

TÄISKASVANUTE HINGAMISPÄEVAKOOLI
ÕPPETÜKID

**EVANGEELIUM, 1844 JA
KOHTUMÕISTMINE**

Clifford Goldstein

Adventistide Koguduste Eesti Liidu Hingamispäevakooli osakond
2006

Täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükid valmistab ette SPA Peakonverentsi täiskasvanute hingamispäevakooli osakond. Õppetükkide ettevalmistus kulgeb ülemaailmse hingamispäevakooli käsikirjade hindamise komitee üldjuhtimisel. Selliselt peegeldavad väljaantud õppetükid ka komiteepoolset panust.

Sissejuhatus

Adventistide paljud “unikaalsed” õpetused ei ole tegelikult unikaalsed. Sest – seitsmenda päeva hingamispäeva oleme üle võtnud seitsmenda päeva baptistidelt, ja on terve hulk kristlasi, kes (avalikult küll mitte tunnistades) pühitsevad samuti seitsmenda päeva hingamispäeva.

Ja ehkki suurem osa kristlikust maailmast usub hinge surematusse ning selle loogilist jätku – kohest jõudmist taevasse või põrgupiinadesse peale surma – on kristlasi, kes lisaks meilegi mõistavad, et surnud magavad haudades kuni esimese või teise ülestõusmiseni.

Mitmeid nn adventistide õpetusi, näiteks igavene hävitamine (vastandina igavesele piinamisele) või tuhande-aastase rahuriigi olemus, võib leida ka teiste kristlike uskkondade tõekspidamiste hulgast. Õigupoolest võib peaaegu kõiki meie doktriine leida hajutatuna üle kogu kristliku maailma.

Välja arvatud üks: 1844. aastal alanud Kristuse teisele tulekule eelnev kohtumõistmine ehk eeluurimiskohus. See õpetus on tõepoolest ainuomane üksnes meile.

Mõnedele teeb see tõsiasi muret – miks ei mõista seda õpetust mitte keegi peale meie? Teiste jaoks kinnitab just selle õpetuse unikaalsus veelgi tugevamalt seitsmenda päeva adventistide koguduse erilist kutsumist ja missiooni. Meie kogudus on kutsutud just nimelt seepärast, et mitte keegi teine ei räägi sellest kohtumõistmisest. Võib-olla määratleb just nimetatud doktriin erilise selgusega meie identiteedi seitsmenda päeva adventistidena.

Käesoleval veerandil uurime 1844. a. alanud eeluurimiskohut. Kuid mitte isoleeritult kõigest muust. Nagu õppetükkide pealkirigi viitab (Evangeelium, 1844 ja kohtumõistmine), heidame me pilgu kohtumõistmisele evangeeliumi kontekstis, sest kohtumõistmine ilma evangeeliumita on nagu käsk ilma armuta – see juhib üksnes hirmu, hukkamõistmise ja surma juurde. Teisalt, kohtumõistmine koos evangeeliumiga (nagu käsk koos armuga) viib meid usujulguse ja lootuse juurde.

Võimalik, et selgeim side evangeeliumi ja kohtumõistmise vahel peitub esimese inglī sõnumis: “Ja ma nägin teist inglīt lendavat kesktaeva kohal;

sellel oli igavene evangeelium, et armuõpetust kuulutada neile, kes elavad maa peal, ja kõigile rahvahõimudele ja suguharudele ja keeltele ja rahvastele. Ja ta ütles suure häälega: “Kartke Jumalat ja andke Temale austust, sest on tulnud Tema kohtutund, ja kummardage Teda, kes on teinud taeva ja maa ja mere ja veteallikad!” (Ilm 14:6, 7). Mis puutub Jumalasse, siis kätkeb “igavene evangeelium” ka kohtumõistmist. Seepärast on meist ääretult rumal suures evangeeliumiarmastuses sulgeda silmad evangeeliumitõe ühe osa – kohtumõistmise – ees.

Käesoleva veerandi õppetükid jagunevad mitmesse ossa. Esiteks anname Pühakirjale võimaluse selgitada kohtumõistmise tausta ja lunastusplaani tervikuna. Kohtumõistmise taustaks on loomulikult suur võitlus, mis näitab, et kõik pattu, vastuhakku ja Jumala käsku puudutav ületab kaugelt meie planeedi piirid.

Järgmiseks, suurema osa veerandist käsitleme me 1844. a. alanud eeluurimiskohtu piibellikust ja veendume isiklikult, et niisugune õpetus toetub väga kindlale alusele – Ristile. Neil, kelle teadmised nimetatud doktriinist said alguse piibliringis ja seal ka lõppesid, aitavad praegused õppetükid kinnistada nimetatud määrava tähtsusega tõde. Neil, kes on sellega juba põhjalikult tuttavad, aitab alanud veerand (loodetavasti) kinnistada olemasolevaid teadmisi ja muuta arusaama eeluurimiskohtust veelgi paremini mõistetavaks.

Seejärel käsitleme mõningaid küsimusi, mis selle õpetusega seoses esile kerkivad. Püüame neid küsimusi kasutada pigem vahendina mõistmaks veelgi paremini eeluurimiskohtu piibellikku alust.

Mis kõige olulisem, me vaatleme kohtumõistmist evangeeliumi ja Kristuse surma kontekstis, sest tänu Tema surmale meie eest ei pea me kohtumõistmist katma. Nagu kirjutas Paulus: “Nii ei ole siis nüüd mingisugust hukkamõistmist neile, kes on Kristuses Jeesuses” (Rom 8,1). Mitte mingit hukkamõistmist ei praegu ega kohtumõistmise ajal.

Kõige lõpuks otsime vastust sellistele küsimustele nagu – ja mis siis? Miks peaks minema meile täna, 21. sajandil, korda kohus, mis algas 19. sajandil? Kuidas see mõjutab meie elu? Mida räägib see meist endist, meie kogudusest ja kõige peamine, Jumalast, kes lubas tulla tagasi ja viia meid koju?

Korrektne arusaam 1844. a. alanud eeluurimiskohtust toob meile suurema selguse ja sügavusega välja Kristuse surma ajal, mil ootame Tema teist tulekut. Võimalik, et nimelt sel põhjusel on meid, seitsmenda päeva

adventiste, kutsutud viima maailmale kuulutust kohtust, mis rõhutab eriliselt just Risti. Mida lähemale jõuame me kõikide asjade lõpule, seda olulisemaks muutub võimalikult selge arusaam Ristist. Seepärast pole teie käes olevate õppetükkide eesmärgiks niivõrd skeemide, aastaarvude ja arvutuste ülekordamine, kui võrd parem arusaamine Jeesusest, Ristist ja Tema taevasest teenistusest meie heaks. Kui see eesmärk täitub, siis on meie koostöö sel veerandil saanud Jumala armust rikkaliku tasu ja väärrib iga pingutust, mis selle nimel tehtud.

Sisukord

1. "Valitsused ja võimud"
2. Kohus peab algama
3. Taanieli raamatu 2. peatükk
4. Taanieli raamatu 7. peatükk
5. Taanieli raamatu 8. peatükk
6. Taanieli raamatu 9. peatükk
7. 70 aastanädalat
8. 1844 tehtud lihtsaks
9. Päev-aasta põhimõte
10. Rooma ja Antiochus
11. Pühamu ja väike sarv
12. Kristuse tulekule eelnev kohus
13. Evangeelium ja kohus
14. Kohtu tähendus tänapäeval

Lühendid

- AA - EGW: Apostlite teod
AH - EGW: Adventkodu
BC - SPA Piibli kommentaarid
COL - EGW: Kristuse tähendamissõnad
DA - EGW: Ajastute igatsus
Ed - EGW: Kasvatus
Ev - EGW: Evangelism
EW - EGW: Varajased kirjutised ehk Kogemused ja nägemused
GC - EGW: Suur võitlus
MB - EGW: Mõtteid õndsakskiitmise mäelt
MH - EGW: Suure Arsti jälgedes
PK - EGW: Prohvetid ja kuningad
PP - EGW: Patriarhid ja prohvetid
SC - EGW: Tee Kristuse juurde
(1...3)SM - EGW: Valitud kuulutused
(1...9)T - EGW: Tunnistused kogudusele

1. õppetükk — 24. - 30. juuni

“Valitsused ja võimud”

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: L 51:3-6; Sak 3:1-4; Mat 22:11, 12; Rom 3:4; Ef 3:10; Hbr 2:14; 13:2; Ilm 12:7-13.

Meelespeetav tekst: “Me oleme saanud silmaimeks maailmale, nii inglitele kui ka inimestele” (1Kor 4:9).

Möödunud sajandi üks kõige vapustavam avastus oli sõna otseses mõttes astronoomiline: jõuti arusaamisele, et eksisteerib miljardeid galaktikaid, millest igaüks koosneb miljarditest tähtedest. Kuigi uusi galaktikaid avastatakse iga päev, on praeguseks jõutud umbes 125 miljardi juurde, mis pole sugugi lõplik arv. Kui mõelda, et iga galaktika koosneb miljarditest tähtedest ja neil tähtedel on tõenäoliselt planeedid, mis nende ümber tiirlevad, siis pole sugugi raske mõista, miks mõned usuvad, et elu peab eksisteerima ka mujal universumis.

Ja nii tegelevadki inimesed ülimumoodsate ja -tundlike teleskoopide abil maavälise elu otsingutega. Võttes arvesse universumi tohutut suurust ja seda täitvate tähtede hulka, võime olla kindlad, et me pole siin üksi.

Kristlastena ei vaja me raadioteleskoobe, selleks et leida tõendeid väljaspool maa piire eksisteeriva elu kohta. Tänu Piiblile (ja prohvetlikult kuulutamise vaimuannile) teame mitte ainult seda, et mujal universumis eksisteerivad teised elusolendid, vaid ka seda, et nad on huvitatud siin maa peal toimuvast. Õigupoolest on kogu universum seotud Kristuse ja Saatana vahelise suure võitlusega, mille mõju ületab kaugelt meie väikese planeedi piirid.

Sel nädalal suundume sinna, kuhu jõudmiseks on võimsaimgi teleskoop kasutu – tohutu tähtsusega moraaliküsimuste juurde, millega ei seisa silmitsi ainult inimkond, vaid kogu Jumala loodu.

“Kui hommikutähed üheskoos hõiskasid”

Kogu Piibel räägib mittemaise päritoluga mõistuslike olendite olemasolust. 1. Moosese raamatu esimeses peatükis, kus Jumal ise loob maailma ja lausub oma hästituntud sõnad: “Tehkem inimesed oma näo järgi, meie sarnaseks” (1 Ms 1:26), näidatakse meile mitte ainult millegi meist erineva olemasolu, vaid ka millegi meist varasema, meile eelneva olemasolu. Meid võib julgesti nimetada uustulnukaiks.

Loomulikult pidi eksisteerima Kolmainus Jumal, kes meid valmistas, kuid Piibel kõneleb ka teistest kosmoseasukatest.

Loe järgmised salmid: Ii 1:6, 38:7, 8; Tn 9:21; Ap 12:7; 1 Kor 4:9; Ef 3:10; Hbr 13:2. Mida räägivad need inimesest erinevaist olendeist?

Samal ajal kui teadlased püüavad leida vastust küsimusele, kas kusagil mujal universumis leidub üleüldse mingit elu, räägib Piibel sellest, et mujal universumis elu mitte ainult eksisteerib, vaid see elu on meiega seotud ja vahel erakordselt tihedalt. Mõned eeltoodud tekstidest ütlevad, et need olendid suhtlevad inimestega, päästavad neid, õpetavad neid jne. Need kirjakohtad paljastavad vaid tillukese osa sellest tihedast suhtlusest, mis tegelikkuses toimub inimeste ja mujalt universumist pärinevate, inimesest erinevate olendite vahel. Et me neid alati ei näe, ei oma sealjuures mingit tähtsust, sest me kõik teame, kui palju on maailmas olemas inimsilmale nähtamatut.

Kõige selle tähendus on lihtne ja samal ajal sügav. Esiteks, me pole universumis üksi, vaid siin eksisteerivad ka teised mõistuslikud olendid. Teiseks, need olendid ei ole meist isoleeritud, vaid vastupidi, nii mõnedki neist on seotud maa peal elavate inimestega.

Niisiis, Pühakiri maalib selge pildi tegelikkusest, mida kaasaegne mõte üldiselt ei aktsepteeri: eksisteerivad üleloomulikud olendid, kes on tõepoolest inimkonnaga lähedalt seotud.

Millised on sinu lemmiklood inglitest Piiblis? Kui sul on olnud isiklikke kogemusi inglitega, ole valmis oma lugu(sid) klassikaaslastega jagama. Millist lohutust pakub sulle teadmine inglite reaalsest olemasolust?

Kuradi viha

“Ja sõda tõusis taevas: Miikael ja Tema inglid sõdisid lohe vastu, ja lohe sõdis ja tema inglid. Ja ta ei saanud võimust ja nende aset ei leitud enam taevast. Ja suur lohe, see vana madu, keda hüütakse Kuradiks ja Saatanaks, kes eksitab kogu maailma, visati maa peale, ja tema inglid visati välja ühes temaga” Ilm 12:7-9.

Nagu eile nägime, räägib Piibel selgelt maavälise elu olemasolust. Ja nagu me teame, pole mitte kogu see maaväline elu meie suhtes sõbralikult meelestatud. Vastupidi.

Vasta Ilm 12:7-13 alusel järgmistele küsimustele:

1. Kus sai sõda alguse? _____

2. Kuhu see sõda välja jõudis? _____

3. Millise kolme konkreetse asjaga kurat meie vastu sõdib? _____

4. Kurat on vihane, sest tal on “vähe aega” (12. s). Mida see tähendab? (Vt Mat 25:41). _____

5. Kuidas Jumala rahvas vaenlase rünnakud tagasi lööb? _____

Need mõned kirjakohtad valgustavad Kristuse ja Saatana vahelise suure võitluse tausta ja reaalsust. Sõda, mis algas taevas jätkub nüüd siin, maa peal. Mis veelgi olulisem, need tekstid näitavad, et meid on kaasatud võitlusse, milles kurat, kes ei suutnud võita Miikaeli ja Tema inglid taevas (Ilm 12:8), sõdib nüüd meie vastu maa peal.

Kuidas koged sina iga päev suure võitluse reaalsust? Kuidas aitab arusaam selle võitluse reaalsusest toime tulla oma isiklike katsumustega?

“Meie vendade süüdistaja”

Eile heitsime pilgu Kristuse ja Saatana vahelise suure võitluse alustaladele ja sellele, kuidas puudutab see võitlus meid. Nägime ka, et üks Saatana relv, mida ta meie vastu kasutab, on süüdistamine – nimelt tema on “meie vendade süüdistaja, kes nende peale kaebab meie Jumala ees päevad ja ööd” (Ilm 12:10).

Siin ei öelda küll, milles Saatana vendi konkreetselt süüdistab, kuid arvestades kõike seda, mida me inimkonna olukorrast teame, siis milline võiks olla loogiline vastus sellele küsimusele? Missugused tekstid toetavad sinu vastust? (Vt näiteks Rom 3:10-19).

Mis ka suures võitluses Kristuse ja Saatana vahel ei toimuks, meie kui inimolendid, asume selle keskel. Jumalat rünnates ründab Saatana ka meid. Selle mõtte toob välja 1 Moosese raamat, kus taevast väljaheidetud madu, Saatana (Ilm 12:9), viis langusele meie maised esivanemad (1 Mo 3:1-7) ja mis omakorda viis langusele kogu inimkonna ja millega kaasnesid allakäigu kohutavad tagajärjed (Rom 5:12). Samuti on selge, et Saatana kasutab meiega juhtunut ära ning lisaks kõigele muule, mida ta me suhtes korda saadab, süüdistab ta meid meie pattudes ja langemises. Lõppude lõpuks, kui me oleksime täiuslikud, milles saaks Saatana meid sel juhul süüdistada? Just meie eksimise tõttu on tal meie vastu nii palju öelda.

Loe Sak 3:1-4. Heebreakeelsel sõnal, mis 1. salmis on tõlgitud “süüdistama” (Saatana sõnade kontekstis Joosua kohta) ja sõnal “saatan” on ühine tüvi. Mis siin toimub ja kuidas sobib see kokku meie arusaamaga suurest võitlusest?

Sakarja raamatu nimetatud kirjakoht näitab meile nii Saatana tegevust meie vastu kui Jumala tööd meie heaks. Millist lootust ja töotusi kannavad salmid, mis räägivad Jumala tegutsemisest meie, patuste, heaks?

“Jehoova sõidelgu sind, Saatan!”

Eile nägime, et ehkki Saatan süüdistas määratud rõivaid kandvat Joosuad, sõideldi Saatanat, mitte Joosuad. Miks? Ainuüksi tänu lunastusplaanile, mille tõttu Kristus võitis Saatanat ja lükkas tagasi kõik tema süüdistused. Sakarja raamatu sümboolika iseenesest – määratud riide vahetamine puhaste vastu – on evangeeliumi sõnum: siin osutatakse lunastusplaanile ja Kristuse tööle oma langenud rahva heaks.

Loe järgnevad kirjakohad: Jes 61:10; Mat 22:11; Ilm 3:18. Kuidas aitavad need mõista evangeeliumikujundeid Sakarja raamatu 3. peatükis?

Taevast väljaheidatud Saatan tõi enesega kaasa suure võitluse maa peale. Aadama ja Eeva langemise kaudu sidus Saatan kogu inimkonna vaimuliku sõjaga. Lunastusplaani kaudu Issand mitte ainult päästab meid selle languse tagajärgedest, vaid võidab ka suure võitluses Saatanat.

Loe Hbr 2:14. Kuidas aitab see mõista lahutamatu sidet Kristuse maise töö ja Saatanat lõpliku kaotuse vahel?

Antud kirjakoht ütleb ühemõtteliselt, et Jeesuse surm on vahendiks, mille abil Saatan võidetakse ja tema vastuhakk maha surutakse. Lunastusplaaniga on seotud palju suuremate probleemide lahendused kui üksnes meie päästmine patust. Me ei tohi unustada, et patt ei saanud alguse maa peal, vaid mujal universumis (Jes 14:12; Hes 28:15; Ilm 12:7). Olgugi, et me asume suure võitluse keskmes, ületavad selles käsitletavat teemat kaugelt meie planeedi piire. Need puudutavad sõna otseses mõttes kogu universumit.

Millised kohalikud probleemid teie ühiskonnas moodustavad vaid väikese osa palju suurematest probleemidest? Kuidas aitab kohalike probleemide nägemine palju suuremate küsimuste taustal mõista tõsiasja, et suure võitluses löögi all olevad teemad ületavad kaugelt meie isiklikku päästmisküsimust?

Jumala “õigeksmõistmine”

“Kelle Jumal on seadnud lepitusvahendiks usu kaudu Tema veres, oma õiguse osutamiseks enne tehtud pattude arvestamata jätmise pärast tol ajal, kui Jumal seda sallis, et osutada oma õigust praegusel ajal ning näidata, et Tema on õige ja teeb õigeks selle, kes on Jeesuse usust.” Rom 3:25, 26.

Ülaltoodud teksti tähelepanelikul lugemisel märkad selles leiduvat mõtet, et lisaks kõigele, mille Kristus ristil lõpule viis, avaldus Tema surma kaudu ka Jumala õiglus. “Ta tegi seda, et näidata oma õiglust,” ütleb tekst.

See juhib meid ühe omapärase teoloogilise termini juurde, mida adventistidel on oluline mõista. Selleks on *teodiike*, mis põhimõtteliselt tähendab “Jumala õigeksmõistmist.” See pole õigeksmõistmine selles tähenduses, nagu mõistetakse õigeks inimesi (pattude andestamise läbi), vaid õigeksmõistmine süütuse tõestamise tähenduses. *Teodiike* on Jumala headuse ja õigluse süüdistusest vabastamine hoolimata kurjuse olemasolust. Just sellele on rajatud suure võitluse alus: Jumala headus ja õiglus saab avalikuks mitte üksnes inimestele, vaid kogu pealtvaatavale universumile.

Kuidas toovad järgnevad kirjakohtad välja *teodiike* arusaama: L 51:3-6; Rom 3:4; Ef 3:10; Ilm 19:1, 2?

Kogu arusaam suurest võitlusest ja Jumala ning Tema tegude lõplikust süüdistusest vabastamisest moodustab suurepärase tausta lunastusplaanile. See küll ei vasta kõikidele küsimustele, kuid aitab ometigi leida vastuseid niisugustele küsimustele nagu: 1) miks pidi Jeesus surema? 2) miks oleme me ikka veel siin, nii kaua peale Risti? 3) miks eksisteerib endiselt kurjus? Nagu me edaspidi näeme, aitab ka *teodiike* kontseptsioon mõista Kristuse teisele tulekule eelneva kohtumõistmise tausta. Teisisõnu, see selgitab arusaadavamalt, miks Jumalal on kohtumõistmist tarvis.

Kokkuvõtlikult – me ei ole universumis üksi. Siin eksisteerib peale meid ka teisi olendeid. Nende teiste “taevaliste valitsuste ja võimude” (Ef 3:10) ees lahendatakse suure võitluse küsimused nii, et Laulja sõnul osutub Jumal “õiglaseks oma sõnades ja selgeks oma kohtumõistmises!” (L 51:6).

Edasiseks uurimiseks: “Handbook of Seventh-Day Adventist Theology”, 12. kd; E. G. White “Suur võitlus” orig lk 498, 499; “Ajastute igatsus”, orig lk 22, 116; “Patriarhid ja prohvetid”, orig lk 68, 69.

“Kuid lunastusplaani oli veel avaram ja sügavam tahk kui inimese päästmine. Kristus ei tulnud maa peale ainuüksi selleks, et selle väikese maailma elanikud hakkaksid mõistma Jumala käsu väärtust, vaid ka selleks, et kogu universumi ees vabastada süüdistusest Jumala iseloom. Just sellele oma tohutu ohvri ühele eesmärgile – selle mõjule teiste maailmade arukaile olendeile – vaatas Päästja, kui Ta enne oma ristilöömist sõnas: “Nüüd käib kohus üle selle maailma; nüüd tõugatakse välja selle maailma vürst. Ja mina tahan, kui mind maast üles tõstetakse, kõik tõmmata enese juurde!” Joh.12:31, 32. Kristuse surm inimese lunastamiseks avas mitte ainult inimestele sissepääsu taevasse, vaid mõistis õigeks nii Jumala kui Tema Poja käitumise Saatana mässu suhtes. See kinnitas Jumala käsu püsivust ning paljastas patu olemuse ja tagajärjed.” – PP, 68, 69.

Küsimused aruteluks:

1. Vestelge inglite teenistusest oma isiklike kogemuste põhjal
2. Paljudele inimestele valmistab raskusi uskuda meie ümber toimuvasse võitlusesse nähtamatute jõudude vahel. Milliseid näiteid nähtamatuist, kuid reaalselt eksisteerivaist asjadest võid tuua (nt bakterid, raadiolained jne)? Kuidas kasutada neid näiteid selgitamiseks skeptikule suure võitluse reaalsust?
3. Arutlege klassis *teodiike* mõiste üle, võttes abiks ka Ellen White'i ülaltoodud tsitaadi. Miks on see mõte niivõrd oluline? Kuidas aitab see vastata niisugustele küsimustele nagu – miks me oleme nii kaua peale Risti ikka veel siin?
4. Kas keegi teie klassis tunneb mõnd inimest, kes just praegu on jäänud suure võitluse hammasrattaste vahele? Kuidas saaksite koos seda inimest trööstida ja kinnitada?

2. õppetükk — 1. - 7. juuli

Kohus peab algama

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Kog 12:14; Tn 12:1, 2; Mat 8:12; 22:1-13; 25:31-33, 46; Joh 3:18; 2 Kor 5:10.

Meelespeetav tekst: „Sel päeval, kui Jumal kohut mõistab inimeste salajaste asjade üle Kristuse Jeesuse läbi minu evangeeliumi järgi” (Rom 2:16).

Kusagil Itaalias on kohalik ateist kirjutanud majaseinale: „Jumalat pole olemas – ja Maarja on Tema ema!”

Sellel kentsakal lausel on tegelikult hea mõte: inimestena oleme subjektiivsed. Kuidas me ka ei püüaks objektiivsed olla – üritades näha asju aususe, õigluse ja loogika seisukohast, ilma eelarvamusteta – ent ükskõik, millist teemat me ka ei käsitleks, mõjutavad möödapääsmatult meie otsust meie enda seisukohad, kultuuriline taust, hetkemeelolu ja kogemused. Me võime küll mõelda, et suhtume kõigesse eelarvamusteta, kuid tegelikult on meil see mingil määral ikkagi olemas. Andes endale ühelt poolt aru oma loomupärasest piiratusest, püüame käesoleval nädalal heita siiski võimalikult objektiivse pilgu sellele, mida räägib Piibel kohtumõistmisest. Unustagem hetkeks 1844, Jeesuse teisele tulekule eelnev eeluurimiskohus, Ellen White, Hiram Edson maisipõllul jms. Selle asemel lubagem Piibilil enesel rääkida sel tähtsal teemal. Ja selle käigus loodame leida vastused järgmistele küsimustele: Kuidas on omavahel seotud kohtumõistmine ja evangeelium? Millised on kohtumõistmise lõplikud tagajärjed? Kas kristlaste üle mõistetakse kohut? Millist osa mängivad kohtumõistmisel teod? Millal kohtumõistmine toimub?

Kuigi ükski neist küsimustest iseenesest ei selgita ammendavalt kõike kohtumõistmisesse puutuvat, moodustavad nad üheskoos sellele teemale asjaliku tausta, mille abiga paremini mõista kohtumõistmise kontseptsiooni, sõltumata meie juba olemasolevatest teadmistest.

Tema kohtutund

Adventistidest kristlastena nimetame me Jeesuse Kristuse evangeeliumi „heaks sõnumiks”. Teadupärast tähendab kreeka keelest tuletatud sõna „evangeelium” just nimelt „head sõnumit.”

Kui tegu on hea sõnumiga, siis millest see räägib? Evangeeliumi hea sõnum räägib sellest, et Jeesus suri kui meie Asemik (1 Pt 2:24), et Ta kandis ristil karistuse meie pattude eest (Js 53:6), et usu kaudu Temasse seisame me Jumala ees täiuslikena, sest meid katab täiuslik õigus (Rom 3:22) ja tänu Tema tegudele on meile antud tõotus igavesele elule (1 Jh 5:11, 12).

Niisiis, hea sõnum on see, et meil on igavene elu, kuid vastandina millele?

Loe järgmised kirjakohtad. Milline on nende osa, kellel lõpuks igavest elu ei ole? Tn 12:2; Mat 8:12; 25:46; Joh 3:18; 2 Ts 1:9; Ilm 14:11.

Pööra tähelepanu mõnedele sõnadele neis tekstides: „igavene põlastus,” „nende valu suits,” „igavene hukatus,” „igavene karistus,” „ulumine ja hammaste kiristamine.” Kui siin ei räägita kohtumõistmisest, siis millest?

Evangeeliumi hea sõnum on: meid säästetakse hukkamõistmisest kohtumõistmisel. Teisisõnu, evangeeliumi pärisosaks on tõotus, et neid, kes on võtnud vastu Jeesuse, ei mõisteta hukka nagu neid, kes on Ta tagasi lükanud. Seega pole olemas niisugust asja nagu evangeelium ilma kohtumõistmiseta, sest evangeeliumi „hea sõnum” ongi see, et meid ei mõisteta hukka. Lühidalt, evangeelium ilma kohtumõistmiseta on nagu ring, millel puudub ümarus – kohtumõistmine on evangeeliumi lahutamatu osa.

Loe Rom 2:16 ja Ilm 14:6-8. Kuidas avaldub neis salmides evangeeliumi ja kohtumõistmise vaheline seos? Kuidas aitab tänases osas käsitletu meil paremini mõista, kuivõrd palju eest peame Issandale Jeesuse ohvri eest tänulikud olema?

Elu või hukkamõist?

Otsi üles järgmised kirjakohtad. Millisest kahest inimgrupist neis räägitakse?

Tn 12:2 _____

Mat 12:37 _____

Joh 3:16 _____

Joh 5:29 _____

Kohtumõistmise tulemuseks on kaks gruppi inimesi – need, kes päästetakse igaveseks ja need, kes on igaveseks kadunud. Üheski tekstis ei räägita mitte mingisugusest õnnelikust vahepealsest seisundist. Aegade lõpul on meie kõikide saatuseks kas igavene elu või igavene hukatus.

Nende kirjakohtade alusel võib kindlalt väita, et mingi teatud kohtumõistmine eraldab õiged õelatest. Selle käigus lahutatakse õiged ülekohtustest ja otsustatakse igaihe igavene saatus.

Loe järgmised salmid: „Aga kui Inimese Poeg tuleb oma auhiilguses ja kõik inglid Temaga, siis Ta istub oma aujärjele; ja siis kogutakse Tema ette kõik rahvad, ja Ta eraldab nad üksteisest, nagu karjane eraldab lambad sikkudest. Ja Ta asetab lambad oma paremale käele, aga sikud vasakule käele.” (Mat 25:31-33). Mida õpetavad need salmid meile veel kohtumõistmisest?

Need salmid toovad välja terve rea huvitavaid asju. Esiteks, kelle üle kohut mõistetakse? Siin öeldakse, et „kõik rahvad” kogutakse Tema ette. Seega jääb mulje ülemaailmsest kohtust, kus kohtualuseks on kõik rahvad ja järelikult iga inimene, sest on ju Issand „kõige maailma Kohtumõistja” (1 Ms 18:25).

Samuti näeme siin neidsamu selgeid jaotusi: sikud ja lambad, kadunud ja päästetud – ülekohtused, Kristuse sõnul „lähevad igavesse karistusse, aga õiged igavesse elusse!” (Mat 25:46).

Enam selgemalt ei saa seda väljendada.

Mõtiskle tänaste tõsiste kirjakohtade üle. Kui palju enam peaksid hoolitsema mitte ainult enda hinge pärast, vaid tõsisel palvel ja ustavalt ka teiste päästmise pärast?

Jumala majapidamine

Eilne õppetükk rääkis teatud ülemaailmsest lõpuaja kohtust, mis puudutab iga inimest. Aga kuidas jääb kogudusega? Kuidas jääb nendega, kes on nimetanud end Jeesuse järelkäijaiks ja elanud väliselt siirast ja ustavat kristlikku elu? Kas ka nende üle mõistetakse kohut?

Kristlastena me usume, et Jeesuse üle mõisteti kohut ja ristil mõisteti Ta meie asemel hukka. Tema seisis silmitsi hukkamõistuga patu eest, mis vastasel korral oleks olnud meie osa (vt Js 53:4-6, Mat 20:28; Rom 5:8; 2 Kor 5:14; Ef 5:2, 1 Ts 5:10). Või nagu väljendas seda mõtet Ellen White: „Kristuse kui meie Asemiku ja Vahemehe peale asetati meie kõikide patud. Teda arvati üleastujate hulka, et Ta võiks meid käsu hukkamõistu alt lunastada. Aadama iga järeltulija süü rõhus Tema südant.” – DA 753.

Kas see tähendab, et kuna Kristus mõisteti hukka meie asemel, siis ei tule kristlastel kohtu ees seista?

Otsi välja järgnevad kirjakohtad. Kuidas vastavad need küsimusele, kas kristlaste üle mõistetakse kohut?

Mat 7:21-23 _____

Hbr 10:30 _____

Rom 14:10 _____

1 Pet 4:17 _____

2 Kor 5:10 _____

Need mõned tekstid, nagu ka paljud teised, ütlevad täiesti selgelt, et Jumala rahval, Tema kogudusel, tuleb seista kohtu ees. Kui Jeesus mõistis Matteuse evangeeliumis hukka need, kes väitsid tegevat paljusid suuri asju „Tema nimel”, ei pidanud Ta silmas ateiste, hindusid ega nõidu, sest nemad ei tegutsenud Tema nimel. Seda teevad kristlased. Paulus peab sõnadega „meid kõiki ju seatakse Jumala kohtujärje ette” silmas ka iseennast.

Jumala Sõna alusel võib kindlalt öelda, et kõik, kes nimetavad end Kristuse järgijateks ja on tõepoolest „tema rahvas” (Hbr 10:30), peavad seisma aegade lõpul ka teatud liiki kohtu ees.

Millal on sinu üle kas õiglaselt või ebaõiglaselt kohut mõistatud? Mida annab sulle teadmine, et lõpukohtus mõistab Jumal kohut nii halastuse kui õiglusega? Miks tahad, et sinu suhtes mõistetakse kohut rohkem halastusest kui õiglusest lähtuvalt? Miks vajad seda?

“Iga salajane asi”

“Sest Jumal viib kõik teod kohtusse, mis on iga salajase asja üle, olgu see hea või kuri!” (Kog 12:14).

Saalomon lõpetab oma Koguja raamatu ühe kõige selgema ja ühemõttelisema seisukohaga, mida kogu Pühakirjast leida võib – ta mitte ainult kinnitab kohtumõistmise reaalsust, vaid ka seda, et kohut mõistetakse meie tegude, “iga salajase asja,” üle.

Loomulikult pole Saalomon ainus, kes räägib kohtumõistmisest tegude üle. Jeesus ütleb Mat 12:36, 37 samavõrd selgelt, et “inimesed peavad kohtupäeval aru andma igaihest tühjast sõnast, mis nad on rääkinud. Sest su sõnadest arvatakse sind õigeks ja su sõnadest mõistetakse sind hukka.” Peetrus ütleb samuti ühemõtteliselt: “Ja et te appi hüüate Teda kui Isa, kes isikule vaatamata mõistab kohut igaihe tegu mööda, siis veetke kartuses oma majaliseks olemise aeg” (1.Pet.1,17). Niisamuti mõistis ka Paulus kohtumõistmist tegude üle: “Sest me kõik peame saama ilmsiks Kristuse kohtujärje ees, et igaihele tasutaks vastavalt sellele, mis ta ihus olles tegi, olgu see hea või kuri!” (2.Kor.5,10). Ilmutusraamatus kirjutab Johannes: “Ja ma nägin surnuid, suuri ja pisukesi, seisvat aujärje ees, ja raamatud avati. Ja teine raamat avati, see on eluraamat. Ja surnutele mõisteti kohut sedamööda kuidas raamatuisse oli kirjutatud, nende tegude järgi” (Ilm.20,12).

Otsi Piiblist teisigi kirjakohti, näiteks tähendamissõnu, mis räägivad ühemõtteliselt kohtumõistmisest tegude põhjal.

Miks on kohtumõistmine tegude üle meile sedavõrd vastuvõetav? Kui mõelda kogu maailmas korda saadetud kurjusele, siis on raske ette kujutada, et Jumal saaks olla õiglane ilma kohtumõistmiseta tegude üle. Põhjenda kirjalikult, miks on tähtis, eriti *teodiike* kontekstis (vt eelmise nädala õppetükki), et kohut mõistetakse tegude üle? Võrrelge oma vastuseid hingamispäevakooli klassis.

Tema tasu on Temaga kaasas

Loe Mat 22:1-13 ja vasta küsimustele:

1. Mida kujutatakse pulmasümbolika abil? (Vt ka Jes 62:5; Ho 2:19; Mat 9:15; Ilm 21:2). _____

2. Milline tähendus on tõsiasjal, et kutse vastuvõtnud isikul tuli seista kohtu ees? _____

3. Milline oli selle inimese saatus, kes peale uurimist leiti olevat ilma pulmariietuseta? _____

Muu hulgas õpetab see tähendamissõna seda, et enne kohtuotsuse väljakuulutamist toimub mingit sorti uurimine. Lõppude lõpuks ei kuulutata isegi inimeste kohtus kohtuotsust välja enne, kui on toimetatud juurdlus, mis viib otsuse tegemiseni. Ilm 22:12, kus Issand ütleb, et tagasi tulles Tema “palk on Temaga,” viitab samuti eelnevale uurimisele (milleks võtta kaasa tasu, kui enne seda pole välja selgitatud, kes selle saab?). 2 Kor 5:10 osutab samuti otsusele, mis eelneb viimse tasu kätteandmisele või karistuse väljakuulutamisele – “et igapähele tasutaks vastavalt sellele, mis ta ihus olles tegi.”

Igasugune kohtumõistmine tegude üle viitab nende tegude hindamisele enne tasu või karistuse määramist. Sealjuures pole oluline, kas otsus karistamiseks või süüst vabastamiseks tehakse sada aastat või sada sekundit enne selle täideviimist. Ja kuna vastavalt paljudele sel nädalal uuritud kirjakohtadele antakse tasu või karistus kätte Kristuse teisel tulekul, peab sellele sündmusele eelnema mingisugune tegude hindamine või kohtumõistmine nende üle.

Kuidas sulle meeldiks olla kohtualune protsessis, kus kohtunik kuulutab kohtuotsuse välja enne asjassepuutuvate faktidega tutvumist? Miks on seetõttu eelneva kohtumõistmise kontseptsioon õiglane ja loogiline? Mõtiskle ka teodiike küsimuse üle – sellest, et Jumala tegevus Saatana, patu ja kurjuse suhtes mõistetakse õigeks. Kuidas aitab teodiike mõiste põhjendada ka kohtuotsuse väljakuulutamisele eelneva uurimise vajalikkust?

Edasiseks uurimiseks: “Kohtumõistmisele tuleb pöörata tõsist tähelepanu, kuna see on seotud niisuguste teemadega nagu: a) jumalik õiglus ebaõiglases maailmas (*teodiike*); b) karistus eksimuste eest; c) süütute kannatused; d) hea ja kurja vahelise konflikti lahendamine, ja e) patule ja kannatustele lõpu tegemine. Ent eelkõige vabastab lõplik kohtumõistmine süüdistustest Looja – Tema iseloomu, käsu ja valitsuse – kõikide loodolevuste silmis, olgu nad ustavad või mitte, mistõttu kaasneb sellega igavene turvalisus ja rahu universumis. Seepärast kujutatakse Pühakirjas kohtumõistmist “igavese evangeeliumi” (Ilm 14:6, 7) üliolulise osana.” – “Handbook of Seventh-Day Adventist Theology”, 12 BC 815.

Sel nädalal veendusime, et Pühakiri õpetab kohtumõistmise kohta järgmisi tõdesid: 1) kohtumõistmine ja evangeelium on omavahel lahutamatu seotud; 2) enne lõppu toimub mingisugune lõplik eeluurimine või kohtumõistmine; 3) kohtualusteks on ennast Kristuse järgijaiks nimetavad inimesed; 4) kohut mõistetakse muu hulgas ka tegude üle; 5) selle tulemuseks on kaks lõplikku otsust – igavene elu või igavene hukatus, ja 6) kohtuotsuse väljakuulutamisele eelneb teatud liiki kohtus.

Küsimused aruteluks:

1. Võrrelda klassis oma vastuseid kolmapäevase osa lõpus. Mida õpetlikku leiaste üksteise vastustest? Millist osa mängib teie vastustes ka *teodiike* küsimus?

2. Küsige üksteiselt – mis tunde tekitab väljavaade, et meie üle mõistetakse kohut meie tegude järgi?

3. Kas mõni teie klassikaaslane on pidanud kunagi olema kohtunikuks teise inimese üle? Kuidas see protsess välja nägi? Kuivõrd oluline on olla sellises olukorras õiglane? Kui tõsiselt nad võtsid oma kohustust? Miks oli sedavõrd oluline enne otsuse tegemist tutvuda kõigi faktidega? Kuidas aitavad teadmised inimlikust kohtuprotsessist meil mõista Jumala kohtu olemust?

3. õppetükk — 8. - 14. juuli

Taanieli raamatu 2. peatükk

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Tn 2. ptk

Meelespeetav tekst: “Aga nende kuningate päevil püstitab taeva Jumal kuningriigi, mis jääb igavesti hävitamatuks ja mille valitsust ei anta teisele rahvale. See lõhub ja hävitab kõik need kuningriigid, aga ta ise püsib igavesti” (Tn 2:44).

Keegi noormees, kellel oli hulgaliselt küsimusi Jumala kohta, nõudis kristlaselt: „Annan Sulle tund aega Jumala olemasolu tõestamiseks!” Kristlane avas kõhklusteta Taanieli raamatu 2. peatüki ja kui ta sellega lõpule oli jõudnud, tunnistas too noormees: „Nüüd ma tean, et Jumal on tõesti olemas!”

Need, kes on tuttavad Tn 2. peatükiga saavad aru, miks. See raamat on kirjutatud 6. sajandil e Kr ja siin räägitakse maailma ajaloost alates Taanieli ajast kuni kaasajani ja veelgi kaugemale välja. On raske kujutleda arukat olevust, kellele ei avalda muljet 2. peatüki prohvetikuulutus ja Jumal, kes selle kaudu end ilmutab. Õigupoolest oli Taanieli raamatu 2. ptk (nagu ka muud selle raamatu osad) sedavõrd võimas tunnistus kristluse toeks, et kiriku algaastail väitsid vastased, et Taanieli raamat kirjutati teise sajandi keskpaigas e. Kr., peale selles käsitletud sündmuste toimumist. Seda seisukohta toetavad tänapäevalgi paljud. Nimetatud teooria pole aga mitte üksnes alusetu, vaid ei suuda ka selgitada, kuidas saab see peatükk rääkida sündmustest, mis toimusid palju aastasadu hiljem kui väidetav 2. sajand e. Kr.

Käesoleval nädalal heidame pilgu sellele meelihaaravale prohvetikuulutusele, mis aitab rajada alust selle veerandi õppeainele kohtumõistmisest ja evangeeliumist.

Tervikpilt

Loe Tn 2:1-25 ja vasta küsimustele:

1. Miks tahtsid kuninga teenrid kuulda tema unenägu? _____

2. Millise valiku ette seadis kuninga dekreet Babüloonia targad? _____

3. Kuidas tõendab Taanieli käitumine, et inimlikult oli niisuguse olukorra lahendamine läbinisti võimatu? _____

4. Miks oli Taaniel niivõrd kindel (24. s.), et suudab kuninga saladuse teatavaks teha? _____

Taanieli tänapalve kätkeb endas mitmes mõttes kogu raamatu peamist sõnumit: vaatamata maailmas toimuvale, on Issand maailma Ainuvalitseja, kellel on õigus isegi kuningaid troonilt tõugata või neid troonile tõsta. Ehkki oma piiratud arusaamises (1 Kor 13:12) võib meile vahel tunduda, et lained löövad üle pea kokku, võime ikkagi kindlad olla, et Jumal kontrollib kõike toimuvat.

Aga mis veelgi olulisem, selle peatüki esimene osa näitab, et Jumal ei kontrolli mitte ainult seda, mis juhtub maailmas üldiselt, vaid Ta on lähedal meile kui üksikisikuile. Vaata, kuidas Ta tuli Taanieli juurde “õises nägemuses” ja ilmutas talle kõik vajaliku. Jutt on väga lähedasest suhtest! Ehkki Taaniel oli kõigest võõramaalasest vang ühes maailma suurriigis, ilmutas kogu maa Issand (Jo 3:11), taevaste ja maa Looja (1 Ms 1:1), kes hoiab tähti nende orbiidil (Ii 38:31), oma väge ja hoolitsust selle lihtsa heebrea noormehe eest.

Ja ärgem unustagem – sedasama Jumalat me kummardame ja teenime ka täna.

Millal olid viimati “lootusetus” olukorras? Kuidas ilmutas Issand oma väge ja hoolitsust sinu suhtes selles situatsioonis? Soovi korral jaga oma kogemust hingamispäevakooli klassis.

Saladuse võti

Loe Tn 2:26-45 ning kirjuta lühidalt välja unenägu ja selle seletus. Kas sa tead, millisest neljast kuningriigist siin räägitakse?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Taaniel esitab siin, kuus sajandit enne Kristuse sündi, kogu maailma ajaloo. Kullast pea on muidugi Babüloonia (37. s.). Järgmine kuningriik, mida sümboliseerivad kuju hõbedast rind ja käsivarred (2. ja 39. s.), oli Meeda-Pärsia impeerium. Sellele järgnes Kreeka, mida sümboliseerivad vasest kõht ja reied (2. ja 39. s.). Neljas kuningriik, mida kujutavad rauast jalad (33. ja 40. s), oli Rooma impeerium, mis lõpuks jagunes tänapäeva Euroopa riikideks, mille sümboliks said raua- ja savisegused jalalabad (33., 41.-43. s).

Antud tõlgendus pole mingi adventistide väljamõeldis – just selliselt on Tn 2. peatükki juba sajandeid tõlgendanud nii juudi kui kristlikud piibliuurijad.

Kuidas prohvetikuulutus lõpeb? Milline kuningriik rajatakse viimasena? Kuidas peegeldub selles vastuses selle peatüki tegelik ulatus ja sügavus?

Taanieli raamatu 2. peatükk avab meie ees avara ajalooanoraami, rääkides katkematu jadana esilekerkivatest maailmariikidest algusega enam kui viis sajandit enne Kristust ja lõpuga kusagil määramata tulevikus, mil peale Kristuse tagasitulekut rajatakse Jumala kuningriik. Seega juhib Tn 2. ptk. meid kuni meile tuttava maailma lõpuni välja.

Need, kes piiritlevad Taanieli raamatu ja selle prohvetikuulutused sündmustega enne Kristuse esimest tulekut, eksivad tõsiselt antud peatüki fundamentaalses õpetuses, rääkimata (nagu edaspidi näeme) kogu Taanieli raamatust tervikuna. Taanieli raamat on ilma igasuguse kahtluseta raamat, mis räägib maailma ajaloost kuni Kristuse teise tulekuni ja edasi. Selles käsitletakse kõige otsesemas mõttes sündmusi, mis toimuvad “viimsel ajal” (Tn 8:17, 19; 12:4, 9, 13).

Rooma impeerium

Lugedes Tn 2. peatükki, märkad midagi huvitavat.

Milline metall kujutas Babülooniast? _____

Milline metall kujutas Meeda-Pärsias? _____

Milline metall kujutas Kreekat? _____

Milline metall kujutas Roomat? _____

Babüloonia asendas teine metall, Meeda-Pärsias asendas uus metall ja Kreeka asendas uus metall. Seevastu 33. ja 34. salmis Kreekale järgnenud raud (mis kujutas Roomat) jääb püsima kuni “käte abita” (34. s) lahtimurtud kivi kõik hävitab. Raud, mis tõuseb võimule peale Kreekat, jääb püsima lõpuni, ehkki jalalabad segunevad potissepa saviga (40.-44. s.). Mõte on ilmselge: neljas võim tõuseb esile peale Kreekat ja jääb valitsema aegade lõpuni, ehkki tema võim avaldub aja jooksul erinevalt. Taanieli 2. ptk.-i neljas riik, mis tuleb võimule peale Kreekat, jääb samaks võimuks algusest kuni lõpuni (sest erinevalt eelmistest metallidest, mis uue impeeriumi esiletõusul asendusid järgmise metalliga, jääb raud kuni lõpuni rauaks), ehkki mõneti muutunud kujul. Seega, tegu on Roomaga alates Kreeka langusest kuni maailma lõpuni. Äärmiselt huvitav on aga tõsiasi, et Rooma eksisteerib tänapäeval ülemaailmse võimuna, ehkki tema kuju erineb radikaalselt sellest, mida ta omas algsel võimuletulekul.

Sajandeid tagasi kirjutas üks Inglismaa suurimaid poliitilisi mõttetarku järgmist: “Kui süveneda selle tohutu suure vaimuliku võimu päritolusse, siis ei ole raske mõista, et paavstivõim pole muud kui hingusele läinud Rooma impeeriumi vaim, mis istub kroonituna omaenese haul.” – Thomas Hobbes, “Leviathan”.

Kuidas aitab antud tsitaat meil mõista Rooma impeeriumi käsitlust Tn 2. peatükis?

Mõtiskle hetke selle prohvetikuulutuse vapustava sisu üle – kuidas on võimalik kuulutada sedavõrd täpselt ette nüüsguseid asju? Kuidas saab see kinnitada sinu usaldust Piibli ja selles leiduvate tõotuste vastu?

Mitmekordne täitumine

Tn 2. peatükis räägitakse viiest kuningriigist, kuigi peatükk iseenesest määratleb selgelt vaid kaht: esimese, Babüloonia (37., 38. s.) ja viimase, Jumala kuningriigi (44. s.). Edaspidi näeme, et Tn 7. ja 8. ptk. räägivad suures osas samal teemal, kuigi erinevast vaatenurgast. Samas nimetatakse lisaks veel kahte kuningriiki.

Loe Tn 8:20, 21. Milliseid, eilses osas juba mainitud kuningriike siin konkreetselt nimetatakse?

Skemaatiliselt võiks Taanieli raamatus iseloomustatud ja nimetatud kuningriike kujutada järgmiselt:

Babüloonia (Tn 2:37, 38)

Meeda-Pärsia (Tn 8:20)

Kreeka (Tn 8:21)

Neljas kuningriik

Jumala igavene kuningriik (Tn 2:44)

Loe Taanieli enda tõlgendust (Tn 2:37-45) nägemusele. Kas leiad siit mingeidki vihjeid võimalusele, et neil prohvetikuulutustel võib eri ajastutel olla erinev tähendus? Põhjenda oma seisukohta.

Ehkki neljanda kuningriigi nime ei mainita, sobib selleks vaid üksainus võim (edaspidi sellest põhjalikumalt). Ometi nimetatakse viiest kuningriigist konkreetselt vaid nelja. Võttes arvesse siinses prohvetikuulutuses konkreetselt nimetatud ning maailma ajaloos vastuvaidlematult eksisteerinud võimsaid ja tugevaid impeeriume, ei leia me antud prohvetikuulutustest ühtki võimalikku viidet sellele, et need võiksid tähendada eri ajastutel erinevaid asju. Lühidalt, pole mitte mingit alust väita, et antud prohvetikuulutus võiks täituda ajaloo eri etappidel erineval viisil.

Me elame maailmas, kus kogu elu on juba loomupäraselt ebastabiilne. Maapind meie jalge all võib ühe hetkega sisse langeda. Aga minevik seevastu on muutumatu ja püsiv. Mõelge, millise vankumatu jalgealuse on Jumal selle prohvetikuulutuse näol meile andnud. Kuidas saab sellesama prohvetikuulutuse abiga kinnitada oma usku?

Iidsest ajast igavikuni

Præguseks hetkeks peaks meil kõigil olema Taanieli raamatu 2. peatükist rääkides väga selge üks asi ja nimelt: tegu on mitmeski mõttes ajaloolise uurimusega. Kuigi antud prohvetikuulutus jõuab välja tänapäeva ja kaugemale, on selle alus rajatud ajaloole.

Loe veelikord Tn 2:37-45. Võta paari lausega kokku nende salmide peamine sõnum.

Antud prohvetikuulutus algab antiikajaga ja kulgeb katkematult läbi maailmaajaloo kuni “lõpuajani” (Tn 12:9) ehk siis meist edasi Jumala igavese kuningriigi rajamiseni.

Needsamad salmid valgustavad meile ka selgelt seda, kuidas peaksime tõlgendama Taanieli raamatu prohvetikuulutusi. Tn 2:37-44 unenäo tõlgendus annab võtme nende prohvetikuulutuste mõistmiseks. Antud kirjakoht selgitab unenäo tähendust ja tõestab sellega, et nimetatud teksti tõlgendamine eeldab nimelt ajaloolist lähenemist, (kusjuures adventistid on praeguseks ajaks pea ainsana sellele kindlaks jäänud). Ajalooline lähenemine kinnitab seda, mida Tn 2. ptk. õpetab: need prohvetikuulutused järgivad inimajaloo kulgu alates antiikajast kuni igavikuni ning need ei keskendu mitte üksnes mineviku või tulevikusündmustele, vaid katavad kogu maailmaajaloo minevikust tulevikuni. Seega, Taanieli raamatu esimene prohvetikuulutus annab meile võtme kõigi selle raamatu prohvetikuulutuste mõistmiseks.

Loe Tn 2:34, 35 ja selle tõlgendust 44, ja 45. salmis. Mida räägivad need viimase kuningriigi olemusest vastandina sellele eelnenud kuningriikide olemusele? Mis kinnitab neis kirjakohtades seisukohta, et nimetatud kuningriiki pole veel rajatud?

Nagu näeme oli Taanielil igati õigus kõigi ettekuulutatud kuningriikide tõusu ja languse osas. Tema ettekuulutused Euroopa kohta on saanud tõeks äärmise täpsusega. Kas on siis mõistlik usaldada tema sõnu Jumala lõpliku kuningriigi rajamise kohta?

Edasiseks uurimiseks: “On neid, kes kohandavad oma ajastut puudutatavat tõde tulevikule. Prohvetikuulutuse täitunud sündmused viiakse üle tulevikku ja niisuguste teooriate tõukel nõrgeneb nii mõnegi usk.” – 2SM 102.

Nagu sel nädalal nägime, esitab Tn 2. ptk. võimsa tõendi meie usu kinnitamiseks Sõnasse. Kuidas sai keegi kuus sajandit enne Kristuse sündi nii täpselt ette ennustada maailma ajalugu? Niisugust asja pole inimlikult võimalik selgitada. Nimetatud tõsiasi on sedavõrd ilmne, et osa inimesi väidavad selle prohvetikuulutuse olevat *vaticinum ex eventu* ehk kirjutatud tegelikult peale nimetatud sündmusi, nimelt teisel sajandil enne Kristust ja et see räägib ainult minevikus toimunud sündmustest.

Niisugune seisukoht laguneb koost mitmel põhjusel.

Esiteks, Kristuse sõnad Mat 24:15 tõendavad Jeesuse usku, et osa Taanieli prohvetikuulutustest on alles täitumata.

Teiseks, isegi kui jätta tähelepanuta Taanieli enda sõnad selle kohta, millal ta elas (Tn 1:1; 2:1; 7:1; 9:1) ja dateerida raamat teise sajandisse enne Kristust, siis pole ikkagi võimalik selgitada seda vapustavat üksikasjalikkust, millega ta kuulutas ette mitte üksnes Rooma impeeriumi maailmavalitsust (mis polnud tollal veel alanud), vaid ka selle lagunemist riikideks, millest koosneb tänapäeva Euroopa. Pole sugugi paha ettekuulutus mehe kohta, kes kirjutas niisugustest asjadest sajandeid enne nimetatud sündmuste toimumist. Teisisõnu, pole ühtki põhjust, miks peaks aktsepteerima Taanieli raamatu kirjutamise ajana 2. sajandit enne Kristust, eriti kui arvestada, et selle mõtte käisid välja need, kes tahtsid kristlust maha teha. Meie peame kristlastena uskuma Sõna ja mitte seda, mida räägivad inimesed.

Küsimused aruteluks:

1. Võrrelge hingamispäevakooli klassis oma vastuseid pühapäevases osas.

2. Kuidas saab Taanieli raamatu 2. peatüki prohvetikuulutus olla tunnistuseks Jumala väest eelkõige neile, kes suhtuvad Jumala olemasolusse skeptiliselt?

4. õppetükk — 15. - 21. juuli

Taanieli raamatu 7. peatükk

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Tn 7. ptk.

Meelespeetav tekst: “Kuni Elatanu tuli ja kohus anti Kõigekõrgema pühade kätte ja jõudis aeg, millal pühad said kuningriigi endile!” (Tn 7:22).

Kui Taanieli raamatu 2. peatükk on võimas ja mõistuslik tunnistust Jumala olemasolust ning Tema väest suunata tulevikku, siis Taanieli raamatu 7. peatükk tunnistab sellest veelgi enam. Tn 7. ptk puudutab samu teemasid, mida käsitleb Tn 2. ptk., aga räägib ka ülitähtsast sündmusest, mida Tn 2. ptk. põhjalikult ei käsitle – suurest taevasest kohtust, mis lõpeb Jeesuse teise tuleku ja meile tuttava maailma hävimisega. Lühidalt öeldes näidatakse Tn 7. ptk-s meile Jeesuse tulekule eelnevat kohtumõistmist.

Tn 7. peatüki mõistmise võtme leiame Tn 2. peatükist. “Tegelikult kulgevad need kaks nägemust [Tn 2. ja Tn 7. ptk.] paralleelselt. Nad puudutavad sama ajaperioodi – Babülooniast kuni inimajaloo lõpuni – ning räägivad samadest kuningriikidest, mida 2. peatükis sümboliseerivad metallid ja 7. peatükis metsloomad. Niisugune paralleel kujutab endast enam kui lihtsalt kaht peatükki ühendavat tegurit – see on meie tõlgendusmeetodi võtmeks. Meil tuleb lugeda 7. peatükki 2. peatüki valguses.” – Jacques Doukhan, “Secrets of Daniel” (Review and Herald Publishing Assoc., Hagerstown, Md., 2000), lk 100.

Taanieli raamatu 7. peatükk on tohutult infomahukas (me pöördume selle juurde edaspidi tagasi), aga praegu teeme lühiülevaate sellele vapustavale prohvetikuulutusele, asetades peamise rõhu selle kõrgpunktile – taevasele kohtule, mis lõpeb Kristuse tagasituleku ja Jeesuse järelkäijate suurte lootuste täitumisega.

Taanieli unenägu

Loe Tn 7:1-14. Pane oma sõnadega kirja Taanieli unenäo sisu.

Lugedes märkasid tõenäoliselt mõningaid paralleele Tn 2. peatükiga, näiteks 1) sama arv kujundeid; 2) rõhuasetus viimasel kujundil (Tn 2. ptk-s raud) ja 3) mõlemad unenäod lõpevad Jumala igavese kuningriigi rajamisega.

Kas on veel paralleele?

16. ja 17. salmis antakse Taanielile kohe teada tema unenäo põhisõnum. Milline on unenäo tõlgendus ja paralleelid Tn 2. peatükiga?

On selge, et Tn 7. peatükis esitatakse Tn 2. peatüki sõnum detailsemal kujul. Kuigi nelja riiki kujutatakse üksikasjalisemalt, on tegu nende samade võimudega, millest räägib ka Tn 2. ptk. Õpetlased on pikka aega olnud ühel meelel, et jutt on järgmistest riikidest:

Babüloonia (lövi)
 Meeda-Pärsia (karu)
 Kreeka (leopard)
 Rooma (neljas metsaline)
 Jumala lõplik kuningriik

Taas näeme, et ajalugu kinnitab Taanieli raamatu prohvetikuulutusi. Taaniel puudutab maailmaajalugu alates antiikajast kuni tänaseni ning jõuab veelgi kaugemale. Tn 7. peatükk kordab täieliku selguse huvides Tn 2. peatükis käsitletut.

Milline õnnistus on teada, et meie Jumal mitte üksnes kontrollib maailmas toimuvat – mis ka ei juhtuks siin ja praegu – vaid Ta rajab aegade lõpul ka oma igavese kuningriigi!

Jumala igavese kuningriigi rajamine on kindel. Mis kinnitab sinu usku, et sinagi oled kord seal? Millele sinu usk tugineb?

Neljas metsaline

Tn 2. ja Tn 7. peatüki vahel on üks oluline paralleel, mida me ei tohi kahe silma vahele jätta. Tn 2. peatükis tõuseb neljas võim – raud – peale Kreekat (32., 33., 39.-45. s) ja jääb oma kuju küll muutes võimule kuni aegade lõpuni. Tema võimu purustab alles Jumala kuningriigi saabumine.

Tn 7. peatükis juhtub neljanda metsloomaga – neljanda riigiga – sama. Peale Kreekat esilekerkiv neljas kiskja (6, ja 7. s) jääb võimule aegade lõpuni (ehkki muutes oma kuju), kuni Jumala igavene kuningriik selle hävitab (19.-27. s).

Niisiis, nii Tn 2. kui 7. peatükk räägivad neljandast riigist, mis tõuseb esile peale Kreekat ja jääb valitsema maailmaajastu lõpuni.

Loe Tn 7:19-27 ja vasta seejärel küsimustele:

Milliseid paralleelle näed neljanda metsalise (Tn 7:19) ja neljanda võimu vahel (Tn 2:40)? _____

Kust tõuseb väike sarv? _____

Mis hävitab lõpuks Tn 7. ptk-i väikese sarve võimu? _____

Tn 7. peatükk käsitleb kõige põhjalikumalt just väikese sarve võimu. Nähtavasti peab Issand neljandast metsalisest tõusvat väikest sarve väga tõsiseks vastaseks, kui sellest nii palju räägitakse. Neljandast metsalisest väljakasvanud võim jääb valitsema aegade lõpuni, mil taevase kohtumõistmise lõppedes Jumal rajab oma maise riigi. Alles siis hävitatakse väike sarv.

Inimesed on sageli rääkinud vajadusest rajada Jumala maine kuningriik omal käel siin ja praegu. Kõik niisugused katsed on arusaadavalt läbi kukkunud. Miks? Miks on meie ainukeseks päästelootuseks Jumala üleloomulik sekkumine sarnaselt selles peatükis kirjeldatule?

Väike sarv

Tn 7. peatükk jõuab Babülooniast, Meeda-Pärsias ja Kreekas mainides paganliku Roomani, mis kerkis esile peale Kreeka langust. Rooma võimu kirjeldades jõuab Tn 7. ptk. väikese sarve esiletõusu juurde, mida iseloomustatakse kui neljanda metsalise järgmist arengufaasi. Keda kujutas see väike sarv? Protestantlikud reformaatorid nägid selles pea üksmeelselt paavstlikku Roomat. Ent juba enne Reformatsiooni määratlesid mõned juudi teoloogid väikese sarve neljanda metslooma paavstliku arengufaasina. Väga raske on näha selles mingit teist võimu. Õigupoolest ei saa see olla midagi muud. Võib kahelda Jeesuse teises tulekus või surnute ülestõusmises, kuid väikese sarve võimu nägemiseks paavstliku Roomana pole erilist usku vaja.

Allpool on toodud mõned väikesele sarvele iseloomulikud jooned. Võrdle oma teadmisi paavstlusest siinse iseloomustusega.

1. Väike sarv kasvas välja paganlikust Roomast (Tn 7:19, 20) _____

2. Väike sarv sõdis pühadega ja võitis nad (Tn 7:21, 25) _____

3. Väike sarv otsustas muuta “aegu ja seadust” (Tn 7:25) _____

4. Väike sarv pilkas Jumalat (Tn 7:25) _____

Kõik need jooned on avaldunud paavstluse ajaloos ülivõimsalt ja üliilmekalt. Niisiis ei saa väikese sarve võimu määratlemisel olla mingit kahtlust. Meil tuleb küll püüda selgitada neid prohvetikuulutusi võimalikult taktitundeliselt, et inimestele mitte haiget teha, kuid meid ei saa pidada ustavaks Jumala tõe (vt Ilm 13:1-9; 14:6-12), kui me poliitilise korrektsuse huvides loobume niisugusest seisukohast väikese sarve suhtes ja nõustume millegi vähem teravaga.

Aeg, ajad ja pool aega

Loe Tn 7:25. Milline on sinne aega puudutav prohvetikuulutus?

Isegi mitte-adventistid tunnistavad, et aeg, ajad ja pool aega tähendab antud juhul kolme ja poolt aastat. Thomas Nelsoni Piibli abimaterjalis öeldakse: “Aeg, ajad ja pool aega ... on väljend, mida kasutatakse nii Taanieli kui Ilmutusraamatus, viidates kolmele ja poolele aastale ehk 1260 päevale ehk 42 kuule (Tn 12:7; Ilm 11:2; 12:6, 14; 13:5).”

Kuidas aitavad tsitaadis mainitud kirjakohtad mõista, et Tn 7:25 aega puudutav prohvetikuulutus räägib Ilmutusraamatus mainitud 1260 päevast?

Nagu seda on teinud teised, rakendavad ka adventistid selles prohvetikuulutuses päev = aasta põhimõtet, mis tähendab, et jutt on 1260 aastast, mitte 1260 päevast. Edaspidi pühendame terve nädala päev = aasta põhimõtte selgitamisele. Praegu aga näeme, et Tn 7. peatükis on hulgaliselt sümboleid: tiibadega lõvi, raudhammastega metsloom, väike sarv, millel on silmad. Miks peaks siis nendest sümbolitest ümbritsetud aega puudutav prohvetikuulutus olema mitte sümboolne?

Seega on meile esitatud 1260-aastane ajaperiood, mis räägib ühest paavstlikule Roomale iseloomulikust asjast. Antud juhul siis tagakiusamisest.

Kui dateerime paavstliku Rooma sünni 5. sajandi lõpu/ 6. sajandi algusega, siis 1260 aastat hiljem jõuame 18. sajandi lõpu/ 19. sajandi algusesse. Ajalugu räägib pikaajalisest paavstivõimust, millega kaasnes muuhulgas ulatuslik teisitimõtlejate tagakiusamine ja mille mõjuvõim kahanes tugevasti 18. sajandi lõpus ja 19. sajandi alguses.

Mis juhtub prohvetikuulutuses peale 1260-aastast perioodi? Tn 7:25-27 (vt ka Tn 7:8-10, 21, 22).

Pärast väikese sarve tõusu kirjeldab prohvetikuulutus suurt kohtumõistmist, mis lõpeb Jeesuse teise tulekuga.

Oluline on sealjuures fakt, et vastavalt sellele prohvetikuulutusele, algab taevane kohus pärast 1260-aastast prohvetlikku ajaperioodi – millalgi peale tagakiusamist, mis lõppes 18. sajandi lõpul või 19. sajandi alguses, ent enne Kristuse teist tulekut.

Ajaloosündmused aitavad meil määratleda kohtumõistmise algust, mis lõpeb väikese sarve ja selle maailma hävitamisega.

1260 aastat on pikk aeg. Paljud ustavad inimesed on selle aja jooksul surnud, nägemata siin maises elus oma lootuste täitumist. Millist sõnumit kannab see teadmine meile, kes võime samuti surra enne kõigi oma lootuste ja unelmate täitumist praeguses elus?

Sarv, kohtumõistmine ja kuningriik

Eile lugesime, et Tn 7. ptk. räägib teatud järjestuses toimuvatest sündmustest: kõigepealt väikese sarve võim, millele järgneb taevane kohtumõistmine, mis lõpeb Jumala kuningriigi rajamisega. Loetletud järjestus on niivõrd oluline, et seda korratakse samas peatükis kolmel korral.

Loe Tn 7:7-10, 14. Kuidas näidatakse siin sündmuste kindlat järjestust – väike sarv, kohtumõistmine, Jumala kuningriik?

Loe Tn 7:19-22. Kuidas on siin taas esitatud samad sündmused samas järjestuses?

Loe Tn 7:24-27. Kuidas on siin veelkord esitatud samad sündmused samas järjestuses?

Kolmel korral esitatakse meile niisugune sündmuste järjestus:

Väike sarv
Kohtumõistmine taevas
Jumala kuningriik

See järjekord on ilmselgelt oluline, sest miks muidu oleks Issand lasknud seda kolmel korral samas prohvetikuulutuses korrata? Äärmiselt huvitav on seegi, et väikese sarve kaudu antakse meile esimene apokalüptiline (s.t. lõpuajaga seoses olev) aega puudutav prohvetikuulutus, mis aitab meil mõista selle kohtumõistmise ajastust – see algab 1260 aasta lõppedes ja enne Jumala igavese kuningriigi rajamist.

Seega võime esitada selle prohvetikuulutuse ajalise järjestuse järgmiselt:

Väike sarv (18. sajandi lõpp, 19. sajandi algus)
Kohtumõistmine taevas
Jumala igavene kuningriik

Antud kohtumõistmise kontekstis on oluline mõista ka, et selle tulemusena hävitatakse nii väike sarv kui tehakse lõpp praegusele maailmale. Nagu näitas Tn 2. ptk., kõik meile tuttav hävib ja selle asemele rajatakse Jumala kuningriik.

Taaniel ei kujuta maailma lõppu mingisuguse kompromissina, vaid headuse täieliku võiduna kurjuse üle. Mida õpetab see võitlusest kurjaga oma isiklikus elus? Kas lähed mingites küsimustes kompromissile?

Edasiseks uurimiseks: Allpool on toodud ajalises järjestuses Tn 7. ptk-i prohvetikuulutus. Lisanud oleme ligikaudse ajaperioodi, millal nimetatud riigid eksisteerisid ja langesid. Ehkki ajaloolased dateerivad küllalt sageli neid sündmusi aastate täpsusega, tuginedes otsustavate lahingute toimumise kuupäevadele, on ühe riigi langemine ja teise esilekerkimine enamasti aastatepikkune protsess (näiteks neljandat metsalist ja sellest väljakasvanud väikest sarve kujutab Pühakiri ühe võimuna).

Babüloonia (langeb 6. sajandi keskpaigas e.m.a.)

Meeda-Pärsia (alates 6. sajandist kuni 4. sajandi alguseni e.m.a.)

Kreeka (4. sajandi algusest kuni 2. sajandi keskpaigani e.m.a.)

Paganlik Rooma (2. sajandi keskpaigast e.m.a. kuni 5.-6. sajandini AD)

Paavstlik Rooma (tagakiusamine 6. sajandist kuni 18.-19. sajandini AD)

Kohtumõistmine taevas

Kristuse teine tulek

Loomulikult ei lõppenud paavstivõim 18. sajandi lõpu –19. sajandi algusega, aga seda prohvetikuulutus ei väidagi. Prohvetikuulutus ütleb, et nii pikalt kestab tagakiusamine või vähemalt tagakiusamise konkreetne faas (Ilm 13. ptk. räägib teatavasti uuest tagakiusamisest paavstivõimu poolt, kuid see on juba teine teema).

Niisiis, hetkel võime Tn 7. ptk-i valguses kindlasti väita, et suur kohtumõistmine taevas lõpeb Jumala kuningriigi rajamisega ning algab millalgi 1260 aasta paavstliku tagakiusamise lõppedes, 18. sajandi lõpul või 19. sajandi alguses, ent kindlasti enne Jeesuse teist tulekut.

Küsimused aruteluks:

1. Tn 7:22 ütleb, et “kohus anti ... pühade kätte.” Arutlege klassis selle tähenduse üle. Mis kinnitab Tn 7. peatükis veel, et kohtumõistmine on hea sõnum?

2. Korrake klassis üle väikesele sarvele iseloomulikud jooned. Kuidas kuulutada kogudusena seda olulist tõde küll võimalikult taktitundeliselt, kuid samas mitte minnes kompromissile Pühakirja õpetusega?

5. õppetükk — 22. - 28. juuli

Taanieli raamatu 8. peatükk

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Tn 8. ptk.

Meelespeetav tekst: “Ja ta ütles mulle: “Kaks tuhat kolmsada õhtut-hommikut! Siis saab pühamu taas oma õiguse!”” (Tn 8:14).

Nagu peagi näeme, räägib Taanieli raamatu 8. peatükk paljuski samast, millest räägib Tn 2. ja 7. peatükk. Siin käsitletakse ajalookulgu alates antiikajast “viimse ajani” (Tn 8:17) – väljend, mida Taanieli raamatus kasutatakse esimest (kuid kaugeltki mitte viimast) korda. Taanieli raamatu varasemad peatükid esitavad hulgaliselt tõendeid selle kohta, et raamat käsitleb lõpuaja sündmusi. 8. peatükis öeldakse see tõde otsesõnu välja nende pahameeleks, kes tahavad piiritleda Tn 8. peatüki sündmusi teatud perioodiga Iisraeli ajaloos, mis lõppes teisel sajandil enne Kristust – nimetatud seisukoht ei kannata paraku mingit tõsisemat kriitikat.

Sarnaselt Tn 2. ja 7. peatükiga jaguneb Tn 8. ptk. kaheks: unenägu/nägemus ja selle unenäo/nägemuse tõlgendus. Tn 8. peatüki esimesed 14 salmi käsitlevad Taanieli nägemust jäärast, sikust ja väikesest sarvest, millele järgneb pühamu õiguse taastamine/ puhastamine. Ülejäänud peatükk kujutab endast selle nägemuse tõlgendust. Huvitav on sealjuures fakt, et pühamu puhastamise teemat ei selgitata. Ja, nagu uurimise käigus näeme, kuigi 26. salm rõhutab, et nägemus pühamu puhastamisest “on tõsi,” ütleb Taaniel, et ta ei mõista seda (27. s.). Erinevalt muudest nägemuse osadest, seda osa Taanielile aga ei selgitata. Antud fakt muutub oluliseks edaspidi, kui hakkame uurima Taanieli raamatu järgmist peatükki, milles lõpuks selgitatakse ka selle tähendust.

Jälle loomad

Loe Tn 8:1-14. Võta lühidalt kokku Taanieli nägemus. Pööra erilist tähelepanu sündmuste järjekorrale.

Pane tähele, mis juhtub 15.-18. salmis – pärast seda, kui Taaniel on näinud nägemuse jäärast, sikust, väikesest sarvest ja pühamu õiguse taastamisest/ puhastamisest. Taaniel ütleb, et ta otsis nähtud nägemuse tähendust. Siis kuuleb Taaniel “inimese häält,” mis annab ingel Gabrielile ülesande “seletada see nägemus tolele seal.” Siis tuleb Taanieli juurde Gabriel. Ta ütleb Taanielile kahel korral (17. ja 19. s.), et nägemus puudutab “viimset aega.”

Loe peatükk lõpuni. Millise tõlgenduse annab nägemusele Gabriel?

Nii Tn 2. kui 7. peatükis ütlesime, et kaks nägemuses nähtud suurriiki on Meeda-Pärsia ja Kreeka. Nüüd ütleb Gabriel need nimed otse välja. (Erinevalt eelmisest kahest nägemusest ei räägita Tn 8. ptk.-s Babülooniast. Edaspidi räägime vähemalt ühest põhjusest, miks.)

Pärast Meeda-Pärsia ja Kreeka nimetamist (20., 21. s.) iseloomustab Gabriel väikest sarve, mis tõuseb võimule nende järel. Homses osas heidame sellele põhjalikuma pilgu, kuid täna pöörakem tähelepanu selle väikese sarve võimu hävitamisele (25. s.) – siin räägitakse, sarnaselt Tn 2. ptk.-le, Jumala üleloomulikust sekkumisest maailma asjadesse, mis teeb lõpu maailmale selle tänases tähenduses (Tn 2:34).

Niisiis, Tn 8. peatüki sündmused võib panna niisugusesse järjestusse:

Meeda-Pärsia
Kreeka
Väike sarv
Pühamu puhastamine.

Taanieli raamatu 8. peatükk on veel üks koht Piiblis, mis näitab Jumala täielikku kontrolli maailmas toimuva üle. Kuidas kinnitab selle teadmise reaalsus sinu usku kõikvõimalikes eluraskustes?

Väike sarv

Taanieli raamat on siiani rääkinud viiest kuningriigist, millest nelja on konkreetselt ka nimetatud: Babüloonia (Tn 2:38), Meeda-Pärsia (Tn 8:20), Kreeka (Tn 8:21), Jumala igavene kuningriik (Tn 2:44; 7:14, 18, 22, 27). Ainus riik, mille nime ei nimetata, esineb kõigis kolmes nägemuses, tõuseb võimule peale Kreekat ja püsib seal viimse ajani. Allpool on tabelina välja toodud kõik nägemustes mainitud maised kuningriigid:

<u>Taanieli 2. ptk.</u>	<u>Taanieli 7. ptk.</u>	<u>Taanieli 8. ptk.</u>
Babüloonia	Babüloonia	—————
Meeda-Pärsia	Meeda-Pärsia	Meeda-Pärsia
Kreeka	Kreeka	Kreeka
Järgmine kuningriik	Järgmine kuningriik	Järgmine kuningriik
Üleloomulik häving aegade lõpul	Üleloomulik häving aegade lõpul	Üleloomulik häving aegade lõpul

Milline võim saab siiani õpitu alusel olla väike sarv Tn 8. ptk.-s? Miks? Imne vastus on loomulikult Rooma (nii paganlik kui paavstlik). Toome selle kinnituseks vaid mõned põhjused paljudest:

Kui tõmmata paralleele nägemuste vahel, siis Tn 2. ptk.-s oli see Rooma, Tn 7. ptk.-s samuti Rooma, järelikult on suure tõenäosusega ka Tn 8. ptk.-s tegu Roomaga.

Väike sarv kerkib esile peale Kreekat ja jääb võimule kuni lõpuajani, mil see üleloomulikult teel hävitatakse. Milline peale Kreekat esile kerkinud võim eksisteerib ka tänapäeval?

Pane ka tähele, et Meeda-Pärsia kohta öeldakse, et ta “suurustas” (4. s.; KJV – “oli suur”) ja Kreeka kohta, et ta “suurustas üpris väga” (6. s.; KJV – “oli väga suur”). Seevastu väikese sarve võimu nimetatakse ingliskeelses KJV-s “äärmiselt suureks.” Muidugi võib vaielda selle üle, kas “äärmiselt suur” on suurem kui “väga suur”, kuid kindlasti on “äärmiselt suur” vähemalt suurem kui “suur”. Seega oli väikese sarve võim vähemalt suurem Meeda-Pärsia impeeriumist. Ja küsime veelkord, millist võimu peale Rooma, mis tõusis esile Kreeka järel ja eksisteerib aegade lõpuni, saab pidada suuremaks kui Meeda-Pärsiat?

Möödunud nädalal nägime, et Tn 7. ptk.-s kirjeldatud väike sarv on selgelt paavstlik Rooma. Tn 8. peatükis esineb sama sümbol. Mõlemad kirjakohtad nimetavad selle võimu iseloomustamisel tagakiusamist.

Uuri mõningaid väikese sarve iseloomulikke omadusi. Kuidas võib meist igäihe kaudu isiklikult avalduda väikese sarve meelsus?

Väike sarv (järg)

Siiani esitatud tõendid ei jäta mingit kahtlust, et peale Kreekat võimule tulev väike sarv Tn 8. peatükis on sama võim, mis kerkib esile Kreeka järel nii Tn 2. kui 7. peatükis. Jutt on paganlikust Roomast, mis hiljem võtab paavstivõimu kuju.

Neid kahte arengufaasi näeme kõigis kolmes peatükis. Tn 2. ptk-s räägitakse rauast, mis peale Kreekat (vaske) võimule tuleb ja jääb valitsema kuni lõpuajani, ehkki tema kuju muutub labajalgade osas, mis segunevad saviga. Kuigi antud kirjakoht rõhutab pigem poliitilist kui religioosset tähendust ja tähelepanu keskpunktis on eri riigid ise, langes Rooma võimu muundumine kokku paavstluse esiletõusuga nii ajalisel kui asukoha mõttes. Tn 2. peatükk tunnistab kui mitte millestki muust, siis vähemalt Rooma võimu vormi muutumisest mingil ajahetkel.

Tn 7. peatükis nägime kõigepealt neljanda metslooma tulekut, millele järgnes väike sarv – sama võimu teine faas.

Heida veelkord pilk Tn 7. peatükis välja toodud väikest sarve iseloomustavatele detailidele. Millised religioossed elemendid avalduvad Rooma võimu antud faasis?

8. salmis, peale Kreeka jagunemist mitmeks riigiks, öeldakse, et väike sarv tõuseb “ühest neist,” seega on tegu paganliku Rooma otsese järeltulijaga. Kohe peale seda sündmust tehakse teatavaks väikese sarve tegevuse kaks suunda.

Millises suunas tegutseb väike sarv Tn 8:9 sõnul? Võrdle seda suunda väikese sarve tegudega 10.-12. salmis. Millist erinevust näed?

9. salmis liigub väike sarv horisontaalselt üle maa, mis sümboliseerib sõjalist või poliitilist ekspansiooni (vrd Tn 8:4-ga). Järgmises paaris salmis iseloomustatakse tema tegevust vertikaalsena, suunaga taeva poole, sest ründab “taeva väge,” “selle väe Vürsti” ja isegi pühamut. Ehkki on ilmne, et väike sarv ei ulatu sõna otseses mõttes taevasse, on tema rünnak selgelt religioosse iseloomuga. Seega on ka Tn 8. peatükis meile näidatud ühe võimu kaht eri faasi: kõigepealt paganlik faas, seejärel paavstliku faasi selgelt religioosne tegevus.

Pühamu taas oma õiguses

Kokkuvõtlikult öeldes, esitab Tn 8. peatükk sündmused järgmises järjekorras: Meeda-Pärsia – Kreeka – Rooma – pühamu õiguse taastamine/ puhastamine.

Nagu juba varem märkisime, selgitas Gabriel Taanielile kogu nägemuse, välja arvatud selle osa, mis puudutas pühamu õiguse taastamist/ puhastamist. Ta ei anna sellele küll konkreetset tõlgendust, kuid siiski leiame antud peatükist väga olulise vihje.

Taanieli raamatu 8. peatüki nägemus lõpeb pühamu puhastamisega peale väikese sarve tegevust teatud ajaloo perioodil. Väikese sarve tegevuse (22.-25. s.) lõpetab konkreetne sündmus (25. salmi lõpp). Milline? Kuidas aitab see meil pisutki mõista, mida võiks pühamu õiguse taastamine/pühamu puhastamine tähendada?

Tn 8. peatüki nägemus koos tõlgendusega võiks skemaatiliselt välja näha nii:

<u>Nägemus</u>	<u>Tõlgendus</u>
Jäär	Meeda-Pärsia
Sikk	Kreeka
Väike sarv	Rooma
Pühamu saab taas oma õiguse	Väikese sarve üleloomulik hävitamine

Üks pühamu puhastamise tulemus on nimetatud viimase maise impeeriumi üleloomulik häving, millest räägivad ka Tn 2. ja 7. peatükk, mille järel Jumal rajab oma igavese kuningriigi. Sellega pudeneb koost seisukoht, mis piiritleb pühamu õiguse taastamise/puhastamise mingi konkreetse sündmusega inimajaloos nagu näiteks vaenlaste hävitamine templi maa-alalt 2. sajandil e.m.a. Antud kontekst annab, eriti Tn 2. ja 7. peatüki valguses, selgelt mõista, et pühamu õiguse taastamine/puhastamine on tohutu tähtsusega sündmus. Tõepoolest, ainuüksi fakt, et see on seostatud Piibli mõistes kolme suurima maailmariigi tõusu ja langusega, tunnistab isenesest pühamu puhastamise olulisusest.

Mis vajab sinu elus puhastamist? Milline on ainus võimalik viis selle saavutamiseks?

Kohtumõistmine taevas

Allpool on kokkuvõtlikult välja toodud viimastel nädalatel õpitu. Mida räägib see meile pühamu puhastamise võimalikust tähendusest?

<u>Taanieli 2. ptk.</u>	<u>Taanieli 7. ptk.</u>	<u>Taanieli 8. ptk.</u>
Babüloonia	Babüloonia	—————
Meeda-Pärsia	Meeda-Pärsia	Meeda-Pärsia
Kreeka	Kreeka	Kreeka
Paganlik Rooma	Paganlik Rooma	Paganlik Rooma
Paavstlik Rooma	Paavstlik Rooma	Paavstlik Rooma
—————	Kohtumõistmine taevas	Pühamu puhastamine
Kristuse teine tulek	Kristuse teine tulek	—————

Nagu oleme uurimise käigus näinud, eksisteerivad peatükkide vahel paralleelid. Paralleele saab tõmmata mitte ainult kirjeldatud riikide vahele. Ka kohtumõistmise stseen Tn 7. ptk.-s, mis tuuakse välja peale selgelt piiritletud Rooma valitsusperioodi (1260 aastat), on otsene paralleel pühamu õiguse taastamisega/puhastamisega, mis toimub Tn 8. ptk.-s samuti peale Rooma valitsusaega. Lühidalt, Tn 7. ptk. taevane kohtumõistmine, mis viib maailma lõppemiseni, on seesama, mida Tn 8. ptk.-s nimetatakse pühamu õiguse taastamiseks või pühamu puhastamiseks. Meile on esitatud ühe ja sama sündmuse – kohtumõistmise – kaks erinevat kirjeldust. Tn 8. peatükis nimetatakse Tn 7. ptk.-i kohtumõistmist pühamu õiguse taastamiseks/puhastamiseks.

Kus asub kohtumõistmine ajateljel Kristuse teise tuleku suhtes? Vt ülalolevat tabelit.

Ülimalt oluline on näha paralleeli Tn 7. ptk. suure kohtumõistmise ja Tn 8. ptk. pühamu puhastamise vahel. Tn 7. ptk. kohtumõistmise stseen on lihtsalt teine võimalus iseloomustada Tn 8. ptk. pühamu õiguse taastamist/puhastamist, nii nagu Tn 7. ptk. karu on Tn 8. ptk. jäära kujutamise teine variant. Iga kirjeldus täiendab teist, laiendab sellest arusaamist ja üheskoos võetuna annavad need meile terve hulga infot konkreetse sündmuse kohta. Vastuvaidlematult on selge, et tegu on Kristuse teisele tulekule eelneva sündmusega, ehk siis nimetatud kohtumõistmine toimub enne Teist tulekut. Õigupoolest viib see kohtumõistmine meid otse Kristuse teise tulekuni.

Milliseid asju sinu elus saab lahendada üksnes Jeesuse teine tulek? Mida saab lahendada siin ja praegu? Miks on oluline teha neil kahel asjal vahet?

Edasiseks uurimiseks: Vaata paralleele Tn 7. ja 8. peatüki vahel, seekord koos kirjeldatud sündmuste ligikaudse toimumisajaga:

Taanieli 7. ptk.

Babüloonia

(lõpeb 6. sajandi alguses e.m.a.)

Meeda-Pärsia

(6. sajandi algusest kuni 4. sajandi keskpaigani e.m.a.)

Kreeka

(4. sajandi keskpaigast kuni 2. sajandi keskpaigani e.m.a.)

Paganlik Rooma

(2. sajandi keskpaigast e.m.a. kuni 5. sajandini AD)

Paavstlik Rooma

(tagakiusamine: 6. sajandist AD kuni 18.-19. sajandini AD)

Kohtumõistmine taevas

Kristuse teine tulek

Taanieli 8. ptk.

—————

Meeda-Pärsia

Kreeka

Paganlik Rooma

Paavstlik Rooma

Pühamu õiguse taastamine

Häving inimkäte abita

Antud tabel kinnitab: kuna Tn 7. ptk. kohtumõistmine, mis algas peale 1260 aasta möödumist, tähendab sama, mida Tn 8. ptk. pühamu õiguse taastamine/puhastamine, siis peab ka pühamu õiguse taastamine algama peale 1260 aasta möödumist. See tõsiasi asetab pühamu puhastamise kusagile 18. sajandi lõppu, 19. sajandi algusesse, kuid kindlasti toimub see enne Kristuse teist tulekut. Ehkki antud info aitab eeluurimiskohtu toimumisaega paremini piiritleda, ei piisa sellest täpse aja määratlemiseks. Selleks vajame rohkem infot, ja nagu peagi näeme, seda meile ka antakse.

Küsimused aruteluks:

1. Korrake klassis üle sellenädalase õppetüki peamised punktid. Veenduge, et kõik mõistavad peatükkide vahelisi paralleele. Püüdke vastata kõigile tekkivaile küsimustele nii hästi kui oskate.

2. Tn 8. ptk. viimane salm ütleb, et nägemuse mõned osad jäid Taanielile arusaamatuiks. Mida õpetab see meile vajadusest jääda kindlaks oma usule, vaatamata asjadele, mida me hetkel ei mõista?

6. õppetükk — 29. juuli - 4. august

Taanieli raamatu 9. peatükk

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Tn 9:1-23.

Meelespeetav tekst: „Me oleme pattu teinud ja eksinud, oleme olnud ülekohtused ja oleme hakanud vastu, oleme taganenud Su käskudest ja kohtuseadustest” (Tn 9:5).

Enne jätkamist mõtle järele, kas möödunud nädalatel uuritud tabelid on sulle igati arusaadavad, kuna need on aluseks sellele, mida järgmisena uurima asume. Ülimalt oluline on mõista, et Tn 7. ptk. kohtumõistmine ja Tn 8. ptk. pühamu õiguse taastamine/puhastamine on üks ja sama sündmus, mis leiab aset pärast 1260 aastase ajaperioodi lõppu, mida iseloomustas pühade tagakiusamine paavstivõimu poolt.

Mõeldes selle sündmuse toimumisaja peale, 18. sajandi lõpp – 19. sajandi algus, siis milline saab olla ainus pühamu, mille õiguse taastamisest/puhastamisest on jutt – kas taevane või maine (vt Mt 24:2; Lk 21:6; Hbr 8:1, 2)? Vastus on ilmselge.

Lõpuks, pane tähele, et Issand on raamistanud pühamu puhastamise tähtsa õpetuse hiiglaslike maailmaimpeeriumidega, mille eksistentsi pole võimalik kahtluse alla seada. Issand ei palu meil rajada oma usku laialivalguvaile ja ebamäärastele asjadele, vastupidi – Ta raamistab selle tohutu tähtsusega tõe igati tõestatavate maailmaajaloo sündmustega. Jumal tahab kindlasti, et me seda tõe usuksime ja seepärast teeb ta usu sellesse meie jaoks lihtsaks.

Käesoleval nädalal liigume edasi Taanieli raamatu 9. peatüki juurde, mis moodustab selle vapustava prohvetikuulutuse, aga ka maailmaajaloo, viimase lüli.

Lõpetamata teema

Loe Tn 9:1. Millise peamise erinevuse leiad siin selle ja kolme eelneva peatüki vahel?

Vastus nimetatud küsimusele aitab teatud määral selgitada seda, mida panime tähele Tn 8. ptk.-s – erinevalt kahest eelmisest peatükist ei räägita enam Babülooniast. Taaniel alustab hoopis Meeda-Pärsiast. Juba Tn 8. ptk.-s tundus, et Issand osutab tulevikule, järgmisele võimule tulevale kuningriigile - Meeda-Pärsiale.

On veel midagi, mis tuleb eelmistest peatükkidest meelde jätta. Nagu nägime, koosnes Tn 2. ptk. unenäost/nägemusest ja selle unenäo/nägemuse tõlgendusest. Kõik nähtu sai selgituse.

Sama kordub Tn 7. ptk.-s: unenägu/nägemus ja kõige nähtu tõlgendus.

Tn 8. ptk.-s näeme erinevust: selles esitatakse unenägu/nägemus ja tõlgendus, kuid osa nägemusest jääb tõlgendamata.

Vaata veelkord üle Tn 8. ptk. Milline osa Taanieli nägemusest jääb selgitamata?

Erinevalt eelmistest nägemustest, lõpeb Tn 8. ptk. Taanieli sõnadega, et ta ei mõistnud „nägemust.” Millist nägemust? Ilmselt on jutt nägemuse sellest osast, mis räägib 2300 öhtust-hommikust (14. s.). Lõppude lõpuks sai Tn 8. ptk. nägemusest ülejäänud selgitatud, mõned võimule tulevad riigid isegi nimetatud (20., 21. s.). Ühegi varasema nägemuse puhul aga ei maini Taaniel, et talle jäi midagi mõistetamatuks, olgugi, et mõnel juhul polnud tõlgendus nii üksikasjalik kui Tn 8. peatükis. Üksnes Tn 8. ptk.-s ütleb ta, et midagi sellest nägemusest jäi talle arusaamatuks ja tõenäoliselt on see „nägemus” 2300 öhtust-hommikust, mis on selle peatüki ainus konkreetse tõlgenduseta jäänud osa.

Jätame nüüd Taanieli raamatu 8. peatüki ja asume 9. peatüki juurde teadmiseks, et ainus ebaselge asi puudutab antud hetkel 2300 päeva nägemust Tn 8:14-s.

Prohvet, kes ei mõista prohvetlikku unenägu või nägemust täielikult? Kas see tõsiasi õpetab meid ka paremini mõistma Ellen G White'i prohvetiande olemust?

Juutide vangipõlv

Nagu näeme, on Taaniel nüüd meedlaste ja pärslaste valitsuse all, mis on Tn 2., 7. ja 8. ptk. prohvetikuulutuste otsene täitumine.

Taaniel seisab aga suure probleemi ees. Tema rahvas on endiselt vangistatud, tempel on jätkuvalt varemeis ja tema riiki pole taastatud.

Loe Tn 9:2. Millisest töotusest ja prohvetikuulutusest leiab Taaniel pisutki lootust?

Hoolimata igatsusest saada vägevaks riigiks, langes Iisrael paganliku riigi ikke alla. Loogiliselt võttes pidanuks see igaveseks hävitama nii juudi rahva kui Juuda suguharu. Ent Issand ei olnud oma rahvast siiski hüljanud ja ehkki prohvetid olid hoiatanud kohtumõistmise, hukatuse ja hävingu eest, andsid nad juutidele ka vabanemise ja rahvusliku riigi taastamise lootuse.

Loe Jer 29:10-12. Millist lootust pakkus sinu arvates Taanielile see prohvetikuulutus? (Vt ka Jer 25:11, 12).

Issand viis tõepoolest oma rahva tagasi omale maale, nagu töötatud. Kõige ilmekamalt räägitakse sellest 2 Aj 36:18-23.

Loe antud salmid 2 Ajaraamatust. Mida räägivad need Jumalast ja Tema töotustest?

Tn 9. ptk. sündmuste toimumise ajal oli nende töotuste täitumine veel mõne aasta küsimus. 70 aastat, mis algasid 605. aastal e.m.a. Jeruusalemma vallutamise ja Taanieli ning teiste juutide vangistamisega, olid lõppemas. Ometi ei toimunud mitte midagi. Jumala rahvas viibis endiselt vangistuses, Jeruusalemm oli endiselt varemeis ja templit ei kavatsenud keegi üles ehitada. Ehkki Taaniel oli tunnistajaks Meeda-Pärsia võimuletulekust nagu ette kuulutatud, pidid Jumala töotuste täitumiseks aset leidma palju olulisemad sündmused, mis inimlikult võttes olid võimatud. Nimetatud kontekstis on meil kergem mõista järgnevat palvet.

Taaniel otsis lootust Jumala töotustest. Millised Jumala töötused on sulle kõige tähendusrikkamad? Kuidas aitab palvetamine sul jääda ustavaks usule, oodates nende töotuste täitumist?

„Me oleme pattu teinud”

Loe Taanieli palve Tn 9:3-19. Kirjuta välja tema palve peamine mõte.

Taanieli palvest tõusevad esile mitmed teemad:

1. Taaniel tunnistab oma rahva patte ega püüa neid omalt poolt õigustada. Mida õpetab see meile isiklikult?

2. Taaniel ütleb selgelt, et üks pattudest oli ärapöördumine Jumala Sõnast. Mida õpetab see meile isiklikult?

3. Vaatamata õigustatult osaks saanud karistusele, masendusele ja kohtumõistmisele, palub Taaniel ikkagi Jumalalt halastust, armu ja taastamist. Millist lootust pakub see meile seoses isiklike vigadega?

Taanieli palvet lugedes märkate, et selles puudub üks kindel punkt. Taaniel ei esita Issandale üht lihtsat küsimust: Miks see kõik meiega juhtus? Ta ei küsi, sest teab väga hästi, miks nii juhtus: rahvas ei kuuletunud Issandale. Taaniel ei esita oma palves ühtki küsimust. Ta ei otsi valgust, tarkust ega arusaamist. Tema palve kontekstist on selge, et ta mõistis, mis toimub: Iisrael tegi pattu, teda karistati ja nüüd palub Taaniel töötatud ennistamist.

Oma palve jooksul ei otsi Taaniel arusaamist. Vastavalt Pühakirjale otsis Taaniel viimati arusaamist seoses 2300 päeva prohvetikuulutusega Tn 8:14, mille kohta ta peatiki lõpus otsesõnu ütleb, et ei mõista seda osa nägemusest (Tn 8:27).

Kas mõni osa Taanieli palvest omab sinu jaoks erilist tähendust koos Issandaga elades?

“Ma olen tulnud sind targaks tegema!”

Loe Tn 9:20-22. Mis toimub? Pärast Taanieli palvet ilmub tema juurde ingel Gabriel. See pole esimene kord, kui Gabriel Taanieliga kohtub.

Millal mainiti viimati Gabrieli kohalolekut Taanieli raamatus? (Vt Tn 8:16).

Ära unusta, et Tn 8. ptk.-s saadeti Gabriel selleks, et selgitada nähtud nägemust Taanielile. Ja nagu mäletame, seda Gabriel tegigi, välja arvatud 2300 päeva puudutav osa.

Nüüd ilmub Taanielile taas Gabriel, ja Taaniel nimetab teda meheks, “keda ma nägemuses varem olin näinud” (21. s.). Taaniel küll ei täpsusta, millisest konkreetsest nägemusest on jutt, kuid ainus kord, mil Gabriel varem Taanielile ilmus, on 8. ptk., mistõttu on loogiline eeldada, et Taaniel viitab just sellele nägemusele.

Milllega põhjendab Gabriel Tn 9:20-23-s oma tulekut Taanieli juurde?

Nagu eile nägime, ei palunud Taaniel oma palves “arusaamist”. Viimati tahtis ta mõista 2300 päeva nägemust. Nüüd ilmub sama ingel, kes varasemat nägemust talle selgitas, ja ütleb, et on tulnud Taanieli “targaks tegema.” Targaks tegema milles? Ilmselt 2300 päeva nägemuse osas, kuna see oli viimane asi, mida Taaniel ei mõistnud.

Tn 8:27 on heebreakeelne tegusõna *bin* tõlgitud “mõistma” ja Tn 9:22 kasutatud “targaks tegema” on tuletatud samast sõnast. Seega võib öelda, et Gabriel tuleb Taanieli juurde ja annab talle “mõistmist” (*bin*), millest tal 8. ptk. lõpus puudu jäi!

Pane ka tähele, et Tn 8:14 on tegu aega puudutava prohvetikuulutusega. Millise prohvetikuulutuse edastab Gabriel, tulles Taanieli targaks tegema (vt Tn 9:24)? Loomulikult aega puudutava prohvetikuulutuse! Tn 9. ptk. nägemus on selgelt seotud Tn 8. ptk. 2300 päeva käsitleva prohvetikuulutusega. Kui Tn 2. ja 7. ptk. nägemus selgitati täielikult, siis Tn 8. ptk. prohvetikuulutuse jäi osaliselt selgitamata. Tn 9. peatükis pole nägemust, vaid üksnes selgitus – selle kohta, mis 8. ptk.-s jäi Taanielile arusaamatuks.

“Õpi mõistma nägemust!”

Nagu poleks eelmistel päevadel saanud infost Tn 9:24-27 ja Tn 8:14 seostamiseks veel küllalt, annab Issand meile veelgi tõendeid niisuguse seose loomiseks.

Tn 8:1, 2 viitab Taaniel kolmel korral selle peatüki “nägemusele,” ja iga kord kasutatakse üht ja sama heebreakeelset sõna *hazon*: “Kuningas Belsassari valitsuse kolmandal aastal ilmutati mulle, Taanielile, nägemus [hazon] peale selle, mis mulle varem oli ilmutatud. Kui ma nägemuses [hazon] nägin, siis ma olin, kui ma vaatasin, Suusa palees Eelami maakonnas; ja ma nägin selles nägemuses [hazon], et ma olin Uulai jõe ääres” (Tn 8:1, 2).

Seejärel kirjeldab Taaniel nähtut: jäär, sikk, väike sarv jne. Niisiis, *hazon* viitab 8. peatüki üldisele nägemusele.

Seevastu aga konkreetselt 2300 päevast rääkides, kasutab Taaniel teist, samuti nägemust tähendavat sõna, *mareh*. “Ja nägemus [mareh] õhtuist ja hommikuist, millest oli kõne, on tõsi ... Ja mina, Taaniel, olin seejärel mõnd aega haige; siis ma tõusin üles ja toimetasin kuninga teenistust, aga ma olin kohkunud nägemuse [mareh] pärast ega mõistnud seda” (Tn 8:26, 27).

Seega kasutatakse Taanieli raamatu 8. peatükis kaht sõna “nägemuse” tähenduses: *hazon* nägemuse kohta tervikuna ja *mareh* Tn 8:14 nägemuse kohta 2300 päevast ja pühamu õiguse taastamisest/puhastamisest, millist osa nägemusest Taaniel ei mõistnud (Tn 8:27).

Needsamad kaks sõna ilmuvad uuesti Tn 9. ptk.-s, kui Gabriel ilmub Taanielile. “Kui ma alles palves rääkisin, siis tuli see mees, Gabriel, keda ma nägemuses [hazon] varem olin näinud, ... ja rääkis minuga ... “Su anumiste algul läks Sõna välja ja mina olen tulnud teatama, et sa oled armastusväärne! Seepärast pane tähele Sõna ja õpi mõistma nägemust [mareh]!” (Tn 9:21-23).

Õpi mõistma millist nägemust? On ainult üks *mareh* – 2300 päevast, mille kohta Taaniel otse ütles, et ei mõista seda. Õigupoolest on ka “mõistma” tuletatud sõnast *bin*, mis seob selle Tn 8:26 *mareh*-iga, millest Taaniel pidi aru saama (*bin*).

On selge, et Tn 9:24-27 tõlgendus on seotud eelmise peatüki 2300 päevaga. Ja Gabriel tuli andma Taanielile teada, mida *mareh* 2300 päevast tähendab!

Heida veelkord pilk Tn 8. ja 9. ptk-i omavahelistele seostele. Õpi põhjendama nende kahe peatüki vahelisi konkreetseid seoseid.

Edasiseks uurimiseks: Ellen G White'i raamatust "Suur võitlus" orig lk 345-347; raamatust "Prohvetid ja kuningad" orig lk 553-556.

Tn 8. ptk. lõpeb *mareh*-iga 2300 päevast, mida ei tõlgendata. Tn 8. peatükist tuttav ingel Gabriel ilmub Taanielile 9. peatükis ja õpetab teda mõistma *mareh*-it. Ainus *mareh*, mida Taaniel ei mõistnud oli Tn 8:14 ja 8:26 aega puudutav prohvetikuulutus. Seejärel, vahetult peale seda, kui Gabriel ütleb, et Taaniel saaks aru *mareh*-ist annab ta Taanielile mille? Järgmise aega puudutava prohvetikuulutuse.

Pole ime, et adventistid näevad nende kahe peatüki ja kahe prohvetikuulutuse tihedat seost. Aga me pole üksi. Järgmine tsitaat pärineb Ortodokssesst Juudi Kommentaarist Taanieli raamatule. Allpool on toodud väljavõte märksõna alt "õpi mõistma nägemust" Tn 9:23. Mida ütlevad siis õigeusklikud juudid 70 aastanädala prohvetikuulutuse kohta?

"See viitab Taanieli nägemusele 8. peatükis, kus seda osa, mis teda häiris (14. s.) nimetatakse 16.-26. salmis *mareh*-iks." – "Daniel, Art Scroll Tanach Series" (Mesorah Publications, Ltd.; Brooklyn, New York, 1988), lk 258.

Seega käituvad ortodokssed juudid 70 aastanädala prohvetikuulutusega nii nagu meiegi – seostavad selle Tn 8:14 prohvetikuulutusega 2300 päevast.

Küsimused aruteluks:

1. Vaadake klassis üle käesoleval nädalal õpitu. Veenduge, et igaüks mõistab kahe peatüki vahelisi seoseid.

2. Taanieli palvet lugedes märkad, et ikka ja jälle palvetab ta mitmuse esimeses isikus – "meie" oleme teinud seda ja "meie" oleme teinud teist. Miks luges sinu arvates Taaniel, keda Pühakiri iseloomustab ustava ja püha mehena, ka iseennast nende hulka, kelle süül rahvale selline õnnetus osaks sai? Milline sõnum peitub siin igäuhele meist isiklikult?

7. õppetükk — 5. - 11. august

70 aastanädalat

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: Tn 9:24-27; Esra 4:7-16; 7:6, 7, 11-17.

Meelespeetav tekst: “Seitsekümmend aastanädalat on seatud su rahvale ja su pühale linnale üleastumise lõpetamiseks, patule piiri panemiseks ja süüteo lepitamiseks, igavese õiguse toomiseks, nägemuse ja prohveti kinnitamiseks ja Kõigepühama võidmiseks” (Tn 9:24).

Siiani peaks need vähesed punktid selged olema: Kohus Taanieli 7. peatükis ja pühamu puhastamine Taanieli 8. peatükis on üks ja sama sündmus ning see toimub peale 1260 aasta lõppemist.

Teiseks, Taanieli 8. peatükk lõppes selgitamata nägemusega 2300 päevast. Taanieli 9. peatükis pöördutakse uuesti 8. peatüki lõpu juurde: Gabriel esitab Taanielile eelmises peatükis puuduva selgituse. See liidab Taanieli 8. ja 9. peatüki üheks: nägemus ja osaline selgitus (Taanieli 8) ja siis selgituse ülejäänud osa (Taanieli 9).

Sel nädalal jätkame Taanieli 9. peatükiga, keskendudes hämmastavale 70 aastanädala prohvetikuulutusele, mis on jõuliseks tõendiks mitte üksnes Pühakirja inspireeritusest, vaid ka Jeesuse kui “Võitud Vürsti” (Tn 9:25) Messiaks-olemisest, kes, prohvetikuulutuse keskpunktina, moodustab aluse ka 2300 päeva prohvetikuulutusele.

70 aastanädalat

Nagu me eelmisel nädalal nägime, oli Tn 8:14 nägemus ajaline prohvetikuulutus, 2300 päeva. Nüüd, Taanieli 9. peatükis, tuleb Gabriel tagasi ja annab talle teise aega puudutava prohvetikuulutuse, sel korral 70 aastanädalat (Tn 9:24).

Arvutame veidi. Kumb prohvetikuulutus on pikem, kas 2300 päeva või 70 aastanädalat? (Ingliskeelses Piiblis "70 nädalat")

Võrreldes kaht ajaperioodi – 2300 päeva ja 70 nädalat – leiame viimase olevat lühema.

70 nädalat _____

2300 päeva _____

Loe Tn 9:24 algus. Kuidas tutvustab Gabriel esmalt 70 aastanädalat? Millist verbi ta kasutab?

Kuigi erinevates tõlgetes kasutatakse selle verbi (tüvi on *chatchak*) vastena sõnu “määratud” või “seatud”, on selle põhiline tähendus “ära lõigatud” – see on enamiku heebreakeele sõnaraamatute määratlus. (Paraku ei esine see sõna kusagil mujal Piiblis; nii ei saa me vaadata, kuidas seda mujal Pühakirjas kasutatakse.) Õpetlased on märkinud, et ugariti keeles, mis sarnaneb heebrea keelele, kasutatakse *chatchak*'i vastena sõna, mis tähendab samuti “ära lõigata”. Järelikult kõlab siis selle teksti tõlge selliselt: “70 aastanädalat on lõigatud ära”. Lõigatud ära millest? Millest muust kui teisest aja-ennustusest. Milline on see teine aja-ennustus? Ilmselt *mareh*, 2300 päeva Taanieli 8:14, mille juurde Gabriel just Taanieli suunanud on – kahest ennustusest pikema juurde.

Niisiis, meile antakse kaks ajaennustust: 2300 päeva ja 70 aastanädalat ja 70 aastanädalat tuleb 2300 päevast “ära lõigata”.

Oleta, et mainid ühele naabrile, et sul on pühapäeval viis vaba tundi. Pühapäeval ütleb see naaber su viiele vabale tunnile viidates, et ta vajab veidi abi ühe toa värvimisel. “See võtab ainult ühe tunni,” lisab ta. Milline on otsene järeldus ja mil moel aitab see meil mõista seost kahe aja-ennustuse — Taaniel 8:14 ja 9:24 vahel?

Võitud Vürst

Loe hoolikalt ja palvemeelselt Tn 9:25. Millised kaks erilist sündmust on otseselt seotud siin mainitud ajamääranguga? Milline neist kahest toimub selle ajamäärangu alguses ja milline lõpul?

Siin, selles ühes salmis seletatakse 70 aastanädalast ära 69. Prohvetikuulutus algab käsuga taastada ja ülesehitada Jeruusalemm ja 69 aastanädalat hiljem lõpeb see “Võitud Vürstile” viitamisega. Järelikult tuleb meil tegelda kahe ajaloolise sündmusega: Käsuga taastada ja ülesehitada Jeruusalemm (mis omas ilmselt suure tähenduse Taanieli jaoks) ja “Võitud Vürstiga”.

Kui sa mõistad, et heebrea sõna “Võitud” kohta tõlgitakse kreeka keelde kui “Christos”, seega Kristus — kellele sel juhul viitab see prohvetikuulutus? (vt. Mt 1:1; 16:16; Ap 3:15; 5:31).

Seega on meie ees oluline punkt: see prohvetikuulutus keskendub Jeesusele. Esimesed 69 aastanädalat prohvetikuulutusest kasutatakse meie viimiseks Jeesuse, “Võitud Vürstini”. Me võime siis öelda, et selle prohvetikuulutuse alus on Kristuses endas. Sel määral, mil me usume, et Jeesus on Messias, saame usaldada prohvetikuulutust ennast.

Oluline on pidada ka meeles, et seitsmenda päeva adventistid ei ole üksi arusaamises, et see on teatav prohvetikuulutus Kristusest. Kristlased paljudest kogudustest ja kirikutest on mõistnud juba kaua selle prohvetikuulutuse olevat üks jõulisemaid tõendeid Jeesusest Kristusest kui Messias. Lõppude lõpuks on meil Taaniel, kes, elades 500 aastat enne Kristust, andis meile ajalise prohvetikuulutuse Kristuse kohta.

Vaata üle teised Kristusele viitavad prohvetikuulutused Vanas Testamendis. Kuidas peaksid need tugevdama sinu usku Temasse ja Tema poolt meie heaks tehtusse? Koosta nende prohvetikuulutuste alusel uurimus, mida saad jagada mõne uskmatu naabri või sõbraga.

Määrus/käskkiri

Taanieli 9:25 algab käsuga taastada ja ülesehitada Jeruusalemm ja lõpeb 69 aastanädalat hiljem Messiaga. Ja kuigi inimesed võivad mitte nõustuda täpsete dateeringutega, teame kindlasti, et see mainitud käsk anti 6. või 5. sajandil eKr ja et Jeesus elas ja suri 1. saj. pKr.

Käsk taastada ja ülesehitada Jeruusalemm
5.-6. saj eKr.

Jeesus, Messias
1. saj. A.D.

69 aastanädalat

**Millist otsest tõendit näed sa siin päev-aasta põhimõtte kasuks?
Miks ei saa 69 nädalat võtta tegeliku ajana?**

Oluline küsimus meie ees on: Mis on see lähtepunkt, käsu väljaandmise aeg Jeruusalemma taastamiseks ja ülesehitamiseks? Õnneks – seni kui usume, et need 69 aastanädalat lõpevad Jeesusega, saame välistada teised tuntud käsud peale ühe, mis anti aastal 457 eKr ja mis oli Artaxerxese käsk tema 7. valitsemisaastal.

Otsi üles tekstid: Mt 2:1, 19-22; 27:1, 2; Lk 2:1-7; 3:1-3; 23:7. Pane tähele kõiki Jeesust ümbritsevate sündmustega seotud ajaloolisi isikuid; nende (ja teiste) kaudu saame taastada Jeesuse elu ja teenistuse aja.

Seda meeles pidades, vaadake mõningaid tavaliselt kasutatud daatumeid Tn 9:25 mainitud käsu määratlemise kohta:

Võtame näiteks 538 eKr. Kasutades 69 aastanädala jaoks päev-aasta põhimõtet (= 483 aastat), asetaks see “Võitunud Vürsti”, Jeesuse, aastasse 55 eKr, mis on mõeldamatu.

Sama võimatu tulemuseni, aastasse ca 37 eKr, asetaks Jeesuse ka teine üldisemalt oletatav määruse väljastamise aeg 520 eKr.

Lõpuks, ainuke teistest üldisemalt kasutatavatest daatumeist on 444 eKr, mille rakendamine asetaks Jeesuse teenistuse alguse ca AD 39 või 40 ja Tema surma varajastesse 40-ndatesse AD. Ja kuigi see on palju lähemal kui eelmised kaks valikut, teavad Uue Testamendi õpetlased, et need ajamäärangud Jeesuse puhul ei sobi.

“Mässulise ja paha linna ülesehitamine”

Taanieli 9. ptk. annab meile prohvetikuulutuse “Võitud Vürstist”, kelle meie teame olevat Jeesuse. Siiski seotakse see tähtis prohvetikuulutus spetsiifilise ajaloolise tõigaga: käsuga taastada ja ülesehitada Jeruusalemm. Kas Pühakiri annaks meile selle tähtsa prohvetikuulutuse ilma ka sellele vastavat lahendust andmata? Ilmselt ei.

Loe Esra 4:7-16, kus käsitletakse sündmusi juutide jaoks peale Babüloonia pagenduse lõppemist. Lugeses esita endale järgnevad küsimused:

1. Kellele oli see kiri adresseeritud? _____

2. Milline on iseloomulik kaebus juutide vastu? _____

3. Kes kirja alusel lubas juutidel pöörduda tagasi Jeruusalemma, selleks et teostada nende poolt seal tehtavat? _____

Vaatle toimuvat. Millalgi peale juutide Jeruusalemma naasmist kirjutas grupp Pärsia ametnikke kirja kuningas Artaxerxesele, kaevates juutide peale Jeruusalemma ülesehitamise pärast. Oma kirjas mainisid nad kaht olulist punkti: 1) et linna ehitatakse üles ja 2) et juudid, kes linna ehtasid, olid tulnud sinna kuninga loal. Kirjas öeldakse: “Saagu kuningale teatavaks, et juudid, kes sinu juurest tulid, on saabunud meie juurde Jeruusalemma. Nad ehitavad üles seda mässulist ja paha linna ning parandavad müüre; alused on juba rajatud” (s. 12). Teisisõnu, juudid, kes linna ehtasid, olid tulnud sinna kuningas Artaxerxese loal. Tema peab olema välja andnud selle käsu, mis lubas neil ülesehitada ka linna. Küsimus on: milline määrus see oli?

Vaatamata vastuhakkamisele ja ärataganemisele, andis Jumal heebrea rahvale armu ja halastas nende peale, kuigi inimlikust seisukohast näis kõik olevat kadunud. Mil moel peaks see meile rääkima, et me ei peaks iial kellelegi käega lööma kuitahes kaugele too ka langenud on (kaasa arvatud meie ise)?

457 eKr.

Eile nägime, et Jeruusalemma tagasi pöördunud juudid ehitasid linna üles. Me nägime ka, et nende tagasipöördumine toimus kuningas Artaxerxese teadmisel. Tema peab olema olnud see, kes andis välja määruse “taastada ja ülesehitada Jeruusalemm” (Tn 9:25), sest täpselt seda nad seal tegid.

Küllalt huvitav on, et Piibel mainib ainult üht Artaxerxese poolt väljaantud määrust, mis võiks nende antud kirjeldustega sobida, ja et selle väljastamine toimus tema valitsemise 7. aastal, mille saab kindlalt dateerida aastasse 457 eKr.

Loe Esra 7:6, 7, 11-17. Millega on tegemist selles Artaxerxese poolt välja antud määruses juutide tegevuse suhtes Jeruusalemmas?

Esra raamat ei ole kronoloogiline, nii et näiteks Esra 4. peatüki sündmused toimuvad hiljem kui 7. peatükis mainitu. Ja kuigi mitte midagi selles määruses ei räägi spetsiifiliselt linna ülesehitamisest, mõisteti seda tõenäoliselt just seda nõudvat, sest vastavalt eile loetule, oli see just see, mida juudid tegid. Nii nemad kui nende vaenlased said aru, et see Artaxerxese poolt tema 7. valitsemisaastal välja antud määrus, mille alusel juudid, “kes tulid sinu juurest meie juurde” (Esra 4:12), pidid olema omaks võtnud selle käsu, sest miski ka nende vaenlaste kirjas ei väljendanud mõtet, et linna ülesehitamine juutide poolt oleks olnud mingil moel vastuolus kuninga käsuga.

Seega teevad Esra 4. ja 7. peatükk selgeks, et see Artaxerxese 7. valitsemisaastasse (Esra 7:7, 8) dateeritud määrus on tõepoolest see “käsk taastada ja ülesehitada Jeruusalemm” (Tn 9:25).

Selle saab aga kindlalt dateerida aastasse 457 eKr (ja kuigi mõned on 458 poolt, on erinevuseks ainult 6-kuuline vahe).

Niisiis, kui keegi usub, et Jeesus on “Võitud Vürst”, sobib see ajamäärang täiuslikult. Teisisõnu, Jeesus on selle prohvetikuulutuse alusel meie Käemees.

Miks peaks Jeesus olema meie Käemees kõiges meie usku puutumas?

Edasiseks uurimiseks: Vaata seda tsitaati teadlase Isaac Newtoni, kes oli Taanieli raamatu innukas uurija, kuulsast biograafiast: “Kelle asi, kas Newtonil oli õigus väites, et prohvetikuulutus seitsmekümnest aastanädalast Taanieli raamatus viitas 490 aasta pikkusele ajavahemikule Esra poolt juutide tagasiviimisest Babülooniast Jeruusalemma (457 eKr) kuni Jeesuse ristilöömiseni AD 33/34!” — A. Rupert Hall, *Isaac Newton: Adventure in Thought* (Cambridge University Press, Cambridge, 1992), p. 372.

“Sellepärast näib, et Jeruusalemma linna nõuetele vastav ülesehitamine (Esra 4:12) eeldas määruse kaudu kuningliku nõusoleku andmist omada Juudamaal nähtavat keskust, kust võidi korraldada ja hallata hiljuti saadud staatuse tsiviil- ja õiguslikke eesõigusi. Järelikult, Artaxerxese “sõna” või määrus aastast 457 eKr annab parima lähtedaatumi nii Taanieli 70 aastanädala prohvetikuulutusele kui ka pikemale ajaennustusele 2300 päev-aastast (Tn 8. ja 9. ptk.)” — *The Seventh Weeks, Leviticus and the Nature of Prophecy*, Frank Holbrook, editor (Biblical Research Institute, Washington, D.C., 1986), p. 74.

Vaata ka Leroy Froom, *The Prophetic Faith of Our Fathers*, märkamaks 457. eKr lähtepunktina kasutatavate õpetlaste tsitaatide hulka. Miks me eelistame 457-t 458-le. Vaata Horn ja Wood's, *The Chronology of Ezra 7*.

Küsimused aruteluks:

1. Vaadake klassiga üle kõik seni uuritu, nii et igaüks klassis õpitust aru saaks.

2. Las inimesed klassis räägivad oma kogemustest, kuidas see 70 nädala prohvetikuulutus või mõni muu prohvetikuulutus on omanud tähendusrikast mõju nende elus. Mida võime ülaltoodust õppida selle kohta, kuidas Jumal saab meieni jõudmiseks kasutada prohvetikuulutusi? Kui suur osa sinu arvates peaks meie tunnistustes teistele olema prohvetikuulutustel? Kas on võimalik prohvetikuulutustele liiga suurt rõhku panna?

8. õppetükk — 12.-18. august

1844 tehtud lihtsaks

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: 3 Ms 7:37; 17:10; Lk 3:1-22; Rm 5:8; Gl 3:13; 1 Ts 5:9, 10; 1 Pt 2:24.

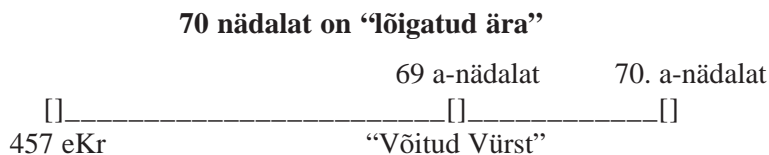
Meelespeetav tekst: “Ja vaata, templi eesriie kärises lõhki kaheks, ülemisest otsast alumiseni. Ja maa värises ja kaljud lõhkesid” (Mt 27:51).

Siiani oleme näinud, et Taanieli 8. ptk lõppes Taanieli vajadusega enama selgituse järele 2300 päeva kohta. Taanieli 9. peatükk annab selle selgituse. Gabriel, seesama ingel-tõlgitseja Tn 8. peatükis, suunab Taanieli otseselt tagasi 8. peatüki *mareh*'i, ainsa osa juurde nägemuses, mida ta ei mõistnud. Gabriel annab talle otsekohe teise ajalise prohvetikuulutuse – 70 aastanädalat, mis on “lõigatud ära”, ilmselt ulatuslikumast aja-ennustusest 2300 päeva kohta.

Erinevalt 2300 päevast, mille kohta pole antud lähtepunkti, on see olemas Taanieli 9. peatükis: “Käsk taastada ja ülesehitada Jeruusalemm,” milline korraldus eilse uurimuse kohaselt anti välja aastal 457 eKr.

Vahepeal, selle prohvetikuulutuse 70 nädalast 69 ulatuvad “Võitud Vürstini”, Jeesuseni. Seega on Jeesus ise selle prohvetikuulutuse keskmes; Tema on alus, 70 aastanädala tähtsaim tegelane. See kõik toetub Jeesusele, “ülimale nurgakivile” (Ef 2:20).

Siiani näeb välja 70 aastanädalat sellisena:

Veidi matemaatikat

Elmisel nädalal nägime, et “käsk taastada ja ülesehitada Jeruusalemm” anti välja Pärsia kuningas Artaxerxese valitsemise ajal. Tähendab, see anti välja mitte Babüloonia ajal, vaid peale seda, järgmise kuningriigi, Meeda-Pärsia ajal.

Millise kuningriigi ajal algas Taanieli 8. peatüki prohvetikuulutus? Kuidas annab see vastus veel ühe seose Taanieli 8. ja 9. peatüki vahel? _____

Taanieli 9. peatükk annab meile 70 aastanädala prohvetikuulutuse täpse lähtepunkti – 457 eKr. Edasi ütleb see, et sellest punktist alates kuni “Võitud Vürstini” on 69 aastanädalat. Kuuekümne üheksast aastanädalast saab päev-aasta põhimõtte rakendamisel 483 aastat, mis tähendab, et alates käsust taastada ja ülesehitada Jeruusalemm kuni Võitud Vürstini pidi mööduma 483 aastat.

Matemaatika juurde: lugedes aastast 457 eKr edasi 483 aastat, millisesse aastasse jõuame? _____

Selle aastani jõudmiseks tuleb meil 483-st lahutada 457. Saame 26, mis tähendab aastat 26 pKr. Meil on siin siiski tegemist kalendriga ja mitte sirgjoonelise numbrite reaga, nagu näiteks -2, -1, 0, 1, 2. Kalendris pole loomulikult kohta nulli jaoks (ei ole olemas 0. aastat). Selle asemel loendab kalender aastaid nii: -2, -1, 1, 2 või veel täpsemalt 2. eKr, 1. eKr, 1. pKr, 2. pKr. Järelikult, 0-aasta puudumise tõttu ulatuvad 483 aastat aastasse 27 pKr.

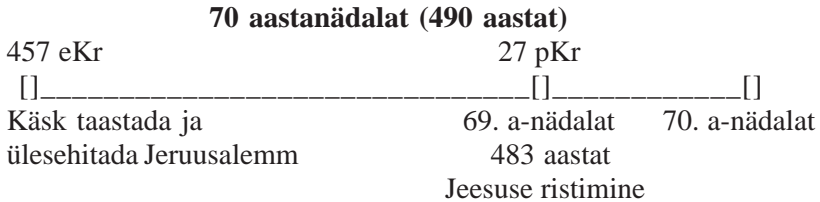
Loe Lk 3:1-22. Millist tähelepanuväärset sündmust siin kirjeldatakse ja kuidas aitab see meil mõista prohvetikuulutuse tähendust?

See prohvetikuulutus ei räägi Jeesuse sündimisest; selle asemel räägib see Temast “Messiana”, “Võituna”, Kristusena, see tähendab Jeesusest Tema teenistuslikus aspektis. Luukas asetab Johannese teenistuse alguse Tiberiuse 15. valitsemisaastasse, mille saab dateerida aastasse 27 pKr. Nähes, et ta ristas Jeesuse peagi pärast oma teenistuse algust, on meil kinnitusena sellele ajale too võrratu prohvetikuulutus, mis anti enam kui 500 aastat varem, osutades Jeesuse teenistusele.

Mida räägib Jeesuse ristimine sulle selle kohta, kui tihe on Kristuse side inimkonnaga? Millise lootuse pakub see lähedane side meile igapäevastes heitlustes?

Võitu “kaotatakse”

Siiani oleme oma uurimuses 70 aastanädala prohvetikuulutusest (490 aastat) katnud 69 aastanädalat (ehk 483 sellest 490 aastast). Oleme vaadelnud ka kaht erinevat ajaloolist sündmust, millised on täpselt dateeritud. Vaata toodud graafikut:

Uuri graafikut, kuni selles kirjeldatud sündmused on sulle selged.

Loe Taanieli 9:26. Seal öeldakse, et pärast 62 nädalat kaotatakse Võitu; need on 62 nädalat, mis järgnevad esimesele 7-le (vt salm 25), mis tähendab, et pärast seda 69. nädalat (27 pKr), Võitu lõigatakse ära, aga “mitte tema enese pärast” (KJV).

Otsi üles järgmised tekstid: Js 53:5; Rm 5:8; Gl 3:13; 1Ts 5:9, 10; 1 Pt 2:24. Mil moel aitavad need salmid meil mõista, millest see prohvetikuulutus räägib?

Seni kattis prohvetikuulutus esimesed 69 aastanädalat. Salm 26 juhatab nüüd sisse viimase aastanädala – prohvetikuulutuse viimased seitse aastat – ja teeb seda kirjeldusega Kristuse lunastavast surmast. Teda mitte üksnes ei “lõigatud ära” (erinev verb 9:24 kasutatavast), vaid Ta lõigati ära “mitte tema enese pärast”, andes seega mõista, et Tema surm toimus teiste heaks. Näeme siin Kristuse ohvri asenduslikku aspekti: Tema surm ei toimunud Tema enda pärast; see toimus meie eest.

Huvitav on ka, et see verb (*krt*), kasutatud “kaotamise” kohta, on otseselt seotud leviitliku ohvrüsteemiga – nendega, kes rikkusid lepingut ja said “ära kaotatud” ehk “hävitatud” rahva hulgast. (Vt 3 Ms 7:27; 17:10, 14; 20:6, 17). Taanieli 9:26 näeme kirjeldust süütust Jeesusest saamas “kaotatud” teiste pattude pärast.

Mida tähendab see, et mida sa ka teinud oled, kuitahes halb oled sa olnud, karistus nende tegude eest on makstud Ühe poolt, kes “kaotati”, mitte iseenese, vaid sinu pärast?

Aastanädala keskel

Loe Tn 9:27. Selles mainitakse kaks korda “aastanädalat”. Millisele aastanädalale see viitab?

Siiani teame, et see prohvetikuulutus räägib Jeesusest ja et 69. aastanädal tõi meid Tema ristimiseni aastal 27 pKr. Nägime ka salmis 26 otsust viidet Tema lunastavale surmale. Lõppude lõpuks oli see Tema tuleku põhjus (Mk 10:45; Jh 3:14).

Kõik, mis on veel üle jäänud 70. aastanädala prohvetikuulutusest, on viimane aastanädal – viimased seitse aastat.

Mis toimub selle viimase aastanädala keskel? Millisest ajaperioodist see kõneleb?

Kuigi 26. salm rääkis Jeesuse surmast üsna otseselt, räägib 27. salm sellest, mida see surm lõpetas: maapealse ohvrüsteemi – vähemalt selles mõttes, et sellel polnud enam väärtust (siiski, mõned inimesed tänapäeval ikka veel toovad ohvreid). See punkt tehti selgeks Mk 15:34-39, seoses templi eesriide kaheks kärisemisega, andes märku maise pühamuteenistuse kui Kristuse teenistuse sümboli lõppemisest. Tõeline ohver oli toodud; vanal süsteemil tuli anda teed uuele ja paremale. Kõik, mida võrdsustati vana süsteemiga – ohver, preestriamet ja pühamu – asendati (vt Hb 9:1-15).

See toimus “aastanädala keskel”. See oleks kolm ja pool aastat (pool 7-st). Lugeses üle Johannese evangeeliumis mainitud Paasapühad, saame näidata, et Jeesus löödi risti kolm ja pool aastat peale ristimist, 31. aasta kevadel pKr. Seega näeb meie graafik nüüd välja nii:

70 aastanädalat (490 aastat)

457 eKr	27 pKr	31 pKr	
[]_____	[]_____	[]_____	[]_____
Käsk taastada ja	69. a-nädalat	Kristuse	70. a-nädalat
ülesehitada	483 aastat	surm	
Jerusaalem	Jeesuse ristimine		

Milline võimas prohvetikuulutus Jeesusest kui Messias! Uuri jälle hoolega graafiku punkte, kuni mõistad, mida see prohvetikuulutus õpetab. Mil moel on see hämmastav prohvetikuulutus veel üks ilmutus Jumala armastusest meie vastu? Kuidas aitab see tugevdada sinu usku?

70. aastanädal

Viimane seik, mida meil on vaja 70 aastanädala prohvetikuulutuse juures vaadelda, leidub taas Tn 9:27: "Ta teeb paljudega kindla lepingu üheks aastanädalaks" (u.t). Milline aastanädal see on? Tõenäoliselt seitsmekümmes, viimane selles prohvetikuulutuses. Kui me alustame aastaga 457 eKr, siis 490 aastat hiljem jõuame 70 aastanädala prohvetikuulutuse lõppemiseni aastal 34 pKr. Seega lõpeb sel aastal see viimane, 70. aastanädal.

Taaniel 9:27 kõneleb "lepingust". Millisele lepingule võiks see viidata? (2Ms 19:5; 35:10; 3Ms 26:45; 1Kn 19:10; Js 59:21; Jr 50:5).

Järelikult räägib 70 aastanädala prohvetikuulutus Jumala poolt Iisraeliga tehtud lepingu kinnitamisest. Ta tahab "kinnitada seda lepingut paljudega" selle spetsiifilise perioodi jooksul, ilmselt viidates erilist juutidele, kes Jeesuse sel perioodil vastu võtsid. Kuigi prohvetikuulutus ise ei anna mingit erilist sündmust selle viimase aasta, 34 pKr jaoks, usuvad paljud, et sel aastal võttis apostel Paulus vastu evangeeliumi ja sai suureks jutlustajaks paganatele (Ap 9). Teisisõnu, 490 aasta lõppedes jõudis lõpule Iisraeli erirahva staatus ning algas uus ajastu päästmise ajaloos, mil evangeelium läks kõikjale maailmas.

70 aastanädalat (490 aastat)

457 eKr	27 pKr	31 pKr	34 pKr
[]_____	[]_____	[]_____	[]_____
Käsk taastada ja	69. a-nädalat	Kristuse	70. a-nädalat
ülesehitada	483 aastat	surm	evangeelium
Jeruusalemm	Jeesuse ristimine		paganatele

Vaatle taas hoolega kõiki detaile, kuni mõistad seda küllalt hästi, et selgitada seda teistele.

Kuitahes paeluv see prohvetikuulutus ka on, tuleb meil meeles pidada, et see on ainult osa ulatuslikumast, 2300 päeva prohvetikuulutusest. Tähendab, see 70 aastanädalat oli, nagu nägime, "lõigatud ära" ulatuslikumast nägemusest (*mareh*) Taanieli 8. peatükis. Seega on meil siin kaks ajalist prohvetikuulutust, 2300 päeva, millel ei olnud lähtepunkti ja 70 aastanädalat, millel see oli. Sellepärast on meil järgmised kaks ajaperioodi:

[]_____	70 aastanädalat	_____	[]
457 eKr		34 pKr	
[]_____	2300 päeva	_____	[]

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White, “Suur Võitlus”, orig. lk. 409-432.

Kui selge iganes on see, et 70 aastanädalat on ära lõigatud 2300 päevast, miks lõikame me need ära algusest ja mitte lõpust? Vastus on, et see on ainuke viis, mis loogiliselt toimib. Kui me lõikame 70 nädalat ära lõpust, lõpeks 2300 päeva 34. aastal pKr – võimatu tulemus Taanieli 8. ptk. antud konteksti alusel, mis, paralleelselt Taanieli 7. peatükile, seostab 2300 päeva lõpuajaga ja see toimus vaevalt aastal 34. Ja veel – kui sa lõikad need ära lõpust, algaks prohvetikuulutus ca 1600 aastat enne Babüloonia, esimese kuningriigi kirjeldamist neis prohvetikuulutustes. Teisisõnu, nende ära lõikamine lõpust ei sobi üldse konteksti, milles need esinevad. Kuid nende ära lõikamine algusest asetab prohvetikuulutuse alguse Meeda-Pärsia aega, mis sobib nägemuse kontekstiga (Tn 8 algab Meeda-Pärsiaga) ja asetab nende lõpu pärast 1260 aasta lõppemist ja ometi enne Teist Tulekut, mis samuti sobib täiuslikult nägemuse kontekstiga.

Küsimused aruteluks:

1. Klassina korrake möödunud väheste nädalate jooksul uuritut. Tehke kindlaks, nii palju kui võimalik, et igaüks mõistab läbivõetut.

2. Miks näitab daatum 1844 Taanieli 8:14 jaoks, et puhastatav pühamu on taevane, mitte maapealne?

3. Miks on sinu arvates meie adventistidena oluline mõista seda prohvetikuulutust, kuigi selles kirjeldatud sündmus, pühamu puhastamine sõna otseses mõttes, toimus nii kaua aega tagasi? Mida tähendab see tänapäeval meie kogudusena?

4. Vestelge fraasi “tä lõigati ära, kuid mitte iseene pärast” tähenduse üle. Millist lootust pakub see meile? Kelle pärast lõigati Tä ära, miks ja mida see tähendab? Vestelge ka selle üle: 70 aastanädala prohvetikuulutus, prohvetikuulutus evangeeliumist, ühendatakse 2300 päeva prohvetikuulutusega. Mida räägib see meile selle kohta, miks peaks evangeelium moodustama aluse meie arusaamisele 2300 päeva prohvetikuulutuse tähendusest?

9. õppetükk — 19.-25. august

Päev-aasta põhimõte

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: 2 Ms 34:22; 3Ms 12:5; 4 Ms 14:34; 5 Ms 16:10; Hs 4:5, 6; Tn 8:17, 19, 26; 10:2, 3.

Meelespeetav tekst: “Ja kui sa need oled lõpetanud, siis teisel korral sa pead magama parema külje peal ja kandma Juuda soo süüd nelikümmend päeva; ma olen sulle määranud iga aasta kohta ühe päeva” (Hs 4:6).

Nagu nägime, näitab paralleel Tn 2., 7. ja 8. peatükkide vahel, kuidas Taanieli 7. peatükis kirjeldatav kohus, mis viib Kristuse teise tulekuni, on identne sündmus pühamu puhastamisega (ilmselt taevasega) Tn 8:14 ja see sündmus toimub millalgi peale 1260-aastast tagakiusamise perioodi (18. sajandi lõpust 19. sajandi alguseni), siiski enne Teist Tulekut.

Nägime ka, et Taanieli 8. peatüki 2300 päeva prohvetikuulutus oli ainus selgituseta osa nägemusest ja et Gabriel tuli Taanieli juurde 9. peatükis selle seletusega – prohvetikuulutusega 70 aastanädalast, mis olid “ära lõigatud” 2300 päevast. See 70 aastanädala Jeesusel põhinev prohvetikuulutus moodustas aluse 2300 päeva prohvetikuulutusele, andes ka lähtedaatumi 2300 päevale, mis tõi selle prohvetikuulutuse lõpu aastasse 1844, milline aeg sobib täiuslikult Taanieli 7. ja 8. peatükis näidatuga.

Seega on meil olemas 1844. a. prohvetikuulutuse tuum, rajatud kindlalt mitte ainult suurtele ajaloolistele maailma impeeriumidele, vaid Kristuse enda ristile.

Järgneval mõnel nädalal vaatleme lähemalt mõningaid meie poolt põgusalt 1844. aastat puudutanud teemasid. Seda tehes püüame vastata kõige tõenäolisematele küsimustele, mis võiksid tõusta selle meile kui seitsmenda päeva adventistidele väga olulise prohvetikuulutuse uurimisel.

Prohvetlik aeg

Mõne möödunud nädala jooksul vaatlesime kolme ajalist prohvetikuulutust: “ajad, aeg ja pool aega” (Tn 7:25), “kaks tuhat kolmsada päeva” (Tn 8:14) ja “seitsekümmend aastanädalat” (Tn 9:24). Oleme eeldanud, et neid ei tuleks võtta tegeliku, vaid prohvetliku ajana ning et seega igal neist juhtumeist tuleks päevi tõlgitseda aastatena.

Sellisel oleks meil tegemist pigem sadu, isegi tuhandeid aastaid kestvate perioodidega ainult mõningaid aastaid kestvate perioodide asemel – juhul, kui neid mõistetakse tegelike päevadena.

Küsimus on: kuidas õigustame me oletust, et need ei olnud tegelik, vaid prohvetlik aeg ning et nende tõlgitsemisel peaksime kasutama päev-aasta põhimõtet?

Tn 8:17, 19, 26 öeldakse Taanielile ühel või teisel viisil, et talle antud prohvetlik nägemus oli mõeldud “viimseks ajaks”. Tegelikult öeldi talle eriliselt, et “õhtuid ja hommikuid” puudutav nägemus (2300 päeva) oli “kaugeiks päeviks” (Tn 8:26). Kuidas aitavad need faktid tõestada, et Taanieli 8. peatüki ajaline prohvetikuulutus ei tähenda tegelikku aega?

Loe Tn 7:24-27. Väikese sarve võim, mis tõusis paganlikust Roomast (võim, mis lõppes enam kui 1500 aastat tagasi), eksisteerib lõpukohtuni, mis teeb lõpu maailmale. Milline tõend on meil siin, et 25. salmi ajaennustust ei peaks samuti vaadeldama tegeliku ajana?

Taanieli 7. ja 8. peatüki sündmustiku taust (suured maailmariigid, alates antiikajast ja kulmineerudes maailma lõpuga, kattes tuhandeid aastaid ajaloos) on vaevalt mõistetav, kui need suured ajalised prohvetikuulutused selles oleksid sõnasõnaliselt võetavad. See tähendaks, et Taanieli 7. ptk sündmused kataksid ainult 3½ aastat ja Taanieli 8. peatüki omad umbes 6 aastat ja 3 kuud (või 2300 tegelikku päeva). Need kitsad ajaraamid sobiksid vaevalt neis nägemustes kirjeldatud nägemuste suurusjärguga.

Kui aga rakendada päev-aasta põhimõtet, on ajamääranguga prohvetikuulutustel rohkem mõtet, sobides palju paremini sündmuste panoraamiga, milles neid kirjeldatakse.

Millise tõendi saad siit selle kohta, et me elame Taanieli poolt mainitud “viimsel ajal”? Kuidas peaks see arusaamine mõjutama meie eluviisi? Mis meie elus, kui üldse, näitab, et me tõesti usume end elavat “lõpuajal”?

Taanieli 9. ptk. ja prohvetlik aeg

Vaata üle 70 aastanädala (inglisekeelses Piiblis "nädala") prohvetikuulutus Tn 9:24-27. Milline selles eneses leiduv tõend osutab, et seda ei saa võtta tegeliku ajana?

Nagu ühes varasemas õppetükis nägime, oli seal kellegi poolt Jeruusalemma taastamiseks ja ülesehitamiseks väljaantud käsu ning Jeesuse teenistusega seotud ajamääranguist hoolimata nende sündmuste vahel kindlasti rohkem kui 70 nädalat. Võttes seda aega tegelikuna, muutub prohvetikuulutus mõttetuks. Kui aga rakendatakse päev-aasta põhimõtet, toimib prohvetikuulutus täiuslikult, viies meid otse Jeesuseni. Seega tõendab Taanieli 9. peatükis prohvetlikult ennustatud Jeesuse teenistus päev-aasta põhimõtte paikapidavust.

Paljud inimesed väidavad siiski, et sõna "nädalat" Tn 9:24 tähendab "aastanädalaid", nii et iga nädal neist on seitse aastat. Seetõttu, kui meil on 70 "aastanädalat", on see 490 aastat.

Ainus probleem on, et Tn 9:24 heebrea keelest tõlgitud sõna "nädalad", ei esine kusagil mujal Piiblis teisiti kui "nädalad". See ei tähenda kusagil mujal "aastanädalaid".

Otsi üles 2Ms 34:22; 3Ms 12:5; 5Ms 16:10 ja Tn 10:2, 3 – mõningad kohad Piiblis, kus see sõna esineb tõlgituna "nädalad". Milline tõend tekstides enestes näitab, et mõeldud oli nädalat või nädalaid, mitte "aastanädalaid"?

Tn 10:2, 3 esinev sama sõna, mis Tn 9:24, ei tähenda ilmselt "aastanädalaid" (Taaniel paustus kolm aastanädalat ehk 21 aastat?). Niisiis, isegi kui keegi leiab, et see sõna Tn 9:24 tähendab "aastanädalaid", on üks aastanädal ikka 7 aastat, sama arv aastaid, nagu saaksid päev-aasta põhimõtte rakendamisel.

Pane tähele meie poolt käsitatavate perioodide pikkust: 490 aastat, 1260 aastat, 2300 aastat. Kuidas peaksid need pikad ajaperioodid aitama meil mõista, mida tähendab kannatlikkus ja kuidas me peaksime usaldama Jumalat, kui asjad ei lähe nii kiiresti, kui meile meeldiks?

70 aastanädalat ja 2300 päeva

Nagu näinud oleme, oleks 70-nädala prohvetikuulutus tegeliku ajana võetuna täiesti mõttetu. Kui aga rakendatakse päev-aasta põhimõtet, viib see meid otse Jeesuseni. Seega nõuab prohvetikuulutus ise päev-aasta põhimõtet.

Taanieli 9:24-27 nõuab päev-aasta põhimõtet. Kuna see prohvetikuulutus tuli “lõigata ära” 2300-päeva prohvetikuulutusest, mida räägib see meile päev-aasta põhimõtte ja 2300 päeva kohta?

70. aastanädala prohvetikuulutus tähendab 490 aastat. 2300 päeva tegeliku ajana on veidi üle 6 aasta. Kas võiks 490 aastat olla “ära lõigatud” veidi rohkem kui 6 aastast? Loomulikult mitte. Aga 2300 aastast? Muidugi! Järelikult on siin jälle tõend, et päev-aasta põhimõtet tuleb rakendada ka 2300-päeva prohvetikuulutuses. Pole mingit mõtet kasutada seda põhimõtet 70 aastanädala suhtes, mis on ainult osa 2300 päevast, ja mitte kasutada seda ka 2300 päeva puhul.

Pole ime, et adventistid pole olnud ainsad, kasutamaks päev-aasta põhimõtet 2300 päeva kohta. Üks suurimaid juudi õpetlasi, Rashi (1040-1105 pKr), tõlkis Tn 8:14 nii: “Ja ta ütles mulle. Kuni 2300 aastat. ...” See mõte pole üksnes teatav adventistlik uuendus, vaid seda on kasutatud teiste õpetlaste poolt neis samades prohvetikuulutustes kaua enne meid.

Otsi üles 4Ms 14:34 ja Hs 4:5, 6. Kuigi need iseenesest ei kinnita päev-aasta põhimõtet, millise tõendi annavad need selle kasuks?

Otsi üles tekstid Piibli varases osas: 1Ms 5:14; 5:23; 9:29. Millisele seosele päevade ja aastate vahel Piiblis need osutavad?

Vaadates neid ajaennustusi, suuri prohvetlikke perioode, mis kõik on tulnud ja läinud — mida peaks see rääkima meile selle kohta, kuidas me kasutame neid väheseid suurepäraseid meile osaks antud momente meie elus? Milliseid muutusi oleks sul vaja teha oma isiklikus aja kasutamises?

Veel tõendeid

Loe uuesti küsimus Tn 8:13. Pane tähele, et sõna “puudutav” (ingl. k.) ei esine heebrea keeles ega luba seda ka heebrea keele grammatika. Seega ei käi küsimus ainult väikese sarve tegevuse kohta, vaid puudutab kõike selles peatükis kirjeldatud. See hõlmab nii nägemuse jäärast ja sikust (Meeda-Pärsia ja Kreeka) kui ka väikese sarve tegevuse (paganlik ja paavstlik Rooma). Sõna-sõnaline tõlge oleks: “Kui kaua nägemus, alaline ohver ja hukutav üleastumine, mis laseb pühamut ning väge tallata.” Teisisõnu, küsimus loendab kõike nägemuses toimunut. Tegelikult on sõna “nägemuse” vaste 13. salmis *hazon*, mis, nagu varem nägime, käsitab jäära ja sikku ja väikest sarve, see tähendab Meeda-Pärsiat, Kreekat ja Roomat.

Selle küsimuse võiks siis parafraseerida nõnda: Kui kaua lubatakse kesta kõigil neil jõududel, alates Meeda-Pärsia ja Kreeka esile kerkimisest kuni lõpuks Roomani, millised ründavad Kristuse taevast teenistust?

Loe eelpool toodud sõnasõnalise tõlke. Miks näitab see, et 2300 päeva ei saa olla tegelik aeg? Kui see oleks, kuidas võiks see katta kõik nimetatud sündmused?

Asi peaks olema ilmne: 2300 päeva peavad katma kõik Tn 8 nägemuses kirjeldatud sündmused, seega Meeda-Pärsia, Kreeka, Rooma ja puhastatud pühamu. Tegelik 2300 päeva ei kataks neist ühegi kuningriigi aega, veel vähem kõigi. Teiselt poolt, päev-aasta põhimõttega laheneb probleem otsekohe. Mitte natuke üle kuue aasta, vaid kaks tuhat kolmsada aastat katavad kõik küsimuse all olevad sündmused.

Taanieli 8. peatükis esitatud küsimus puudutab pikki perioode ajaloos, mis hõlmab tagakiusamisi, äralangemisi, kannatusi – kõik pikas ajaraamis (vt s. 23-25). Mis siiski lõpuks toimub? Nende prohvetikuulutuste kaudu ei räägita meile üksnes, mis toimub, vaid ka millal need sündmused toimuvad. Miks peaksid need tekstid andma meile lootust, et praegustest olukordadest hoolimata lõpetab Jumal kõik selle ja viib kõik lõpule Tema auks? Kuidas peaks see arusaamine andma sulle tugevust ja julgust jääda ustavaks oma olukordadest hoolimata?

Päev-aasta põhimõte

Vaata põgusalt üle Tn 7. ptk. nägemus ja tõlgitsus. Kuidas aitavad kõik need sümbolid meil mõista, miks peaksid ajamäärangud nägemuses olema samuti sümboolsed?

Taanieli 7. peatükk on täis igasuguseid sümboleid, kujundeid, mida ei tule võtta otseses tähenduses. Seega, miks peaksime me võtma antud prohvetlikku aega tegelikuna, kui peaaegu kõik muu on sümbolne?

Loe Tn 8. peatükk. Sarnaselt eelmise küsimusega — millise tõendi omame, et seda ajaperioodi siin peaks samuti vaadeldama sümboolsena, mitte tegelikuna?

Tn 8. peatükk ei räägi rohkem tegelikest lendavatest sikkudest (s. 5) kui Tn 7. ptk. raudhammastega metsalistest (s. 7). Need on sümboolsed; samal moel on sümboolsed ka antud ajaperioodid.

Tegelikult ei ole kolmest meie poolt vaadeldud ajaperioodist — “aeg, ajad ja pool aega” (Tn 7:25), “kaks tuhat kolmsada päeva” (Tn 8:14) ja “seitsekümmend aastanädalat” (Tn 9:24) — ükski kirjutatud tavalisel aega väljendaval viisil. Näiteks, selle asemel, et öelda 2300 päeva, miks ei öelnud Gabriel, et pühamu pidi puhastatama “kuue aasta, kolme kuu ja 20 päeva” pärast? 2Sm 5:5 tekst ütleb, et mainitud kuningas “valitses Juuda üle seitse aastat ja kuus kuud”, mitte aga 2700 päeva. Sama lugu on kahe teise ajalise prohvetikuulutusega: kumbagi ei esitata tavalisel aega väljendaval viisil.

Loe Lk 4:25 ja Jk 5:17. Võrdle neid Tn 7:25-ga. Millised neist käsitasid tegelikku aega ja kuidas oli see tegelik aeg väljendatud, võrreldes prohvetlikku aega väljendavaga?

Vaadates meie poolt uuritule, miks on päev-aasta põhimõte nii tähtis meile adventistidena? Mis toimuks kogu meie prohvetliku alusega, kui see põhimõte hüljatakse?

Edasiseks uurimiseks: Õpetlased on näidanud ka tõendit ühenduse kohta päevade ja aastate vahel heebreakeelses poeesias, kus päevi kasutatakse kõrvuti aastatega, näidates tähenduslikku seost kahe ajaperioodi vahel:

“Ons su päevad nagu inimese päevad või on su aastad nagu mehe aastad” — Ii 10:5.

“Kõnelgu päevad ja aastate rohkus õpetagu tarkust.” — Ii 32:7.

“Ma meenutan muistseid päevi, aastaid, mis ammu möödunud.” — L 77:6

Igas neist näidetest ütlesid päevad ja aastad põhiliselt üht ja sama; tähendab, erinevaid sõnu kasutati sama mõtte edasiandmiseks. Kuigi need paralleelid ei tõesta iseenesest päev-aasta põhimõtet, näitavad need, et juudi mõtteviisis ühendati päevad ja aastad.

Küsimused aruteluks:

1. Vaadake üle selle nädala õppetükk, kuni igäiks on veendunud päev-aasta põhimõtte paikapidavuses.

2. Vastake klassis küsimusele: Miks kasutab Piibel nii palju sümboleid? Mis võiks olla põhjus sümbolite kasutamisele?

3. Millise muu tõendi võib keegi Piiblis leida päev-aasta põhimõtte poolt?

4. Mõtiskle: Meie oleme olnud siin peaaegu kaks tuhat aastat peale Kristuse surma. Kuidas aitavad need ajamääranguga prohvetikuulutused, mõistetuna päev-aasta põhimõtte kaudu, meil mõista, et me elame tõepoolest lõpu eel, ja et me ei peaks ootama teist kaht tuhandet aastat mööduvat enne Kristuse taastulekut? Tähendab, kuidas aitavad need prohvetikuulutused meil mõista, kus me maailma ajaloo praegu oleme ja miks me peaksime teadma, et Kristuse tulek on lähedal?

10. õppetükk — 26. august - 1. september

Rooma ja Antiochus

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: Js 55:11; Mt 13:10-13; Lk 2:1; Lk 21:20, 21; Jh 11:48; Jh 16:12; 2Pt 1:19.

Meelespeetav tekst: “Neil päevil sündis, et keiser Augustus andis käsu üles kirjutada kogu maailm” (Lk 2:1).

“Pühamu teema oli võti, mis avas 1844. a. pettumuse saladuse. See avas pilgule tõe täiusliku süsteemi, näidates, et Jumala käsi oli juhtinud suurt adventliikumist. See paljastas ühtaegu ka ajakohased ülesanded ja näitas Jumala rahvale kätte selle koha ja töö. Nii nagu Jeesuse jüngrid olid pärast kohutavat ahastuse ja pettumuse ööd “rõõmsad, kui Issandat nägid”, nii rõõmustasid nüüd need, kes olid oodanud usus Tema teist tulekut.” — Ellen G. White, “Suur Võitlus”, orig. lk. 423.

Tõepoolest, 1844. aastal alanud Tulekule eelnev kohus on adventkoguduse oluline doktriin; see seletab mitte üksnes 1844. a. pettumust, vaid aitab meil mõista, kes me tänapäeval oleme ja miks me eksisteerime teatava liikumisena. Kuna kaalul on nii palju, tegutseb meie vaenlane pidevalt meie õõnestamiseks ja kui ta suudab hävitada meie usalduse 1844. a. suhtes, hõõrub ta oma edu üle käsi. Seepärast on oluline, et meie adventistidena oleksime selles õpetuses veendunud ja juurdunud ja samuti ettevalmistatud vastama väljakutsetele, mis selle vastu esitatakse.

Sel nädalal jätkame Piibli tekstide vaatlemist, mis aitavad tugevdada meie arusaamist sellest sõlmpunktist, mis õigesti mõistetuna ilmutab meile üha suuremas valguses meie Issanda Jeesuse Kristuse imelist päästvat armu selle valgel, mida Tema ristil meie eest teinud on ja teostab meie jaoks taevas ka praegu.

Rooma Uues Testamendis

Siiani oleme näinud impeeriumide vahetumist, alustades Babülooniast ja lõpetades Jumala kuningriigiga. Panime tähele, et viiest esitatud kuningriigist nelja mainiti nimepidi. Ainult Roomat ei mainitud nimepidi ei selle paganlikus ega paavstlikus etapis, kuigi enamikes prohvetikuulutustest kulutati Rooma kirjeldamisele rohkem ruumi kui ühelegi teisele kuningriigile.

Kuigi Roomat ennast võidi Vanas Testamendis nimepidi mitte mainida, domineeris selle olemasolu ja võim Uues — evangeeliumides, Apostlite tegude raamatus, kirjades, kuna kõik neis kirjeldatu toimus Rooma riigi oludes ja keskkonnas. Taaniel mainib nimepidi Babülooniast, Meeda-Pärsiast, Kreekat ja Jumala lõplikku kuningriiki, samal ajal kui Uus Testament nimetab avalikult Roomat – peale Kreekat esiletõusvat võimu, mis valitseb maailma Kristuse ajal ja peale sedagi.

Otsi üles need tekstid: Mt 22:17; Lk 2:1; Lk 3:1; Jh 11:48; Ap 25:21. Millist impeeriumi kirjeldatakse neis valitseva võimuna?

Pane Lk 2:1 tähele, et “kogu maailm” tuli üles kirjutada. Ainult maailma-võim võis omada sellist õigust. Huvitav on ka, et Tn 7:23 öeldakse, et neljas metsaline “söök kogu maa” – tähendab, neljas metsaline on ilmselt maailma impeerium, nagu Rooma.

Loe Mt 24:15 ja Lk 21:20, 21. Millisest sündmusest Jeesus siin räägib?

Jerusalemme roomlaste poolt hävitamise kontekstis ühendas Jeesus Rooma Impeeriumi Taanieli raamatuga. Selliselt Jeesus mitte ainult osutab Roomale, vaid asetab ta Taanieli raamatusse. Jeesuse fraas “hävituse koletisest”, tsitaadina Taanieli raamatust, esineb Taanieli raamatus kolm korda (Tn 9:27; 11:31; 12:11). Seega ühendab Jeesus Rooma Impeeriumi Taanieliga, muutes isegi veel selgemaks, et just Rooma on see suur võim, mis kerkib esile Tn 2., 7., ja 8. peatükis peale Kreekat ja ulatub “lõpuni”.

Kuigi Taaniel Roomat ei nimeta, teeb seda Uus Testament. Järelikult, järgides protestantlikku käsitust Piiblist iseene tõlgitsejana, leiame kõik neli Taanieli raamatus kirjeldatud impeeriumi Piiblis nimetatuna.

Vaadake, kui selged ja ühetähenduslikud on need prohvetikuulutused! Kuidas oleks võinud Issand teha selle meile veel kergemini usutavaks? Ja ometi kahtleme me nii sageli oma usus.

Miks on see nii ja mida saad kahtluste kõrvaldamiseks ette võtta igapäevatasandil?

Kaks väikest sarve

Nii Taanieli 7. kui 8. peatükis esineb silmapaistvalt teatav väikese sarve võim. Nende võrdlemine näitab mitte üksnes, et need on üks ja sama võim, vaid aitab kinnitada meie seisukohta just selles, mis võim see on. Nende väikeste sarvede kohta antakse palju informatsiooni, rohkem detaile kui ühegi teise kirjeldatud suure kuningriigi puhul. See peaks rääkima meile kaht asja: 1) need väikesed sarved sümboliseerivad ilmselt olulist võimu maailma prohvetlikus ajaloos ja 2) Issand soovib meid kindlasti teadvat, millist võimu need sümboliseerivad.

Edasi vaatleme kahe väikese sarve sarnasusi. Uurides neid sarnasusi, mõtle sellele, kuidas need iseloomustavad tunnused aitavad kinnitada meie tõlgendust selle võimu kohta.

1. Mõlemaid kirjeldatakse sama sümboli — sarve kaudu: (Tn 7:8, 20; 8:9).
2. Mõlemad on tagakiusavad võimud: (Tn 7:21, 25; 8:10, 24).
3. Mõlemad on ennastülitavad ja Jumalat teotavad: (Tn 7:8; 8:20, 25).
4. Mõlemad piinavad Jumala rahvast: (Tn 7:25; 8:24).
5. Mõlema puhul on piiritletud nende tegutsemise aeg prohvetliku ajaperioodiga: (Tn 7:25; 8:13, 14).
6. Mõlemad ulatuvad lõpuajani: (Tn 7:25, 26; 8:17, 19).
7. Mõlemad hävitatakse üleloomulikult: (Tn 7:11, 26; 8:25).

Kui sul on kaks sama prohvetliku sümboliga esitatud võimu, kes käituvad nägemuse piltides sarnaselt, on enam kui tõenäoline, et tegu on ühe ja sama võimuga. Niisiis, arvestades selle võimu kirjeldusi, lasuvad tõendid raske koormana neil, kes tõlgitsevad selle võimu kellekski muuks kui Rooma.

Millised Piibli prohvetikuulutused on eriliselt aidanud sinu usku kinnitada? Miks mitte neid uuesti üle vaadata? Mida enam sa nendega tegeled, seda enam julgustavad need sind. Miks mitte jagada neid kellegagi, kes praegu vajaks veidi julgustamist?

Rooma mõjuvõim

Kui tahes selgelt oleme me selle viimase maise võimu tuvastanud, kerkib küsimus: miks seda ei nimetata nimepidi? Kui palju kergem oleks ja kui palju asjatuid ja väärspetsulatsioonide võinuks olla välditud, oleks seda mainitud lihtsalt nimepidi nagu Baabülon, Meeda-Pärsia, Kreeka ja Jumala lõplik kuningriik? Nagu varem mainitud (vt 3. õppetükki), väidavad mõned, et Rooma nime pole nimetatud sellepärast, et Taaniel rääkis juba toimunust, selle asemel, et ennustada seda enne selle lahtirullumist. Teisisõnu, jutustused lõvikoopast, tuleahjust, unenägudest ja nägemustest olid mõistujutud. Nagu me juba mõistnud oleme, on see väär ja pankrotistunud idee.

Loe järgmised tekstid: Tn 12:4, 9; Lk 10:24; Mt 13:10-13; Jh 16:12; 2Pt 1:19). Milline mõte antakse siin edasi ajastuse kohta, mil Issand ilmutab oma rahvale teatud tõed?

Nagu näitavad toodud tekstid, ei ilmuta Jumal kõiki tõdesid kõigile inimestele samaaegselt. Valgus antakse sageli kasvava protsessina; tõde avaneb üha enam ja enam, kooskõlas Jumala täiusliku ajakavaga.

Nüüsiis, võib-olla pole Roomat otseselt nimetatud mitte Taanieli võimetuse pärast tulevikust rääkida, vaid kuna Issand teadis, et Rooma pidi olema sajandeid ainuke Pühakirja kontrolliv võim ja kui selle juhid oleksid näinud impeeriumi selgesti nimetatud olevat, pealegi sellises ebameeldivas valguses, oleksid nad hävitanud Pühakirja või Taanieli raamatu. Kuid arvestades Taanieli raamatu määratlemata sümbolit, võisid nad mõelda teksti viitavat teistele, mitte iseendale. Peale selle hoidis Issand selle identsuse varjatuna, teades, et Ta kutsus õigel ajal esile inimesed, protestantlikud reformaatorid, kes avastavad väikese sarve võimu tõelise identiteedi. Taaniel ütleb, et tema sõnad pidid “jääma saladusse ja pitseriga kinnipanduks kuni lõpuajani” (Tn 12:9). Paljud reformaatorid mõistsid tõepoolest selles osas Roomat.

Tegelikult seletasid juudid, kes elas Rooma maailmariigi ajal, sageli neid prohvetikuulutusi nii: Baabülon, Meeda-Pärsia, Kreeka ja — Edom. Miks Edom? Sellepärast, et juudid, kartes roomlasi, varjasid selle tõlgendust — midagi sellist, mida Issand oma jumalikus eelhoolditsuses ja ettenägevuses tegi sajad aastad tagasi Taanieli raamatus endas.

Millise õppetunni saame omandada siit inimeste delikaatse kohtlemise kohta? Mil moel saame oma innukuses olla ausad, ühtlasi ka arukad ja mitte öelda asju, kuigi vast õigeid, mille kuulmiseks teised veel valmis pole?

Taanieli aeg

“Kuningas Belsassari valitsuse kolmandal aastal ilmutati mulle, Taanielile nägemus peale selle, mis mulle varem oli ilmutatud” (Tn 8:1).

Kooskõlas antud tekstiga — millisel ajal ajaloos elas prohvet Taaniel?

Nagu mõistnud oleme, annavad Taanieli raamatu prohvetikuulutused jõulise tõendi mitte ainult Jumala olemasolust, vaid Pühakirja kehtivusest Jumala Sõnana. Kristliku koguduse varaseimast ajast alates on vastased püüdnud õõnestada, isegi hävitada usaldust Pühakirja, eriti prohvetikuulutuste suhtes. Nagu varem öeldud, oli üks selline katse väide, et Taaniel ei kirjutanud sel ajal, millisesse ta iseenesse asetab, vaid mitmeid sajandeid hiljem — seisukoht, mille meie seitsmenda päeva adventistidena kindlalt hülgame. Õnnetuseks kuuleme me väikese arvu kristlaste hulka, kes nii teevad.

Loe järgmised tekstid: Tn 1:1; 2:1; 7:1; 8:1. Millisesse aega dateerib Taanieli raamat enese? Millise järelduse saab teha nende seisukoha suhtes, kes sellele selgele tunnistusele vaatamata jäävad selle juurde, et Taanieli raamat kirjutati palju sajandeid hiljem? (Vt ka Js 55:11; Mk 15:28; Jh 17:17; Ap 1:16.

Otseselt seotud mainitud katsega dateerida Taanieli raamat sajandeid hilisemasse aega kui see end ise asetab, on katse tõlgendada Taanieli 8. peatüki väikese sarve muistse Kreeka valitseja Antiochus Epiphanesega. Enamus tänapäeva uurijaist tunnustavad seda tõlgendust; peaaegu iga tänapäeva kommentaar kasutab seda tõlgendust. Nagu me kohe näeme, ei saa see kuidagi õige olla. Paljud seda tõlgendust tunnustavad isikud teevad seda, mõistmata loogilist põhiprintsiipi selle taga. Kuigi see vaade on ülekaalus, ei tarvitse meil selle järgi joonduda.

Millisel muul moel võidakse meie usku Pühakirja õõnestada, kas otseselt või varjatult? Tähtsam on, milliseid samme saad astuda, et kaitsta iseennast kõige vastu, mis saab järk-järgult nõrgendada sinu usaldust Piibli tõepärasusse ja inspireeritusse?

Antiochus

Loe Tn 8:5-8 nägemuse sikust ja siis Tn 8:21, 22 Gabrieli tõlgenduse selle kohta. Milline oli siku saatus prohvetikuulutuse kohaselt?

Ajalugu tunnistab selle prohvetikuulutuse hämmastavast täpsusest. Sikk oli muidugi Kreeka ja pärast Alexander Suure surma lõhenes impeerium teatud ajaks “neljaks kuningriigiks” (Tn 8:22) nelja väepealiku valitsuse all. Üks neist kuningriikidest oli seleukiidide dünastia, mis kestis ca 301-146 pKr. Dünastia 8. kuningas oli Antiochus Epiphanes (175-164 eKr); talle järgnes veel umbes tosin kuningat. Oma eelkäijate vallutuste tõttu sai ta lühikeseks ajaks oma valitsuse alla Juuda provintsi ja rüvetas Jeruusalemma templit umbes 3 a. jooksul ning kiusas taga juute. Ta suri ilmselt loomulikku surma ühe hilisema sõjakäigu ajal (164 pKr). Tema on see, keda enamus tõlgitsejaist peavad väikeseks sarveks.

1. Meeda-Pärsia jääb muutus “suureks”; Kreeka sikk “väga suureks” (s. 8); väike sarv aga kasvas “erakordselt suureks” (s. 9). Mil moel tunnistab see kirjeldus ja impeeriumide võrdlemine automaatselt sobimatuks Antiochuse väikese sarvena?

2. Tn 8:17, 19, 26 kohaselt käsitas prohvetikuulutus lõpuaja sündmusi ja väike sarv oli nägemuses esitatud viimane võim. Kuna Antiochus suri 164. aastal eKr, kuidas sai ta olla väike sarv?

3. Tn 8:25 kohaselt pidi väike sarv “murduma ilma inimkäeta”, fraas, mida nägime varem ja mis Tn 2:34, 45 kohaselt kirjeldas üleloomulikku katastroofilist hävitust. Miks ei sobi Antiochus eelpool tema surma kohta kirjutatu tõttu taas sellesse rolli?

Hoolimata tõenditest (ja neid on rohkem) Antiochuse vastu, on adventistid peaaegu üksi kristlikus maailmas oma seisukohaga vastandumas sellele tõlgendusele. Mida räägib see meile vajadusest seista kindlana meie uskumustes, vaatamata häälte enamusele meie seisukoha vastu? Milliste teiste toimimisviiside puhul tuleb sul püsida kindlana seisukoha eest, mis ei ole populaarne?

Edasiseks uurimiseks: Veel üks katse panna võimatu sobima Antiochuse puhul, keskendub väikese sarve päritolu puudutavale väitele Tn 8:8, 9: “Ja sikk suurstas üpris väga, aga kui ta oli vägevuse tipul, murdus suur sarv ja selle asemele kasvas neli väljapaistvat sarve taeva nelja tuule poole. Ja ühest neist puhkes veel üks pisuke sarv ja see kasvas väga suureks lõuna ja ida ja ilusa maa suunas!” Väideldes Antiochuse poolt, ütlevad paljud, et see väike sarv tõusis ühest neist “neljast väljapaistvast sarvest”, mõeldes rahvaid, millised tõusid pärast Alexander Suure surma. See pidi olema, väidavad nad, Antiochus, mitte Rooma.

See väide laguneb koost vähestel põhjustel. Esiteks, 8. salmi viimane fraas ei ole “neli väljapaistvat sarve”, vaid “neli taeva tuult”. Kohe peale seda ütleb tekst, et “ühest neist” tuli esile teatav väike sarv. Ühest millest? Lähim fraas on “neli taeva tuult”, ilmne valik. (Paljud väidavad, et sarved kasvavad välja sarvedest, mitte tuultest, kuigi — millal oli viimane kord, kui keegi nägi üht sarve välja kasvamas teisest?)

Teiseks, heebrea grammatika mees- ja naissoost nimisõnadega, sobib väga hästi, ühendades “üheda neist” “nelja taeva tuulega”; see ei sobi üldse, olles ühendatud “väljapaistvate sarvedega.”

Lõpuks, isegi kui see väide päritolust omaks mingit paikapidavust, osutavad teised tegurid Antiochuse tõlgenduse võimatusele.

Küsimused aruteluks:

1. Miks on need küsimused nii olulised? Mis sellest oleneb? Vestelge klassis punkti üle, kui näiteks väikese sarve võim oleks Antiochus, siis oleks kogu Taanieli 8. peatüki prohvetikuulutus täitunud ja lõpule viidud ca 150 aastat enne Kristust. Kui nii, mida tähendaks see meile, seitsmenda päeva adventistidele? Miks sinu arvates hoiab suur enamus tänapäeva kristlikust maailmast sellise eksliku arvamuse poole väikese sarve suhtes?

2. Vestelge klassis selle üle, mida tähendab hoida kinni õpetusest, mida enamus teistest kristlastest ei tunnista. Kas see peaks meile muret tegema? Vestelge oma vastuste üle.

11. õppetükk — 2.-8. september

Pühamu ja väike sarv

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: 2 Ms 27:20; 29:42; 4 Ms 4:7; 28:6; Rm 8:34; Hb 7:24-27; 8:1-5; 9:1-14, 24.

Meelespeetav tekst: “Aga peaasi selles, millest me kõneleme, on see: meil on selline ülempreester, kes istub Ausuuruse istme paremal käel taevas, pühamu ja tõelise telgi ametitalitaja, mille on ehitanud Jumal ja mitte inimene! (Hb 8:1, 2).

Möödunud väheste nädalate jooksul oleme näinud Tn 8. peatükis väikesele sarvele omistatud rõhuasetust, mis väljendub mitte ainult selle silmapaistvas kirjelduses, vaid ka selle selgituses peatüki hilisemas osas.

Sel nädalal vaatleme väikest sarve isegi veel lähemalt, keskendudes eriliselt selle rünnakule “väe Vürsti”, “alalise ohvri” ja “Tema pühamu paiga” vastu.

Me katseme ka tähele panna, kui keskne on mõiste pühamust, see tähendab taevasest pühamust, selles peatükis, sest ainult taevase pühamu ja selle teenistuste taustal võime saada parema arusaamise väikese sarve rünnakust.

Käesoleva nädala uurimus aitab panna aluse ka sügavamale arusaamisele pühamu rollist, eriti selle puhastamisest evangeeliumi ja kogu lunastusplaani kontekstis, mis loomulikult viib kõigi kristlaste suure lootuseni, milleks on Jeesuse teine tulek.

"Kuni selle väe Vürstini"

Loe Tn 8:9-12, mis keskendub väikese sarve tegevusele. Millised on vastavalt tekstile väikese sarve erilised teod?

Ühes varasemas, 5. õppetükis, panime tähele, kuidas väikese sarve tegevuse suund oli muutunud, algsest horisontaalsest suunast (s. 9), mis kirjeldas teatud sõjalist või poliitilist laienemist, vertikaalsesse suunda (s. 10-12), mis osutas religioossele dimensioonile. See ilmutas Rooma kaht faasi, esmalt paganlikku, siis paavstlikku.

Vaata uuesti väikese sarve tegevuse kirjeldusele salmides 10-12. Neid tegusid tuleb ilmselt vaadelda sümboolsena. Ilma igat sümbolit mõista püüdmata — millist tegevust siin kirjeldatakse? Millise rünnaku ta sooritab?

Vaatle mõningaid selles rünnakus kasutatud võtmesõnu: “vägi” (Lk 2:13; Ne 9:6), “taevas” (Mt 6:1; Hb 9:24), “vürst” (Js 9:5; Tn 12:1; Ap 3:15; 5:31), “alaline ohver” (4 Ms 4:16; 28:24; 29:6), “pühamu” (2 Ms 25:8; Hb 8:1, 2), “tõde” (Ii 9:2; Jh 14:6; 1 Tm 2:4; Jk 5:19). Kõik neis sõnades sisalduv religioosne ja vaimulik sattus väikese sarve rünnaku alla. See näitab, et väike sarv ründas eelkõige religioosse tähendusega asju ja just see on selle nägemuse keskpunkt. Issand soovib meid mõistvat väikese sarve religioosset ulatust ning et tema teod toimivad religioossetes sfääris. See tegevus on uuesti näha Tn 8:23-25 antud selgituses, kus öeldakse, et väike sarv kiusab eriliselt taga “vägevaid ja püha rahvast” ning samuti tõuseb “vürstide Vürstigi” vastu.

Kuidas on sinu isiklikus kogemuses sattunud rünnaku alla sinu usk ja arusaamad? Milline on olnud suurim väljakutse sinule? Mis on olnud sinu tõhusaim kaitsevahend?

Pühamu

Võrdle Taanieli 7. ja 8. peatükis leiduvaid loom-sümboleid? Millist suurt erinevust näed nende vahel?

Taanieli 8. peatüki loomad pole mitte üksnes pühamu loomad, vaid kuuluvad Lepituspäeval kasutatud loomade hulka (3 Ms 16). See valmistab esimese seose 3 Moosese raamatuga, kus käsitletakse pühamuteenistust enam kui üheski teises raamatus Vanas Testamendis.

Loe uuesti Tn 8:10-12 (vt ka salmid 13, 14). Millele keskendub väikese sarve rünnak?

Selge on, et rünnaku all on pühamu. Esiteks, väike sarv võtab ära “alalise ohvri”. Heebrea sõna, mis on tõlgitud “alaline” [tamid], tähendab ka “pidev” või “püsiv” ja seda kasutatakse arvukaid kordi otsesel viitamisel preestrite igapäevasele teenistusele maise pühamu esimeses osas. Seega on see eksimatu vihje mitte ainult pühamuteenistusele, vaid alalisele teenistusele selles (vt 2 Ms 27:20; 29:42; 4 Ms 4:7; 28:6).

Tn 8:11 öeldakse, et Tema pühamu “paik” ehk “alus” tõugati ümber. Sõna “paik” leidub arvukates tekstides, kõik viitega pühamule või Jumala elupaigale, mis omakorda on seotud pühamuga (2 Ms 15:17; 1 Kn 8:13; 2 Aj 6:2; Js 18:4).

Edasi on seal loomulikult viited “pühamule” endale, mis ei esine ainult salmis 11, vaid ka salmides 13 ja 14. Need salmid juba üksi näitavad, kuidas pühamu – maapealne mudel lunastusplaani – oli rünnaku all.

Miks ei saa umbes 5. saj pKr esile tõusnud väikese sarve selle faasi tegevus olla suunatud maisele pühamule?

Kuna maapealne pühamu hävitati a 70 pKr, oli see rünnak suunatud taevasele pühamule. Väike sarv, loomulikult, ei saanud minna taevasse, seepärast toimus rünnak kõige vastu, mida pühamu sümboliseeris – seega lunastusplaani vastu. Järelikult ei ründa väike sarv üksnes Jumala rahvast, vaid samuti ka lunastusplaani.

Rünnak

Taanielile näidatakse enam kui 500 aastat enne Kristust nägemuses Rooma hilisemat rünnakut “tõe” vastu, mille see paiskab “maha” (Tn 8:12). Peale kõige muu kasvab väike sarv suureks, isegi “selle väe Vürsti”, Jeesuseni.

Kus oli Kristus ja millega Ta tegeles Rooma rünnaku ajal? (Rm 8:34; Hb 7:24-27; Hb 8:1-5; 9:11-14, 24).

Nagu nägime, kasvas väike sarv suureks, koguni “väe Vürstini”, kes on ilmselt Kristus. Väikese sarve rünnak keskendus samuti mitte ainult Jumala rahva vastu, vaid pühamu ja selle aluse ning teenistuste, antud juhul erilisel “alalise” teenistuse vastu.

On väga oluline meeles pidada, et Kristus, “väe Vürst”, teenib meie heaks praegu taevases pühamus, mis on väikese sarve rünnaku all. Muidugi on keelekasutus sümbolne; väike sarv ei jõudnud tegelikult taevasse ega paisanud füüsilisel “tõde” või “pühamu paika” maha.

Seega oli see rünnak väikese sarve poolt ühtlasi rünnak lunastusplaanile, mis astus jõusse Kristuse surmaga (sümboliseeritud loomade surmaga pühamuteenistuses) ja millele järgnes Kristuse ülempreesterlik teenistus (sümboliseeritud preestrite teenistusega maises pühamus). Kõike seda pühamu poolt sümboliseeritud ründas väike sarv.

Kuidas ta seda tegi?

Kristus on praegu meie Ülempreester, kstes meie eest taevases pühamus. Hoolikas Rooma süsteemi uurimine näitab, kuidas kogu kirikustruktuur, koos selle preesterkonna, vahenduse ja missaga, võtab enda peale kõik, mis Kristus on meie eest teinud või praegu teeb. Kõik, mis meie usklikena omistame otseselt Jumalale ja Kristusele, on Rooma kirik võtnud omavoliliselt endale, tõstes enese (Tn 8:11) isegi Kristuse endani (vt reedest õppetükki).

Milline on organiseeritud koguduse roll lunastusplaanis? Kuidas saad sa aktiivselt osaleda, et aidata kogudusel seda rolli täita? Millised on samal ajal piirid sellele, mida kogudus saab sinu heaks teha su kõndimisel koos Issandaga?

“Alaline”: I osa

Nagu võib lugeda väikese sarve rünnaku kohta pühamule (Tn 8:10-12, öeldakse seal eriliselt, et väike sarv võttis ära “alalise ohvri”. Kuigi paljud piiblitõlked lisavad sõna “ohver” või “põletusohver”, ei ütle tekst seda. Kuigi see lisand osutab, et tõlkijad olid võimelised nägema selget ühendust pühamuga, ei ole lisatud sõna õigustatud. Sõna “alaline” (vt esmaspäevast õppetükki) ei käsitanud ainult alalisi ohvreid, vaid ka teisi maise pühamu igapäevaseid teenistusi.

Millist osa “alalisest” teenistusest (tõlgitud “alati”, “pidev”, “igavene”) kirjeldatakse neis kirjakohtades? Samuti, millises pühamu osas toimus enamus neist toiminguid?

2 Ms 25:30 _____

2 Ms 27:20 _____

2 Ms 30:8 _____

3 Ms 6:13 _____

Neis tekstides kirjeldas sõna *tamid* (tõlgitud “alaline” või “igapäevane” Tn 8:11) igauht neist toiminguid. Seega, kuigi *tamid* sisaldas ohvreid, sisaldas see ka preesterkonna igapäevaseid teenistusi, millised vastavalt Heebrea raamatule olid ainult “taevaste asjade kuju ja vari” (Hb 8:5). Need taevased asjad olid loomulikult Kristuse ülempreesterliku teenistuse vaimulikud osad; kõik need maised tegevused, need varjud, olid lihtsalt sümbolid Kristuse teenistusest taevases pühamus meie heaks. Ja see kõik sattus väikese sarve rünnaku alla.

Pane ka tähele, et need toimingud keskendusid maise pühamu esimese osa ümber. Leib, küünlajalg, suitsutusrohi — kuulusid kõik pühamu esimese osa juurde; ohver oli loomulikult altaril väljaspool seda.

Oluline punkt, mida hiljem vaadeldakse, on see, et ühelgi neist toiminguid polnud midagi tegemist kõige pühamu paigaga, pühamu teise osaga, kuhu ülempreester sisenes ainult kord aastas, kui pühamu pidi puhastatama.

Millised “igapäevased” või “pidevad” tegevused on väga tähtsad sinu isiklikuks vaimlikuks kasvamiseks? Miks on fakt, et neid tehakse “alaliselt”, väga oluline selle kasvamise jaoks?

“Alaline”: II osa

Maise pühamu teenistus oli sümbol taevasest; ohvrid ja preestrite teenistus olid sümbolid, kujutised, nii-öelda mini-prohvetikuulutused Kristuse surmast ja ülempreesterlikust teenistusest.

Mida õpetab Hb 9:1-14 suhte kohta maapealse ja taevase teenistuse vahel?

Pühamuteenistuse uurijad teavad, et lisaks igapäevasele teenimisele esimeses osakonnas sisenes ülempreester kord aastas kõige pühamasse paika, et toimetada “pühamu puhastamine” (vt 3 Ms 16). Kuna see toimus ainult kord aastas, nimetatakse seda sageli “iga-aastaseks”, eristamaks seda “igapäevasest”. Sellepärast võiks kogu pühamuteenistuse asetada üldjoontes kahte kategooriasse: igapäevane, esimese osakonna teenistus, ja iga-aastane, teise osakonna teenistus, mil pühamu puhastati.

Me oleme ka näinud, et väike sarv ründab taevast pühamut ja see on rünnak lunastusplaani enda suhtes. See, usume meie, viitab tervele Rooma katoliiklikule süsteemile, mis on anastanud Jumala ja Kristuse rolli ja eesõigused lunastusplaanis (vt reedest osa).

Nüüd, üks tähtis küsimus: Miks oli just igapäevane teenistus, *tamid*, eriliseks objektiks väikese sarve rünnakule? Miks rõhutas nägemus ainult üht pühamu teenistuse aspekti ja mitte mõlemat? Loe Tn 8:14. Kuidas aitab see tekst vastata sellele küsimusele?

Väike sarv oli võimeline ründama ainult “alalist”, sest “iga-aastast”, teise osakonna teenistust, mis toimus seoses pühamu puhastamisega, siis veel ei toimunud. Alles 2300 aasta lõppedes, alates 1844. aastast, pidi pühamu puhastatama, s.t. algama “iga-aastane”.

Seega esinevad Tn 8. peatükis Kristuse ülempreesterliku teenistuse mõlemad faasid: “igapäevane”, mis satub väikese sarve rünnaku alla, ja “iga-aastane”, mis algab 2300 päeva lõppedes. Mõlemat vaadeldakse selles peatükis.

Kujutle, et iga kord kui sa patustad, peaksid sa ohverdama ühe süütu looma. Mida õpetaks see sulle patu kohta? Võrdle ühe kitse surma Jumala Poja surmaga. Mida räägib Tema surm meie patustamise hinna kohta? Kui tõsiselt võtad sina pattu oma isiklikus elus?

Edasiseks uurimiseks: Siin on mõned katoliku kiriku Katekismusest võetud tsitaadid (Catechism of the Catholic Church) [Doubleday, New York, 1995). Lugesed pea meeles Tn 8:11, 12 ja väikese sarve poolt ainult Jumalale ja Kristusele kuuluva anastamist.

“Vägi “siduda ja vabastada” tähendab autoriteeti vabastada pattudest. ... Jeesus usaldas selle autoriteedi Kirikule apostlite teenistuse kaudu.” — Nr 553.

“Sakramendina on Kirik Kristuse tööriist. “Kirikut võetakse Tema poolt ka kõikide päästmise tööriistana”, “universaalse päästmise sakramendina.”” — Nr. 776.

““Päästmise abinõude täius” on hoiustatud Kirikus.” — Nr. 824.

“Rajades end Pühakirjale ja traditsioonile, õpetab Kirikukogu, et Kirik, praegu palverändur maa peal, on vajalik päästmiseks.” — Nr. 846.

“Kirik on kõikehaarav: ta kuulutab usu täiust. Ta kannab endas ja haldab kõiki päästmise abinõusid.” — Nr. 868.

“Ei ole ühtki eksimust, kui tahes tõsist, mida Kirik ei või andestada.” — Nr 982.

“Kui Kirikus ei oleks pattude andestust, ei oleks mingit lootust igavesele elule. Täna gem Jumalat, kes on oma Kirikule andnud sellise anni.” — Nr 983.

“Kristuse tahte läbi omab Kirik võimu andestada ristitute patud.” — Nr 986.

“Liturgia kaudu jätkab Kristus, meie lunastaja ja ülempreester meie lunastamist Tema Kirikus, Kirikuga ja Kiriku kaudu.” — 1096.

“Ristimine on sündimine uude ellu Kristuses. Kooskõlas Issanda tahtega on see vajalik päästmiseks nagu ka Kirik ise, millesse me astume ristimise läbi.” — 1277.

Küsimused aruteluks:

1. Kuidas aitavad need tsitaadid meil paremini mõista väikese sarve poolt ainult Jumalale kuuluva anastamist?

2. Vestelge teispäevase osa lõpüküsimuse üle. Mis on koguduse osa lunastusplaanis, millised on tema meie heaks tegutsemise piirid? Miks on kogudus abinõu eesmärgi saavutamiseks ja mitte eesmärk ise?

12. õppetükk — 9.-15. september

Kristuse tulekule eelnev kohus

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: 5 Ms 25:1; 1 Kn 8:32; L 51:1-6; Mt 22:1-13; Hb 9:22-24; Ilm 20:12; 22:12.

Meelespeetav tekst: “Vaata, ma tulen pea ja mu palk on minuga tasuda kätte igäihele nõnda nagu tema tegu on” (Ilm 22:12).

Möödunud nädalal vaatasime Kristuse tuleku eelset kohut enamasti Taanieli 8. peatükis. Sellel nädalal vaatleme seda jälle, kuid Taanieli 7. peatüki alusel ja lähtuvalt mõningaist seal meile antud huvitavaist detailidest. Nagu evangeeliumideski, antakse meile siin rohkem kui ainult üks tõlgendus. Mõlemad peatükid sisaldavad olulisi tõdesid, mis vajavad nende koos mõistmist. Kumbki peatükk, kui tahes selgitav, vajab teises sisalduvat ja koosvõetuna ilmutavad need meile palju selle kohtu kohta.

Oluline on meeles pidada, et need peatükid ei ole ainult sügav teoloogia või prohvetikuulutus või ajalugu; selle asemel kannavad need meile teatud lootuse sõnumit, teatud töotusi. Koos räägivad need, et kui tahes halvad on olukorrad, ei jää need kestma. Kuigi vahel näib, et Jumal ei hooli – Tema, kes on meie jaoks visandanud maailma ajaloo Taanieli ajast meie ajani ja edasi tulevikku – toob Ta esile imelise lõpptulemuse, milles kurjus saab nuheldud ja õiged päästetud. Kui oluline on meie uurimise käigus kasutatavate kaartide, skeemide ja ajalooliste sündmuste keskel mitte kaotada silmist seda olulist punkti. Kui tähtis on ka, et neid tõdesid maailmale jagades, hoiaksime alati inimeste ees mitte ainult metsalisi ja väikesi sarvi, vaid kalli töötuse igavesest elust Jumala kuningriigis, mis on meile kindlustatud Jeesuse vere ja Tema surma kaudu meie eest.

“Kuni elatanu võttis istet”

Üks varem selles kvartalis puudutatud punkt oli pühamu puhastamise tähtsus Taanieli 8. peatükis. Me nägime (vt 5. osa) nelja nägemuses kirjeldatud teemat (Meeda-Pärsia, Kreeka, Rooma, pühamu puhastamine); kuna kolm esimest on ilmselt suure tähtsusega, nägemus aga kulmineerub pühamu puhastamisega, siis on enam kui tõenäoline, et mida iganes see pühamu puhastamine tähendab, peab see omama samuti suurt tähtsust.

Seega on küsimus: mis on see pühamu puhastamine, millel on nii suur tähtsus, et seda on seostatud suurte impeeriumidega, mida Pühakiri kasutab maailma ajaloo kirjeldamiseks?

Taanieli 8. peatükk ei paku iseenesest palju sellele vastamiseks; õnneks ei andnud Issand meile ainult 8. peatüki. Meil on selge paralleel Taanieli 7. peatüki näol, mis suuresti aitab avada Taanieli 8. peatüki saladusi.

Varem nägime paralleeli Taanieli 7. peatüki kohtu ja 8. peatüki pühamu puhastamise vahel. Loe Tn 7:9, 10, 13, 14, 18, 21, 22, 26, 27. Milleni viib see kohus (nagu ka pühamu puhastamine)? Mis on selle kohtu tulemus? Millist erilist punkti üha rõhutatakse?

Pane tähele neis salmides korratud teemat. Pühadele antakse igaveseks Jumala kuningriik. Kestev kuningriik, mis ei lõpe, nagu lõppesid kõik teised enne seda. Üha uuesti ja uuesti, pärast erinevate kuningriikide, eriti Jumalat teotava ja tagakiusava väikese sarve kirjeldamist, näidatakse Jumala ja Tema pühade lõplikku võitu. Teisisõnu, kui tahes halvaks muutuvad olukorrad, või kui kaua aega see võtab, lõpuks — selle taevase kohtu/pühamu puhastamise tulemusena hävitatakse kurjus ja rajatakse Jumala igavene kuningriik.

Kui palju kergem on nüüd selle taustal mõista, miks pühamu puhastamine Taanieli 8. peatükis on lõppaste nägemuses neist maistest kuningriikidest? Pole ka mingi ime, et seda esitatakse olevat nii tähtis?

Kõik need teised kuningriigid tulid ja läksid, või saavad lõpuks hävitatud. Kontrastiks sellele, “saavad” pühad (s. 18) Jumala igavese kuningriigi. Mida tähendab see töotus sinule? Mis on esimene, mida soovid sinna jõudes teha?

Kohtumõistmine ja väike sarv

Adventistidena mõistame me pühamu puhastamist kohtumõistmisena nende üle, kes on tunnistanud end olevat Kristuse järgijad (vt Mt 22:1-13). Me mõistame seda eriti seetõttu, et maises võrdkujus pühamu puhastamisest keskendus Lepituspäeva (vt 3 Ms 16) kohtumõistmine Jumala rahva ümber.

Sellest hoolimata tõuseb küsimus: miks mõlemas, nii Taanieli 7. kui 8. peatükis kirjeldatakse kohtumõistmist/pühamu puhastamist väikese sarve kontekstis, vähemalt väikese sarve selles faasis, mida on näidatud nägemuses? Mis on väikesel sarvel tegemist Kristuse tuleku eelse kohtumõistmisega?

Loe uuesti eile vaadeldud tekste. Mille poolest erineb väikese sarve saatus “Kõigekõrgema pühade” saatuses (vt eriti Tn 7:22)?

On täiesti arusaadav: väike sarv mõistetakse süüdi ja hävitatakse, kuna pühad vabastatakse süüdistustest, mõistetakse õigeks. See on tüüpiline juudi käsitus õiglusest ja kohtumõistmisest, mis hõlmas mitte ainult süüdlaste karistamist või õigete süüst vabastamist, vaid mõlemat. Mõlemad on olulised õigeksmõistmise elemendid juudi mõtteviisis ja mõlemad esinevad siin selles kirjelduses Tuleku-eelsest kohtumõistmisest.

Loe 5 Ms 25:1 ja 1Kn 8:32. Kuidas avalduvad neis kahes salmis Taanieli 7. ja 8. peatükis täheldatud põhimõtted?

Muidugi, Taanieli 7. peatüki kohtumõistmise tulemuseks on väikese sarve lõpp, kuid ainult seetõttu, et kohtumõistmine lõpeb Teise Tulekuga, mis niikuinii toob kaasa kogu maailma lõpu (vähemalt nagu me seda praegu mõistame). Asja tuum on, et see kohtumõistmine, kuigi siin väljendatud väikese sarve, kurjuse sümboli kontekstis, hõlmas enam kui ainult väikest sarve. Siin näeme kaht elementi: kurjus saab karistatud, pühad õigeks mõistetud. See näiks vaevalt õiglusena, kui see toimuks kuidagi teisiti.

Õiged õigeks mõistetud, kurjus karistatud. See on Jumala töö. Kuidas peaks see töö aitama sind läbi aegadest, mil asjad näivad toimuvat vastupidi?

Teodiike, veelkordselt

Käesoleva kvartali esimesel nädalal vaatlesime teatud terminit, *teodiike*, mis tähendab Jumala vabastamist süüdistusest kurjuses, kuigi kurjus eksisteerib maailmas. See tähendab, et hoolimata kogu kurjusest maailmas, võime me kindlasti uskuda, et Jumal on hea ja õige ja õiglane.

Me nägime ka, et patt ja kurjus said alguse universumi teises osas ning et patt ja selle tõstatatud küsimused ei olnud piiratud ainult maaga. Vastupidi, maa on üksnes paik, kus need on välja mängitud. Me vaatlesime ka fakti, et teised mõistusega olevused universumis on samuti kaasa kistud ja huvitatud patu ja mässu kohta tõusnud küsimusest.

Loe Tn 7:9, 10 ja vasta järgmistele küsimustele:

1. Millise sündmusega on siin tegemist?

2. Kus see toimub?

3. Kelle ees?

Meil pole siin tegemist üksnes taevase kohtumõistmise stseeniga – kohtumõistmisega, mis viib väikese sarve hävitamiseni ja Jumala kuningriigi rajamiseni – vaid see kohtumõistmine toimub arvutu hulga taevaste olevuste ees. “Kümme tuhat korda kümme tuhat” on üks moodus loendamatu hulga kirjeldamiseks. Seega näeme siin universumi elanikke jälgimas Jumalat teostamas kohtumõistmist, mis viib Tema igavese kuningriigi rajamiseni.

Hoides meeles seda Tn 7. peatüki kohtumõistmise stseeni, loe Laul 51:1-6 ja Rooma 3:4. Kuidas sobivad need tekstid Taanieli 7. peatükis avaldatud kohtumõistmisega?

Siin on oluline meeles pidada, et Jumal mõistab oma rahva üle kohut avalikult, pealtvaatava universumi ees. Ja Ta kavatseb teha seda sellisel viisil, et kui see on läbi, öeldakse: “Sa oled osutunud õiglaseks, kui Sa räägid, ja mõistetud õigeks, kui Sa kohut mõistad” (L 51:6, NIV).

Kui avameelne ja läbipaistev oled sa kõigis oma suhetes ja otsustes teiste suhtes? Kui sa ei ole, siis miks ja mida räägib su vastus sulle nende suhete kvaliteedist? Mida oleks sul vaja muuta?

Tuleku-eelne kohtumõistmine

Loe Tn 12:1; Mt 16:27 ja Ilm 20:12. Igäüks neist räägib omal moel kohtumõistmisest. Kuidas näitavad need kirjakohtad, et enne Kristuse teist tulekut peab toimuma kohus?

Kui Kristuse teisel tulekul saavad pühad kuningriigi ja väike sarv hävitatakse, peab olema toimunud mingisugune uurimine enne kohtuotsuse täideviimist. Lõppude lõpuks, isegi rikutud maapealsed kohtud teevad nii! Kas oleks õiglane langetada kellegi üle otsus ja alles siis, peale otsuse langetamist, korraldada kohtuprotsess ja faktide uurimine?

Kui Kristuse taastulles, “mu palk on minuga tasuda kätte igäühele nõnda nagu tema tegu on” (Ilm 22:12) ja meie kõigi üle mõistetakse kohut meie tegude järgi (Kg 12:13, 14; 1 Kr 3:13; 1 Pt 1:17; Ilm 20:12), on päris ilmne, et peab toimuma teatav kohtumõistmine enne Teist Tulekut. Või – nagu adventistid seda väljendavad — Kristuse tuleku eelne uurimiskohus (lõppude-lõpuks, milline kohtumõistmine enne otsuse langetamist ei nõua teatud laadi uurimist?).

Loe uuesti ja hoolikalt Tn 7. peatükis kirjeldatud kohtumõistmise stseeni (vajadusel vaata mõnd nende peatükkide kohta koostatud skeemi). Jättes kõrvale mõned numbrid ja daatumid — miks on see nii selgesti Tuleku-eelne kohtumõistmine? Tegelikult, millise tõendi leiad tekstidest, mis viitavad teatud eeluurimisele (vt ka L 56:9; 69:29; Tn 12:1; Ilm 13:8; 20:12)?

Taanieli 7. peatükist võime mõista, et tõepoolest eksisteerib kaalukas Kristuse tuleku eelne kohtumõistmine, mis viib mitte ainult väikese sarve hävitamiseni, vaid ka selle maailma lõpuni ning järgmise sisseõnnistamiseni, milles pühad elavad igavesti Jumala igaveses kuningriigis. Siin kirjeldatakse ilmselt üht tohutu tähtsusega sündmust – sündmust, milles sisaldub loendamatu hulkade igavene saatus. Pole mingi ime, et me adventistidena peame kohtutunni sõnumit nii oluliseks uskumuseks.

Puhastatud taevad

Loe Hb 9:22-24 ja vasta järgmistele küsimustele:

1. Millisest kahest pühamust siin räägitakse?

2. Milline paralleel tõmmatakse nende vahele; teisisõnu, mis peab autori sõnade kohaselt toimuma nende mõlemaga?

Need tekstid on hämmastanud mitteadventistidest õpetlasi selge viite tõttu mõttele, et taevane pühamu ise vajab puhastamist. “Sellest võib järeldada, et maine pühamu puhastati sellepärast, et selle taevane vaste pidi samuti puhastatama.” — Craig Koester, *Hebrews*, Anchor Bible Series (Doubleday, New York, 2001) p. 427.

Tegelikult tuleb Hb 9:23 “puhastatud” vastena kasutatud kreeka keelne sõna samast kreeka sõnast, mida on kasutatud ühes muistses Kreeka tõlkes Tn 8:14 kohta. Seega mõistsid need enne Kristuse aega Vana Testamendi tõlkinud muistsed kreeklased Tn 8:14 heebreakeelset teksti lugedes, et pühamu pidi puhastatama. Aastaid hiljem oli heebrea raamatu autoril sama arusaamine, kui tahes erinev ka on otsene kontekst: nii nagu puhastati maine pühamu, peab puhastatama ka taevane. Tõepoolest, kogu maise pühamu puhastamise olemus pidi osutama suuremale tõelisusele taevas.

Vaata uuesti Tn 8:14. Vaadeldes selle prohvetikuulutuse ajalist raami — miks peab see pühamu puhastamine olema seesama puhastamine, millele viitab Heebrea raamatu kirjutaja?

Juudi mõtteviisis oli Lepituspäev, kui pühamu puhastati, ka suur kohtumõistmise päev – aeg, mil inimestel oli viimne võimalus kahetseda enne kohtupävale vastu minemist. Tegelikult ütlevad juudid Lepituspäeval mõnikord veelgi üksteisele järgmise õnnistuse: “Olgu sa pitseeritud igaveseks eluraamatusse!”

Miks on sind usu läbi kattev Kristuse õigus sinu ainus kindlus, et kohtumõistmise päeval oled sa tõepoolest pitseeritud igaveseks eluraamatusse?

Edasiseks uurimiseks: Mis toimub juudi mõtteviisi kohaselt Lepituspäeval, kui puhastatakse pühamu? Võrdle järgmisi tsitaate, milles Ellen White kirjeldab raamatus "Suur võitlus" Kristuse tulekule eelnevat kohtumõistmist samuti Taanieli 7. ptk kohtumõistmise stseenis näidatud kujunditega.

“Jumal, istudes oma aujärjel, et mõista kohut maailma üle, olles samaaegselt Kohtunik, Advokaat, Ekspert ja Tunnistaja, avab aruannete raamatu; seda loetakse, selles on isegi inimeste nimed. Puhutakse suurt pasunat; kuulatakse vaikset, õrna häält; inglid värisevad, öeldes, et see on kohtupäev. ... Lepituspäeval otsustatakse, kes elab ja kes sureb.” Tsiteeritud Juudi Entsüklopeediast: “Lepituspäev”.

Mõned Lepituspäeval kõlanud palved: “Mõista mind kohtus õigeks. ... Oo, vaigista süüdistaja ja luba advokaadil võtta oma koht ... ja nende eeskoste tulemusel kuuluta, et mulle on andestatud. ... Oo, kustuta nende inimeste üleastumised, kes on päästetud. ... Tema, Elatanu Päevist, istub Kohtunikuna. ... Eluraamatus ... võime me olla pitseeritud Sinu läbi.”

Küsimused aruteluks:

1. Mõttele kõige üle, mida Jumal on juba meie heaks teinud, eriliselt Jeesuse Isikus. Ometi, kõigele vaatamata, selleks et tagada, et kogu universum näeb Tema õiglust ja ausust seoses patu ja mässu kohtlemisega, lubab Ta enda üle kohut mõista selles, kuidas Ta kohut mõistab. Mida räägib see meile Jumala iseloomu kohta ja miks Ta väärib meie ülimalt tänu, kiitust, kummardamist ja ustavust?

2. Miks on – juhul, kui sa usud, et inimesed lähevad peale surma kohe taevasse või põrgusse – kogu see rääkimine Tuleku-eelsest kohtumõistmisest või igasugusest hilisemast kohtumõistmisest üldse, rumal? Mida räägib see meile sellest, kui vastastikku põimunud ja loogilised on paljud meie uskumused?

3. Kas tunned inimesi, kes heitlevad meie arusaamisega Tuleku-eelsest kohtumõistmisest? Miks mitte klassiga planeerida teatud kodust koosviibimist, kus peale palvetamise, osaduses olemise ja toidu nautimise võite jagada mõningaid asju, mida olete õppinud?

13. õppetükk — 16.-22. september

Evangeelium ja kohus

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: 3 Ms 16. ptk.; Rm 8:1, 34; Hb 6:20; 7:25; 9:24; 1 Pt 1:2, 18, 19.

Meelespeetav tekst: “Minu lapsukesed, seda ma kirjutan teile, et te ei teeks pattu. Ja kui keegi pattu teeb, siis on meil eestkostja Isa juures, Jeesus Kristus, kes on õige” (1Jh 2:1).

Adventistidena usume, et alates 1844. aastast elame tõelisel Lepituspäeval. See tähendab, et maine lepituspäev oli lihtsalt sümbol, eeskujud sellest tõelisest Lepituspäevast. Nagu loomused ohvrid sümboliseerisid risti, nii sümboliseerisid maine lepituspäev tõelist Lepituspäeva, mis algas 1844. aastal Kristuse kohtuteenistusega taevases pühamus.

Loomulikult on see rõõmusõnum. Lõppude lõpuks, mis on lunastus muud kui meie päästmine Jumala poolt Kristuse vere läbi? Käsk ei saa lunastada; sõnakuulelikkus ei saa lunastada; iseloom ei saa lunastada. Lunastus toimub ainult ühel moel — Risti läbi.

Kui me siis elame Lepituspäeval, kas ei peaks see olema hea sõnum? Kas ei peaks mingi lunastusele, Jumala teole meie päästmisest pühendatud “päev” olema midagi sellist, mille eest peaksime tänulikud olema? Kas ei peaks elamine Lepituspäeval meid pigem rõõmustama lootuses, kui et olla selle pärast ahastuses?

Muidugi on see kohtumõistmine hea sõnum, kuna see moodustab lahutamatu osa “evangeeliumist”; see on Ristil saavutatu lõplik rakendamine meie heaks. Sel nädalal vaatleme me evangeeliumi ja kohtumõistmist, sest üksnes läbi evangeeliumi luubi suudame me täielikult mõista, mida see kohus meie jaoks tähendab.

Me kõik peame seisma kohtu ees

Nagu me 2. õppetükis nägime, õpetab Piibel selgesti, et on teatud kohus ja see on kohtumõistmine tegude alusel – kohus, kus täpse vaatluse alla tulevad meie teod (lõppude lõpuks, milline kohus sellega ei tegele?). Tuleta meelde — Jeesus ütles, et meil tuleb aru anda “igast tühjast sõnast” (Mt 12:36). Ja kas pole see mitte seesama Issand, kes ütles, et “teie juuksekarvadki on kõik ära loetud” (Mt 10:30), kes teab, millal üks varblane maha langeb (Mt 10:29), ja kes oma Sõnas ütles, et Ta viib “kõik teod kohtusse, mis on iga salajase asja üle” (Kg 12:14)? Iga tegu? Iga salajane tegu? Seega on piibellik kogu see mõiste tegude uurimisest, juurdlustest kohtus.

Kuid veel tähtsam on küsimus, kuidas saab patune seisma jääda, kui iga tühi sõna, iga salajane asi tuleb kohtus esile? See on kaunis hirmutav mõte — seista kohtus Jumala ees, kus kõik, mis sa iial teinud oled, tuleb vaatluse alla – Jumala ees, kes oma pühaduses on “hävitav tuli” (5 Ms 4:24). Milline inimene, kuitahe kuulekas, õiglane või ustav, omab sellist aruannet, mis asetaks ta heasse seisu sellise Jumala ees?

Loe Rm 8:34; Hb 6:20; 7:25; 9:24 ja 1 Jh 2:1. Kuidas vastavad need salmid eelnenud küsimusele?

Kohtu rõõmusõnum on, et Jeesus oma õiguses viib meid kohtust läbi, sest Tema seisab seal meie asemel. Seda tähendab Tema eestkostmine, Tema preesterlik teenistus. Vastasel juhul oleks igauks meist kadunud, sest mitte keegi meist, hoolimata meie tegudest, ei ole piisavalt õige, et jääda seisma Püha Jumala ees. Kui me ei oleks riietatud selle täiusliku õigusega, mida ükski meist ei oma ega saaks iial ära teenida, peaksime me seisma oma isiklike tegude, isikliku õigusega ja kuna me kõik oleme patused, mõistetak meid kõiki surma.

“Inimene ise ei suudaks seista nende süüdistuste ees. Oma patuplekilises rüüs, end süüdi tunnistades, seisab ta Jumala ees. Kuid Jeesus, meie Advokaat, esitab mõjusa vastuväite kõigi nende heaks, kes meeleparanduse ja usu läbi on oma hinge hoidmise usaldanud Tema kätte. Tema kaitseb nende kohtuasja ja võidab nende süüdistaja Kolgata võimsate argumentidega.” — 5T 471. **Kuidas aitab see tsitaat sul paremini mõista su ainsat lootust selles kohtus?**

Veri ja kohus

Seitsmenda päeva adventistidena on meie teoloogias kesksel kohal pühamu – nii maapealne, lunastusplaani mudelina, kui taevane, paigana, kus Jeesus teenib meie heaks oma lunastava surma teenete läbi.

Toetudes 1) maise pühamu eeskujule, 2) Heebrea raamatule ja 3) Taanieli raamatu prohvetikuulutustele, usume, et alates 1844. aastast on Jeesus Kõige Pühamas Paigas, kus toimub praegu Taanieli 7. peatükis selgesti ennustatud kohus.

Selle mõistmiseks aitab palju kaasa kord aastas toimunud maine lepituspäev, mil ülempreester sisenes maise pühamu kõige pühamasse paika. Sellest saab selgeima pildi 3 Ms 16. peatükis.

Loe 3 Ms 16. Mitu korda mainitakse seal sõna “veri”? Mida sümboliseerib see veri? Vaata ka Hb 9:12-14.

Lepituspäeva rituaalis oli kesksel kohal veri – sümbol Jeesuse verest, mis meie eest ristil valati. Niisiis, kuna lepituspäev on kohtumõistmise päev, siis on kohus ja lunastus omavahel tihedalt seotud. Ja kuna lunastus on tõepoolest rõõmusõnum, peaks seda olema ka kohus. Ja seda see ongi, kuid ainult vere tõttu, mis esitab Jeesuse elu ja surma meie heaks.

Loe 3 Ms 17:11; Lk 22:20; Rm 5:9; Hb 10:19; 12:24; 13:20; 1 Pt 1:2; 1:18, 19. Mida räägivad need tekstid meile vere keskest rollist lunastusplaanis?

Veri on elu sümbol; valatud veri tähendab surma. Kõik see oli sümbol Kristuse elust ja surmast meie eest. Ja kuna lepituspäeval valati veri ja teostati sellega teenistus, siis räägib see meile, et Lepituspäeval on kesksel kohal Jeesuse elu ja surm — meie heaks! Sellepärast on see kohus kristlastele rõõmusõnum. Meil on Asemik, kes seisab Jumala juures “meie eest” (Hb 9:24) praegu ja eriliselt selles kohtus.

Kujutle end seismas kohtupäeval Jumala ees — ilma Asemikuta! Mis lootust sul oleks? Miks peab sul seepärast olema Asemik seismas sinu asemel kohtus?

Rüü

Kvartali teisel nädalal vaatlesime tähendamissõna pulmapeost Mt 22. ptk.-s kui tõendit Kristuse teise tuleku eelsest kohtust. Ometi on selle tähendamissõna juures rohkem vaadeldavat kui vaid ajastatus; see on võimas avaldus sellest, mida tähendab olla kohtus kaetud Kristuse õigusega ja milline tähendus on selle puudumisel.

Loe see tähendamissõna (Mt 22:1-13). Mis sai otsustavaks, kas inimene jäi pulmapeole, või tuli tal lahkuda?

Mida sümboliseerib see riietus? Vt Js 61:10; Sk 3:1-5.

Selles tähendamissõnas on meil selge näide inimesest, kes võttis vastu kutse tulla pulma, kuid ei hoolinud esitatud tingimustest. Ta keeldus vastu võtmast talle pakutut – Kristuse täiusliku õiguse rüüd – ja osutus seega ülevaatusel nõuetele mittevastavaks.

Pane tähele, et tulid nii head kui halvad. Seal ei öelda, kas mees ilma pulmariideta oli hea või halb. Ühes mõttes polnud sellel tähtsust. Olenemata sellest, kas me oleme "head" või "halvad", seisame me Jumala ees kohtus ilma selle rüüta kõik hukkamõistetuna. Mida vajas külaline peol, on seesama, mida vajame meie kohtus – midagi, mis meid katab, muidu visatakse meid välja sinna, kus on "ulumine ja hammaste kiristamine". See kate, tähendamissõnas sümboliseeritud riidega, on Jeesuse õigus, mis on pandud Tema järgijate arvele usu läbi Temasse — ja see on nende ainus lootus nii praegu kui ka kohtus.

Kas vere või riietuse sümboli kaudu — mõte on sama: me vajame midagi väljaspool meid, et jääda püsima selles kohtus. Ja rõõmusõnum on: Jeesuse ohvri kaudu on meil kõik, mida me vajame – Jumala enda õigus (vt Rm 3:21, 22; 10:3; 2 Pt 1:1), arvestatud osaks meile usu läbi.

Mõtiskle hoolikalt selle küsimuse üle: kas oled vastu võtnud pulmakutse, kuid mitte tingimused? Millised on need tingimused? Valmistu nende üle vestlema hingamispäeval klassis.

Ei mingit hukkamõistmist

Loe Rm 8:1. Milline selles tekstis leiduv sõnum on eriliselt oluline meile, kel tuleb seista kohtu ees?

Kohtu rõõmusõnum on, et me ei pea seisma seal oma enda õiguses. Me võime seista Jeesuse õiguses. See, et meie üle mõistetakse kohut tegude järgi, ei tähenda veel, et meid nende läbi päästetakse. Päästetakse meid üksnes Jeesuse õiguse läbi, mis arvatakse meile usu kaudu, mida oleme ilmutanud tegudes. See õigus katab meid sel hetkel, kui me iseenda täieliku üleandmise läbi Kristusele selle vastu võtame, ja see jääb meiega (kuigi mitte tingimusteta) läbi kogu selle kohtuprotsessi. Lõppude lõpuks, mis kasu oleks meil olemisest kaetud selle õigusega, kui me ei omaks seda suurima vajaduse hetkel — kohtus?

Kuidas aitab Jakoobuse 2. ptk meil mõista tegude rolli kohtus?

Kuid millest ma tean, et mul on küllalt tegusid, osutamaks, et mul on usk? See on loogiline, kuid valesti esitatud küsimus. See peegeldab nende hoiakut, kes ütlesid: “Issand, Issand, kas me ei ole Sinu nimel ennustanud ja sinu nimel ajanud välja kurje vaime ja sinu nimel teinud palju vägevaid tegusid? (Mt 7:22). Või variseri hoiakut, kes ütles: “Oh Jumal, ma tänan sind, et mina ei ole nõnda nagu muud inimesed, röövijad, ülekohtused, abielurikkujad ega nõnda nagu see tõlner! Ma paastun kaks korda nädalas; ma annan kümnist kõigest, mis saan” (Lk 18:11, 12).

Selle asemel peaks meie hoiak olema tõlneri oma sarnane: “Oh Jumal, ole mulle, patusele, armuline” (Lk 18:13). Need, kes on kunagi põgusaltki heitnud pilgu Kristuse õigusele, teavad, et neil tuleb heita end Jumala halastuse ja armu hoolde ning et nende teod – millised need ka ei oleks, kuitahes palju tehtud puhtast ja armastavast südamest – ei ole iial küllaldased. Sellepärast tuleb neil elada usu läbi, usaldades Jumala töotusi, et Ta päästab nad Jeesuse ja üksnes Jeesuse tõttu. See on meie tegude puudulikkuse taipamine, mis ajab meid usu ja päästmise töotuste juurde Kristuse läbi. Ja see usk – usk, mis usaldab Jumala töotusi – kujundab ümber elu, mis omakorda avaldub tegudes.

Kohut mõistetakse tegude järgi, päästetakse usu läbi

Jälgi järgnevat mõttekäiku, otsides üles erinevad tekstid. Kuidas aitab see sul mõista, mida tähendab kohtumõistmine tegude järgi meie jaoks, kes oleme päästetud usu läbi?

Uskliku elu seatakse Jumala ette: iga tegu, iga salajane asi, iga tühi sõna tuleb ülevaatamisele (L 135:14; Kg 12:14; Mt 12:36; Rm 14:10-12; 2 Kr 5:10; Hb 10:30). Kes võiks jääda seisma sellises järeleuurimises? Mitte keegi (Rm 3:23; Gl 3:22; 1 Tm 1:15; Rm 3:10). Ent Kristuse tõeliste järelkäijate eest seisab Jeesus nende Advokaadina, nende Esindajana, nende Eestkostjana taevas (Rm 8:34; Hb 6:20; 7:25; 9:24; 1Jh 2:1). Ja kuigi neil ei ole iseendil mingeid teeneid Jumala ees, kuigi neil pole mingeid tegusid, mis on küllalt head, et neid õigeks mõista Jumala ees, ilmutab nende elu – kui tahes vigane, kui tahes puudulik — sellest hoolimata nende tõelist meelearandust ja usku (Mt 7:24-27; Jh 14:15; Jk 2:14-20; 1 Jh 4:20; 5:3). Kuidas nad kohtlesid teisi – vaeseid, abivajajaid, vange –, kuidas nad andestasid, nagu neile andestati, sõnad, mida nad rääkisid, teod, mida nad tegid (Mt 7:2; 12:36, 37; 18:23-35; 25:31-46) – kuigi need asjad ei saaks iial õigustada neid Jumala ees, kuigi need ei suudaks iial vastata rikutud käsu nõuetele, näitavad need ometi, et inimene on vastu võtnud Kristuse oma Asemikuks — ja ainuüksi Tema õigus, mis katab teda sarnaselt riidele, lubab tal jääda püsima kohtus (3 Ms 16; Sk 3:1-5; Mt 22:1-14; Rm 8:1, 34; Hb 9:24; 1 Jh 2:1).

Või nagu Ellen White seda väga arusaadavalt väljendas: “Samal ajal, kui me peaksime mõistma oma patust olukorda, peame me toetuma Kristusele meie õigusena, meie pühitsusena ja meie lunastusena. Me ei suuda seista vastu Saatana süüdistustele. Kristus üksi saab esitada tõhusa kaitsekõne meie heaks. Ta suudab sundida süüdistaja vaikima väidetega, mis ei põhine meie, vaid Tema teenetel.” – 5T 472. Kuna meie teod ei suuda meid päästa, siis peaksime täielikult toetuma Kristuse armule ja teenetele. Seejärel, armastusest ja tänutundest päästekindluse eest, mille oleme saanud Kristuse kaudu, teenime me Teda kõigest oma südamest – ja see teenimine väljendub tegudes. Kuidas võiks see olla teisiti?

Kui hästi peegeldavad sinu teod su usku? Või ongi probleem selles, et su teod peegeldavad liigagi hästi sinu usku? Mida on sul tarvis kahetseda ja muuta, selleks et täielikumalt peegeldada Jeesuse õigust, mis kuulub sulle usu läbi?

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White, Testimonies for the Church, vol. 5, p. 467-476.

Pühade üle peetava kohtu kontekstis kirjutab Ellen G. White: “Nende ainus lootus on Jumala arm; nende ainuke kaitse on palve. Nagu Joosua oli palumas ingli ees, nii palub ülejäänute kogudus südamest murdununa ja tõsisest usust andestust ja vabastamist Jeesuse, nende Advokaadi kaudu. Nad on täiesti teadlikud oma elu patusest, nad mõistavad oma nõrkust ja ebaväärikust ja kui nad vaatavad iseendale, on nad valmis kaotama lootust. Kiusaja seisab kõrval neid süüdistamas, nagu ta seisis kõrval, et süüdistada Joosua. Ta osutas nende määratud riitele, nende puudulikule iseloomule. Ta näitas nende nõrkusele ja rumalusele, nende tänamatusle ja pattudele, nende erinevusele Kristusest, mis on häbistanud nende Lunastajat.” — 5T 473.

Uuesti samas kontekstis: “Nüüd osutab ta [Saatan] nende iseloomu vigadele ja nende erinevusele Kristusest, mis pole teinud au nende Lunastajale — kõigile pattudele, mida tema on ahvatlenud neid tegema — ja nõuab neid seetõttu endale kui oma alamaid. Jeesus ei vabanda nende patte, vaid osutab nende patukahetsusele ja usule ning tõstab neile andestust nõudes üles oma haavatud käed Isa ja pühade inglite ees, öeldes: “Ma tunnen neid nimepidi: olen märkinud nad oma peopesadesse.” — Ellen G. White, “Suur võitlus”, orig. lk. 484.

Küsimused aruteluks:

1. Vestelge klassis oma vastuste üle teisipäevase osa lõpus.
2. Miks on sinu arvates Kristuse teise tuleku eelne kohus paljudele koguduses olnud kartuse ja mure põhjuseks? Miks peame me hoidma Risti oma kohtukuulutuse keskmes?
3. Mida saate klassis teha, et aidata kõigil oma koguduse liikmeil paremini mõista kohtu rõõmusõnumit?
4. Mida saaksite teha kellegi heaks, kes on väga heidutatud oma kõndimisest Issandaga? Kuidas saate sel nädalal uuritut kasutada, et ergutada teda mitte loobuma?

14. õppetükk — 23.-29. september

Kohtu tähendus tänapäeval

Hingamispäeva pealelõuna

Selle nädala õppeaine: Ii 1:7-11; L 73:1-17; Mt 5:16; Jh 14:2; Ap 1:11; 1 Kr 4:5, 9; Ef 2:8-10; 3:10; 1 Ts 4:14-18; Ilm 22:12.

Meelespeetav tekst: “Kartke Jumalat ja andke Temale austust, sest on tulnud Tema kohtutund, ja kummardage Teda, kes on teinud taeva ja maa ja mere ja veteallikad” (Ilm 14:7).

Siiani oleme läbi töötanud hulga põhjendusi meie uurimuses 1844. aastal algavale Kristuse teise tuleku eelsele kohtule. Me usume, et oleme kindlalt rajanud piibelliku aluse selle kohtu jaoks. Kasutades kõike, alates maise pühamu sümboolikast kuni Taanieli prohvetikuulutusteni Jeesuse elu ja surma kohta ja edasi kuni Heebrea raamatuni, oleme me mõistnud, et adventistidena seisame me oma õpetusega 1844. aastal alanud kohtust kindlal piibellikul alusel.

See öeldud, kerkib veel üks küsimus — noh, mis sellest? Siin me oleme, 21. sajandil, mida tähendab mingi 1844. aastal alanud kohus meie jaoks tänapäeval? Mida ütleb see meile kui seitsmenda päeva adventistidele praegu? Miks on meie jaoks oluline tunda ja uskuda seda doktriini? Mida avaldab see Jumala ja Tema poolt pakutava päästmise kohta?

Kindlasti aitas see 1844. aastal alanud kohus meie pioneeridel lahendada Suure Pettumuse probleemi; see aitas neil mõista, mis oli toimunud Milleri poolt kuulutatud prohvetikuulutuste kohaselt. Kuid see oli siis; praegu on praegu. Kuidas suhtume meie tänapäeval sellesse prohvetikuulutusse, mille täitumine algas ajal, mil polnud sündinud veel enamik meie vaarvanematestki?

Sellel kvartali lõpunädalal vaatleme mõnda neist küsimustest.

Kohus ja õiglus

Meie maailm lehkab ebaõiglusest; igas riigis, igas valitsuses, igas suurlinnas, linnas ja külas tõstavad ebaausus, ülekohus ja ebaõiglus ikka ja jälle oma kardetavaid päid. Arvatavasti ei ole ükski teadlik inimolend vaadanud mööda ebaõigluse ja ebaaususe kohutavast ilmingust. Elada selles patuses maailmas tähendab vaadata näkku ebaõiglusele; muidu poleks see maailm patune.

Suurim ebaõiglus toimus loomulikult Ristil: patuta Jeesus kandis karistuse kõikide patuste asemel. Järelikult, mistahes ebaõigluse all me kannatame, võime olla kindlad, et Jumal Kristuse isikus koges seda veelgi rängemalt.

Loe L 73:1-17. Milles on küsimus ja kuidas see seondub meie arusaamisega pühamust ja kohtust?

Võib-olla üks tähtsamaid punkte 1844. aasta pühamu doktriinis on selle õpetus, et toimub kohtumõistmine, aus kohtumõistmine, kus kurjus mõistetakse hukka ja õiglus vabastatakse süüdistusest. Meie kohtutunni kuulutus ei räägi mitte lihtsalt sellest kohtust, vaid ütleb ka, millal see toimub. Teisisõnu, 1844. a. sõnum teatab, et Jumala õigluse maksmapanek ei lükku igavesti edasi. Ta on lubanud mõista kohut ja “Tema kohtutund on tulnud” (Ilm 14:7). 1844. a. alanud kohus on osa meie sõnumist maailmale, et Jumala õiglus on saabumas; et me võime Teda usaldada ning et kurjus hävitatakse ja headus tõestatakse – pole tähtis, kui raske on meil seda praegu mõista. Tegelikult räägib see sõnum maailmale, et see kohus on juba alanud ja et ühel päeval näeme me selle lõpp-tulemust. Praegu aga tuleb meil elada ainult usu läbi, oodates lõpliku õigluse ja vabastamise päeva.

Kas oled hiljuti kohelnud kedagi ebaausalt? Kui nii, mida saad teha selle heastamiseks? Miks peaksid sa selle heaks tegema?

Süüdistusest vabastamine ja Jumal

Me oleme selle kvartali jooksul puudutanud üht olulist otseselt suure võitlusega seotud teemat: Jumala vabastamine süüdistusest maailmas valitseva kurjuse pärast. Selle mõtte tõttu õppisime ära isegi ühe ootamatu teoloogilise mõiste: *teodiike* [Jumala õigustamine].

Selles kontekstis on kohtumõistmine väga oluline, sest see räägib meile nii palju Jumala iseloomu kohta. See räägib, et Jumal on valmis tegutsema avalikult patu, mässu ja ärataganemise kohtlemisel. See räägib meile, et võime usaldada Jumalat isegi siis, kui asjad näivad tõesti halvad; et pole tähtis, kui kohutav see maailm on – meie Jumal on Jumal, keda võib usaldada, sest kõik Tema teod ja suhtumised on avatud kogu universumile järeleuuringiseks. Me uurisime seda 12. nädalal, sest seal me vaatlesime kogu mõistet kohtust, mis toimub pealtvaatava universumi ees. See on enamat uurimist vääriv teema, sest mitmel moel aitab see selgitada vägagi paljut.

Otsi üles järgmised tekstid. Kuidas räägivad need, igäüks omal moel, Jumala õigeksmõistmisest.

L 19:9 _____

Rm 3:26 _____

1 Kr 4:5 _____

1 Kr 13:12 _____

Kristuse teisele tulekule eelnev kohus räägib meile, et isegi praegu tegutseb Issand avalikult pealtvaatava universumi ees. Nad näevad otse praegu Jumala kohtu õigust ja õiglust. Adventistlikus teoloogias mõistame me, et saabub ka meile päev, mil ma “tunnen täiesti, nagu minagi olen täiesti tunnetatud” (1 Kr 13:12). Meile on kirjutatud, et “me mõistame kohut inglitegi üle” (1 Kr 6:3). Seega on kõik asjad avatud ka meile järeleuuringiseks. Lühidalt – Kristuse tuleku eelne kohus räägib meile, et see protsess on juba alanud ja et ühel päeval – just nagu pealtvaatav universum praegu – saavad kõik meie küsimused vastatud, kõik küsimused piina, kannatuse ja patu kohta lahendatud ja nii näeme ka meie koos Jumala kõigi loodutega Jumala õiglust ja õigust patu, kurjuse ja mässu kohtlemisel.

Millised on mõned küsimused, mis sina soovid Jumalale esitada? Millised on mõned asjad, mida sina just praegu ei suuda mõista? Mida tähendab sinu jaoks töötus, et ühel päeval need vastatakse ja sellisel moel, mis paneb ülistama Jumala õiglust ja headust?

Kristuse teine tulek

Vaata üle kohtustseen Taanieli 7. peatükis. Pane tähele midagi olulist: see kohus on viimane sündmus lunastuse ajaloos enne Kristuse teist tulekut. See on, vastavalt Pühakirjale, sündmus, mis eelneb Teisele Tulekule. Selle kohtu tulemus viib Jeesuse teise tulekuni.

Mis on järgnevatel tekstidel ühist? Millisest sündmusest need kõik räägivad? (Jh 14:2; Ap 1:11; 1 Ts 4:14-18; Ilm 22:12).

Milliseid teisi tekste leiad sama sündmuse kohta?

Jeesus ise, maa peal olles, rääkis ikka ja jälle oma teisest tulekust. Varane kogudus elas Tema peatse taastuleku ootuses. Alates sellest on kristlased läbi pikkade ja valuliste sajandite oodanud Jeesuse taastulekut. Iga põlvkond elab lootuses ja ootuses, et just tema elab Teise tuleku ajal.

Me oleme siiski veel siin ja iga mööduva aastaga on inimestel üha kergem kaotada Tema taastuleku lootust.

Siin ütleb oma sõna 1844. a. alanud kohus, sest see on jõuline näitaja ajast, milles me elame. See on sõnum Jumalalt, mis ütleb sisuliselt: usaldage mind, ma tulen, nagu ma olen ütelnud. See ei saa olla kuigi kaugel.

See, 1844. aastal alanud Kristuse teise tuleku eelne kohus on, nagu usume, viimane maailmale antud aega puudutav prohvetikuulutus. See on Jumala moodus rääkida meile, et lõpusündmused on siin päral ja Tema tulemine toimub varsti. Nagu ühes varasemas uurimuses nägime, tulid ja läksid kõik need Taanieli poolt ennustatud kuningriigid just ennustuse kohaselt. Sellega Jumal tõestas, et me võime Teda usaldada tuleviku sündmuste suhtes. Nii võime me usaldada Teda praegu selles, et see Kristuse tuleku eelne kohus viib tõepoolest Tema teise tulekuni ja kuna me teame, millal see kohus algas, võime me teada, et Teine Tulek on lähedal.

Vestelge klassis ajamärkide üle, mis samuti puudutavad aega, mille elame. Kuidas ennustavad need Jeesuse teist tulekut? Samal ajal – miks on kohtutunni saabumine kõige püsivam, muutmatum ja kindlam märk Tema tuleku lähedusest?

Päästmiskindlus

Võib-olla suurim ja tähtsaim asi 1844. a. alanud Tuleku-eelse kohtu juures on see, et see pakub kindlustunnet. See on töötus, et nii kaua, kui me jääme ustavaks Issandale, elame alandlikus usus, meelesparanduses ja kuulekuses Tema ja Ta käskudele, on meil ustav Ülempreester teenimas meie heaks – ustav Ülempreester, kes tõepoolest seisab meie Asemikuna kohtus (vt eelmise nädala osa). Kuigi me oleme patused, kuigi me oleme rikkunud Jumala seadust, kuigi me pälvime surma, on meil kindlus, et meid vabastatakse kohtus süüdistusest, kuna meil on Jeesus seismas seal meie asemel. See on 1844. a. alanud Tuleku-eelse kohtu kõige tähtsam sõnum.

Paljud kristlased ei oma mingit käsitust Kristuse teise tuleku eelsest kohtust, kuna nad usuvad põhimõttesse “kord päästetud, igavesti päästetud” – käsitlus, et kui nad on kord vastu võtnud Jeesuse Päästjana, siis on nad päästetud, hoolimata teistest valikutest, mis nad elus teevad, isegi täielikult pöördudes ära Jeesusest, patusesse ellu.

Otsi üles järgmised kirjakohtad. Mil moel kummutavad need selle väära ja ohtliku doktriini? (Hs 18:24; Mt 24:13; Lk 8:5-15; Rm 11:16-21; 1 Kr 9:27).

Adventistidena me (koos paljude teiste kristlastega) hülgame "kord päästetud, igavesti päästetud" doktriini. On ilmne, et kristlased võivad, nende omal valikul, ära langeda. Ja just selles kontekstis suudame me paremini mõista Tuleku-eelse kohtu tähendust, sest selles kohtus vormistatakse ükskord lõplikult kõik meie otsused Kristuse poolt või vastu. See kohus ei ole aeg, mil Jumal otsustab meid vastu võtta või hüljata; see on aeg, mil Jumal vormistab lõplikult meie otsused, nagu just mainitud; need otsused kajastuvad alati meie tegudes. Selle kohtu rõõmusõnum seisneb kindluses, et kui me jääme ustavaks Jeesusele, kui me võtame vastu Tema õiguse, seisab Tema meie asemel ja kui kohtus nimetatakse meie nime, kindlustatakse meid igaveseks Tema poolt meile vabalt pakutud päästega. Selliselt ja ainult selles tähenduses – kui meie nimi kohtus esile tuleb ja Jeesus meie eest kostab – on tõelised kristlased tõepoolest “kord päästetud, igaveseks päästetud.”

Kui keegi sinult küsiks: kuidas sa tead, et oled päästetud, mida vastaksid ja miks? Jaga oma vastust teistega klassis.

Otsustatud tegude järgi

Sama kindlalt, kui Piibel väidab, et meid päästetakse usu ja mitte tegude alusel (Rm 3:28), väidab see, et meie üle mõistetakse kohut meie tegude järgi (Kg 3:17; 12:14; 2 Kr 5:10; 1 Pt 1:17). Just mõistmine, et me elame praegu ajal, mil meie üle mõistetakse kohut meie tegude järgi, peaks ajendama meid tegema õilsaid tegusid – mitte selleks, et saada päästetud (see on võimatu!), vaid seetõttu, et need teod on nähtav tunnistus maailmale ja universumile päästmise reaalsusest Kristuse poolt meie elus.

Loe Ef 2:8-10. Kuidas esitatakse siin usu ja tegude vahetust tasakaalustatult?

Nagu nägime eelmise nädala osas, osutavad meie teod, mis meid päästa ei saa, et me oleme päästetud, et oleme tõesti andnud oma elu Kristusele. Samal ajal on meie tegudel veelgi tähtsam roll: need on osa terviklikust pakendist Jumala õigeksmõistmisel (*teodiike*) ning Tema iseloomu ja olemuse selgitamisel.

Loe Ii 1:7-11; Mt 5:16; 1 Kr 4:9 ja Ef 3:10. Mida räägivad need kirjajohad meile meie heade tegude rollist?

Lõpuks räägib see kohus meile, et meie tegusid uuritakse pealtvaatava universumi poolt. Kui me armastame Jumalat, kui me rõõmustame Tema pakutud päästmisest, soovime me saada sõnumi maailmale ja universumile, et me tõepoolest armastame ja teenime Issandat, kes meie heaks on nii palju teinud. Head teod tunnistavad usu reaalsusest, mis meil on Kristusesse. Ja ehkki need meid ei päästa kohtus, näitavad need ometi, et kuigi oleme patused, on Kristus tegutsenud õigesti, viies meid “Tema kuningriiki, mida ... ei hävitata” (Tn 7:14).

Millise sõnumi saadavad sinu teod kellelegi, kes neid jälgida võiks? Milliseid muutusi vajad sa selleks, et see sõnum oleks parem?

Edasiseks uurimiseks: Ellen G. White, “Suur võitlus”, peatükk “Jumala käsk on muutmatu”, orig. lk. 433-450.

Teine oluline punkt 1844. a. kohta puudutab Adventkogudust ennast. Meie kui adventistide alus sai rajatud teadmisel, et kuigi meie vaimulikud elkäijad — millerlased — mõistsid valesti 1844. aastal toimunud sündmust, oli too daatum arvestatud välja õigesti. Seega põhines meie varaste pioneeride seisukoht mitte ainult meie pärandil, vaid piibellikul alusel 1844. aasta tähtsusest. See tingib meie kui rahva olulise vajaduse mõista 1844. aastasse juhtivaid piibellikke põhjendusi. Ilmselt on selge, et me oleme neist varaseist aegadest alates kasvanud oma arusaamises sellest sõnumist ja et meil on parem mõistmine selle tähendusest. Olles kindlad, et 1844. aasta sõnum on piibellikul alusel, on meil veendumus, et see prohvetlik alus, millele rajati meie kogudus, on tõepoolest Jumala sõnas endas juurdunud alus.

Küsimusi aruteluks:

1. Mida räägivad meile vastused kolmapäevase osa lõpuküsimusele selle kohta, kui hästi me mõistame lunastusplaani?

2. Kuigi 1844. aastal alanud kohus aitab mõista meie asukohta prohvetlikus ajas, elame me praegu 21. sajandil. Aasta 1844 on meist kaugel minevikus ja iga mööduva aastaga jääb see üha kaugemale. Kuidas peaksime me suhtuma sellesse üha kasvavasse ajavahemikku? Mõeldes oma vastusele vaatle mõnd eelnevat ajalist prohvetikuulutust: 1260, 2300, 490 aastat jne. Kuidas aitavad need väga pikad ajaperioodid meil hoida asjad õiges perspektiivis? See tähendab, et kuigi 1844. aasta oli kaua aega tagasi, kas oli see siis *nii* kaua aega tagasi, vähemalt võrreldes teiste prohvetlike ajaperioodidega, mil Jumala rahval tuli oodata?

3. Võtke klassis kokku sel kvartalil õpitu ja koostage seminar terve koguduse jaoks, et aidata igäihel mõista kindlat piibellikku alust meie 1844. aastat puudutavale sõnumile ja mida see tähendab kogudusele tänapäeval.